

No pas per ser-ne un munt descobrireu la veritat;
ni ofegareu la raó encara que xisclau tots alhora.
(Rabindranath, Tàgur).

***

M'estim ,més un foraster integrat, que un
mallorquí reneгат
(Biel Majoral).

**DÉU SALVE
EL NOSTRE
POBLE ! ! ! !**

L'ESTEL

LA NOSTRA WEB: www.arrakis.es/~estel/

A.P.P.E.C
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

ANY XVII. NÚMERO 391

15 DE JULIOL DE 1998

PREU: 200 PTS

El petit comerç dóna vida i seguretat a la barriada

Motius per comprar als comerços del barri.

- 1) Són veïns nostres.
- 2) Solen ser empreses familiars que creen ,més llocs de feina i més estables no pas com les grans superfícies.
- 3) Són a prop.
- 4) Hi trobem un tracte humà i personalitzat, i un servei post-venda que mai no podrà oferir la massificació i la despersonalització de les grans superfícies.
- 5) Els beneficis del petit comerç es reinverteixen al mateix poble o comarca, mentre que els de les grans superfícies se'n van a fora , normalment a França, i ens descapitalitzen.
- 6) Perquè a l'hora de fomentar les activitats del barri i ciutadanes (festes, revistes, clubs esportius etc.) el petit comerç és el primer.
- 7) Perquè els ofeguen amb excessius impostos i taxes (I.A.E., guals, rètols, etc.)

Boicot a Alcampo, multinacional gavatxa que no sols enfonsa l'empresa mallorquina i dels Països Catalans i se'n duu els doblers a París, sinó que fa super espanyolisme obsessiu per a eixelebrats.

8) Perquè els polítics del poder prefereixen afavorir legalment els interessos de les grans cadenes multinacionals les quals, se sota mà, els paguen mordidas substancials.

9) Un carrer ple de comerços és una garantia contra la degradació i un fre a la inseguretat ciutadana.

10) Els nostres barris serien ben lleigs sense els comerços i llurs aparadors. Mantenen el caliu del barri, i tothom vol un barri més humà on viure.

Depèn de nosaltres: Sense el suport dels veïns molts de petits comerços, autèntic teixit econòmic del nostre poble i terres, hauran de plegar i patirem crisi. Ω

Recolzem el Petit i Mitjà Comerç.
(És un suggeriment de L'ESTEL DE MALLORCA)

**Especial dedicat
a
EL TERME
D'ANDRATX,
PEGUERA I
LA
COMARCA
DE DÈNIA A
LA MARINA
ALTA
Si vos ha
agradat,
telefonau al
971 26 50 05
i el vos enviarem
cada quinze dies.**

SUMARI

- 2 Foc i Fum
- 3 Presentació del llibre "Hacer el bien humaniza"
- 4 Unbino: un gran pintor belga a Mallorca
- 5 Sa Capoladora
- 6 David Flusser i la seva visió sobre Jesús
- 7 La Consciència
- 8 Les mans al foc (27)
- 9 Memòria d'una "Herringone Twill"
- 10 L'antifranquisme a Mallorca. IV part: L'Oposició Antifeixista i els Comunistes de les Illes (i III)
- 12 Ens ho roben tot!
- 13 Lliçons no apreses
- 14 Petits Anuncis
- 16 Ben amics
- 17 Pepeta
- 18 La teoria de les col·lectivitats
- 19 Lo que mos cuesta la policia
- 20 Cronologia de la Història de Catalunya Plena (XXVI): La història que la Ministra Aguirre ens vol escapar, silenciar i segrestar
- 21 Homenatge a Rosselló Pòrcel
- 22 Burundi al cor de Mallorca
- 23 7è Centenari Jaume II
- 24 El nacionalisme català (1985)
- 25 Fem-la parlar
- 26 Ein paar zum Katalanischen
- 27 Um mehr da Katalanische zu erfahren...
- 28 Son Mas el reconstruim entre tots
- 29 Associació Cívica
- 30 Taula d'Aram
- 31 Estudi d'astrologia i tarot
- 32 Els glosadors no fan vasa

Melati Armato del Port d'Andratx
Fa 9 mesos que na Melati Armato de pare indonesi i mare alemanya, regenta la **Botiga Extra Moda** al Port d'Andratx. I que no ens diguin que el mestissatge no és bell_ mentre no sia entre els colonitzats i els imperialistes que els subjuguen i dominen.

Per l'antiga ruta dels arriers des de València a Alacant, que formà part de la "Via Apia" construïda pels romans i de la que es poden observar alguns vestigis; avui carretera comarcal 3318 de Benidorm a Oliva.

Des de Tàrbena, a 27 km. de Benidorm i 30 de Dènia, podrà visitar les mil·lenaries Coves del Somo, Moret, Dalt i Lletres.

Es poden fer diferents excursions visitant les fortaleses o bastions romans reedificats pels àrabs, avui en ruïnes, a escassos metres de la vila.

La població es d'origen mallorquí, conservant encara l'article salat i altres particularitats en el seu parlar de les illes.

Casa Pinet
Telèfon (96) 588 42 29

Fa 2 anys que na Maria Lluisa Rodríguez de ses Cadenes regenta el **Bar Can Sion** a les Meravelles de s'Arenal.

Fa 20 anys que en Climent Navarro va obrir el **Bar los Clementes** a les Meravelles de s'Arenal. Despatxa els plats combinats i els berenars. A la foto amb la seva filla Pepi.

Fa 12 anys que en Gregori Garrido de Toledo regenta el **Forn Botiga Son Rigo** a les Meravelles de s'Arenal.

Fa 13 anys que en Mateu Gaià des Pil regenta el **Restaurant Teo's** a les Meravelles de s'Arenal. Un lloc on se menja per una mitjana de 2.000 ptes.

Foc i Fum

MATEU JOAN I FLORIT

* Ho havia de fer i ho vaig fer. Vaig agafar el cotxe i vaig partir amb el vaixell de Flebassa cap a Dénia. Trenta dues mil pessetes que una vegada entrat en vigor el Decret de Insularitat serà de setze mil pessetes, anada i tornada. Arrib a Dénia i, carretera i cotxe (abans deien carretera i manta). Allò pareix Mallorca! Altes muntanyes i comellars grandiosos plantats de tarongers. Hortes de tota classe per tot arreu, i a la costa, hotels plens de turistes. I la gent, tota la gent que parla en malloquí.

* Entro a una botiga de Xadó a la Marina Alta. A la Porta hi ha un rètol d'aquests que diuen OBERT o TANCAT, amb la llegenda de **Diga bon dia. Buenos dias, me saluda la dependenta.** Diga bon dia, diu el rètol, li responc jo. Bon dia, bon dia, varen dir tots els que hi havia a la botiga. I és que l'Ajuntament de Xadó que fins fa poc havia estat *Jalón*, ha editat aquests rètols en defensa de la llengua del país. Un exemple que haurien de seguir alguns ajuntaments, especialment els que estan més castellanitzats.

* Perquè a la comarca de Dénia, la gent parla català: a les botigues, als bars, als carrers, per tot arreu se parla català. Només a la Ciutat d'Alacant i a la Ciutat de València la gent està castellanitzada.

* Sabieu que al Port d'Andratx bo hi ha aigua corrent? Idò si, els hotels, restaurants i cases particulars, tan les del port com les que estan per damunt les muntanyes han de comprar camions plens d'aigua quan han acabat la que agafen de la teu-

lada o dels carrers quan plou. Tercermundista!

* Sabieu que a Mallorca hi ha 70 metges i 30 dentistes alemanys i nos e quants d'òptics per les persones i una vintena de manescals pels animals? Diuen que no guanyen tant com a la seva terra, però s'ho passen millor que allà. I que la majoria tenen consulta oberta als termes d'Andratx, Calvià i Capdepera.

* Sabieu que al Port d'An-

dratx el 50% dels negocis estan regentats pels alemanys, el 45% pels mallorquins i la resta per persones d'altres nacionalitats?

* Sabem de bona tinta que al grup de feina d'Unió Mallorquina a Alaró s'hi han incorporat els empresaris Mateu Borràs,

consell de redacció hi figura en **Joan Alfons Pérez Duval**, assessor de n'Hèctor Villalba, se reclamen els contractes de TVV amb les productores dels anys 1996 i 1997 -tal com han aprovat les Corts Valencianes, amb el vot en contra del PP- i se rebutja "al murcià que ha contractat al gallec de Miami". Per acabar-ho d'arreglar, també s'hi esmenta a la directora de *Las Provincias*, **Maria Consuelo Reyna**, a qui han posat el malnom de "la senyo". Revistes de combat com l'ESTEL DE MALLORCA, proliferen arreu dels Països Catalans.

* El Partit per la Independència (PI) va lliurar el passat dia 17 de Maig el DNI català a al jugador de futbol **Hristo Stoichkov**, a l'actor i director teatral **Josep Maria Flotats**, i al pintor **Modest Cuxart**. El PI va voler reconèixer d'aquesta manera de forma explícita la catalanitat d'aquests tres personatges de distint signe, dins d'una campanya per a reforçar el discurs de sobirania nacional entre les classes mitjanes.

Stoichkov tindrà el 'DNI catalán'.

* En **Fernando Hierro** és un andalús traïdor i renegat. Aquest pinxo, defensa del **Real Madrid**, natural de Màlaga, exerceix de

mallorquí

per en què parles en castellà?

CATALUNYA,

EL GRAN NEGOCI D'ESPANYA

superespanyol i anticatalà. No és la primera vegada que en **Hierro**, un terrorista repartint llenya contra els davanters del **Barça**, també fa declaracions de superespanyolisme. Hierro, venut a l'equip del règim. Ets un traïdor a Andalusia. **Jaume Tallafarro**.

Fernando Hierro

* La Ministre d'Educació dels espanyols és mes beneita que es cagar de panxa. Ha dit que els nins dels Països Catalans surten de l'escola sense saber el castellà. Aquesta ignorant no sap que aquí el més beneit sap fer rellotges i que la majoria sap cinc o sis llengües.

* Un altra que no sap de que va és aquell cantant català que canta: *Aquest país tan petit*. De petit no res tio; les illes, pot ser ho són un poc petites, però agafau barco i cotxe. Trobareu un país català grandios, milenars de pobles i ciutats units per carreteres i autopistes (de peatge) que el travessin de Guardamar i Salses i fins a dins l'Aragó. Un país amb 11 milions d'habitants que acull milions i més milions de turistes europeus, d'aquesta Europa que: *és lliure, neta, desvetllada i felix*. Ω

Presentació del llibre "Hacer el bien humaniza"

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

D'esquerra a dreta Miquel Ferrà Martorell, Monsenyor Teodor Úbeda, bisbe de Mallorca, Joan Bestard, Vicari General i Joan Darder, Vicari episcopal i director del "Full Dominical".

El dia 10 de juny es va presentar a l'església de Sant Antoni de Palma el llibre del vicari general, Joan Bestard "Hacer el Bien Humaniza". A l'event van participar Miquel Ferrà Martorell, escriptor, Joan Darder, vicari episcopal de la zona primera i director del "Full Dominical", Xavier Bonet, director de la COPE-Mallorca, el bisbe de Mallorca, Teodor Ubeda, Llorenç Riera, rector de la parròquia de Sant Miquel i delegat diocesà de catequesi, Maria Ignàcia Chacártegui, delegada de "Mans Unides" a Mallorca i l'autor del llibre.

Joan Darder destacava la importància de cinc persones al llarg de la vida de Joan Bestard: Son pare, industrial sabater de Lloseta, la seva mare que té una influència discreta però persistent al llarg de la seva vida, Mossen Bartomeu Quetgles Gayà (1900-1964) professor seu al seminari i sociòleg, el bisbe Teodor Ubeda, amb el que manté una

relació d'amistat des de que era vicari episcopal a començaments dels anys setanta i Jesús de Nazareth, aquell jove Rabí que tenia seny de vell en un cos madur.

El senyor Xavier Bonet, director de la COPE-Mallorca, destacà que la principal missió de la radio que ell dirigeix és evangelitzar aprofitant un mitjà de difusió que s'extén al gran públic. I que és el principal objectiu de l'obra.

La senyora Maria Ignàcia Chacártegui, delegada a Mallorca de l'organització no governamental "Mans Unides" va dir que el gran acolliment de "Hacer el Bien Humaniza" demostra que la gent necessita missatges com aquest i que veure tot un estand a la Fira del Llibre de Madrid amb aquest llibre li va fer reflexionar sobre això.

El senyor Bisbe de Mallorca; Teodor Ubeda va afegir que li omplia de satisfacció la publicació del llibre perquè veia com un fill encertava, ja que l'evangelització és imprescindible que ell afegiria al títol "Humanizar cristianiza", ja que els grans errors comesos per l'Església han estat per culpa de la deshumanització d'aquesta institució que ha comès actes vertaderament antihumans al llarg de la seva història.

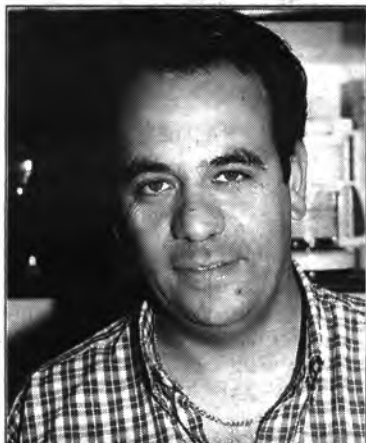
Ja per acabar, Joan Bestard, vicari general i autor del llibre declarava que els cinc llibres seus publicats darrerament, són fruit de l'experiència de les xerrades radiofòniques i que com a resum de la seva obra se pot dir que fent el bé podrem construir una societat millor. Ω

En Miquel Tur (Michel's), perruquer i fotògraf, col·laborador d'UH, tota la vida ha fet de perruquer al Port d'Andratx.

Fa 4 mesos que en Llorenç Gutiérrez és el coordinador dels **Taxis del Terme d'Andratx**. Són 25 taxis que cobreixen les 24 hores, amb 3 que estan de guàrdia a la nit. Durant l'hivern ha tingut 600 telefonades mensuals, però ara, durant la temporada alta la demanda pujarà considerablement. En Llorenç és directiu de la Creu Roja, però ara dimiteix per motius personals. El president de Radio Taxi és en Jesús López i el president de la Creu Roja és en Gabriel Ensenyat.

Fa 4 anys que en Mateu Palmer, juntament amb el seu cunyat Sebastià i les seves dones, na Joana i na Maria regenten la **Botiga d'Electrodomèstics Palmer** a Andratx. Va obrir aquesta botiga son pare Joan Palmer fa 42 anys.

Fa 2 anys que n'Angelika Michel d'Alemanya va obrir la **Botiga Capritx** a Andratx. Ven articles de decoració i coses per a la casa.

Fa 7 anys que en Frank Krüger d'Alemanya va obrir la **Fusteria Metàlica Fornax** a s'Arracó. Ara fa 3 mesos que l'ha mudat a Andratx.

Fa 20 anys que en Josep Joan Ferrer va obrir l'oficina de **La Caixa** a Andratx. Al principi eren dos que hi feien feina, ara ja són 5. En Josep recomanaria als empresaris de la construcció que li demanin crèdits per construir cases destinades als joves andritxols, ja que n'hi ha poques i aquests es veuen obligats a deixar el poble. La Caixa d'Andratx té una biblioteca d'onze mil llibres cedida a l'Ajuntament, ajuda a l'Escola de Música del poble, organitza conferències, col·labora en el programa *Maletes pedagògiques* a les escoles, i el que vol és que les entitats li demanin més activitats de les que hi ha dins el programa de la Fundació La Caixa.

Fa 2 mesos que na Maria Pujol ha obert l'**Oficina de Telefònica** a Andratx, fa contractació de línies, venda de mòbils, telèfons sense fils, etc. A la foto amb el seu home Joan Dávalo, tècnic de telecomunicació.

Fa 20 anys que en Biel Bennasser regenta el **Bar Balear** a la Plaça d'Andratx. Abans el va regentar en Tomeu Castell durant 20 anys. El va obrir el seu padrí Ramon Ramonet a principis de segle.

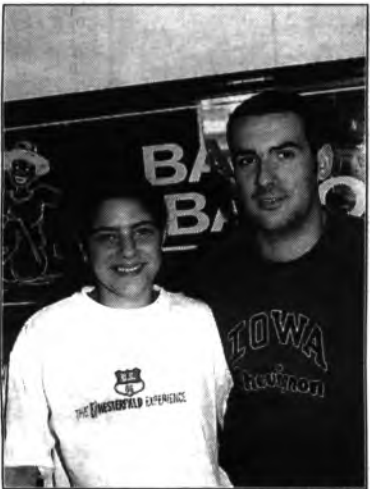
Fa un any que en Jaume Salvà d'Andratx ha obert l'**Oficina de la Deutsche Bank** al Port d'Andratx. A la foto amb el seu ajudant Sebastia Amengual de Ciutat- Els alemanys del Port d'Andratx, que controlen el 50% dels negocis i els milenars d'alemanys que resideixen als xalets de les muntanyes del Port, estan encantats amb aquest banc alemany que te filials per tota Europa. A Mallorca hi ha oficines de la Deutsche Bank a dos llocs de Ciutat, al Port d'Alcúdia, a Manacor, a Cala d'Or, a Peguera i a Eivissa. Aquest estiu s'obriran les oficines de Cala Rajada, Port de Pollença i Port de Sóller.

Fa 3 mesos que en Manolo Corcoles regenta el **Bar Suau** a Andratx. Despatxa els plats combinats i les tapes.

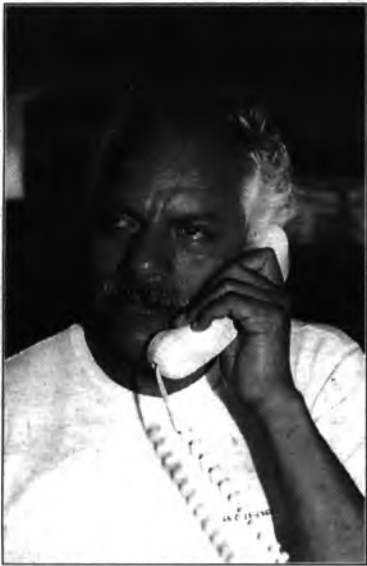
Fa 5 anys que na Maria Victòria de Clares va obrir l'**Assessoria Son Mas** a Andratx. Na Maria Victòria és agent d'Assurances **AXA Mare Nostrum**.

Fa 5 mesos que en David Alemany regenta el **Bar Cubà** a la Plaça des Pou d'Andratx. Despatxa entrepans i begudes. A la foto amb la seva ajudant Laura López.

Fa 5 anys que en Joan Clar va obrir l'**Oficina de Lloguer de Barques Prima Boats** al Port d'Andratx. Té sucursal al Port de Pollença: Té una vintena de barques de vela i de motor.

Fa 7 anys que en Daniel Jiménez de Mèxic va obrir l'**Oficina de Lloguer de Barques Marina Yachting** al Port d'Andratx: 30 barques a motor i a vela, iots de 20 i 30 metres amb tripulació per fer creuers arreu del món. En Daniel fa preus molt especials als mallorquins.

Unbino: un gran pintor belga a Mallorca

És un dia com qualsevol altre. Quan baix de bon matí les escales per a començar l'acostumada tasca diària, el primer que faig és mirar la bústia per a veure la correspondència i, endemés de molta publicitat inútil, l'únic alicient que hi trob és un avís de correus per anar a recollir un misteriós paquet certificat... Em deman... què pot ser? Qui em deu enviar aquest paquet?

Evidentment, l'endemà, el primer que faig és anar a cercar el misteriós enviament per a treure'm el gat del sac. De tornada, ja a casa, començ a desembolicar el paquet amb certa avidesa. I, què em direu? A dins, perfectament protegit per por dels cops, palp, nerviós, un llibre del meu gran amic Urbino... El gran pintor Urbino!

"Comprov que és un volum acabat de publicar a Bèlgica per Gutenberg Editions. El llibre conté un interessantíssim aplec de materials literaris i fotogràfics realitzats per J. M. Collet, amb la col·laboració del germà del pintor, Jean Armand Jacobs. L'edició del llibre no em ve de nou, ja que sabia, per converses telefòniques, de la seva immediata sortida.

Parlem del llibre del nostre bon amic Urbino. La introducció és un petit estudi de la seva pintura que jo mateix vaig escriure en els anys setanta, amb motiu d'una exposició que es va dur a terme a París, concretament a la Galeria Laurens de l'avinguda

Matignon, amb el títol **Arrels de la vida**, on presentava uns trenta retrats d'artistes francesos ben reconeguts. Parlam d'actors com Jean Claude Pascal, Claude Dauphin, Jean Pierre Cassel... Cantants com Juliette Gréco, Marie Laforet... També, a la mateixa exposició, es podia veure la seva darrera producció pictòrica en tinta xinesa -d'una bellesa corprenedora!

Recordar avui aquest gran pintor -mig belga, mig mallorquí- és tornar vint-i-cinc anys endarrere. És, sobretot, reviure les inoblidables tertúlies nocturnes a casa

Urbino va viure uns quinze anys a Mallorca, i sempre que parl amb ell recorda l'estada a l'Illa com a una de les seves èpoques més creatives. Aquí, entre nosaltres, al nostre costat va descobrir un autor que és bàsic en la seva trajectòria pictòrica. Ens referim a Federico García Lorca. Urbino va sentir com els personatges lorquians i, concretament, aquestes dones maltractades, sorgien com una necessitat vital de les seves teles. Crec sincerament que Urbino és un dels pintors que ha creat les més belles imatges lorquianes i el que ha entès millor tota la problemàtica d'aquest autor.

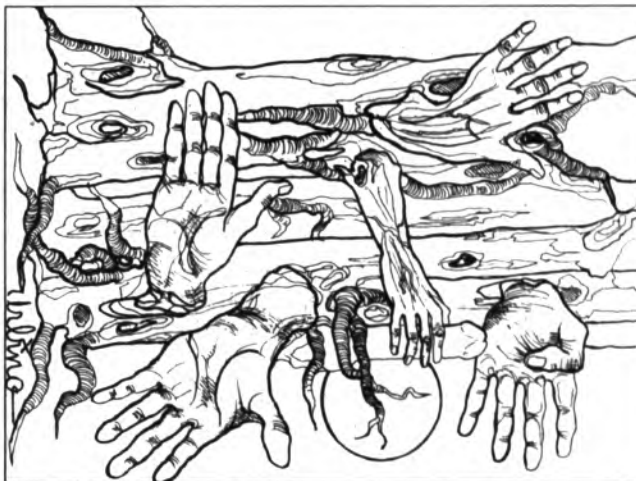
Parlar d'Urbino és tornar una mica a la bohèmia francesa que aquest gran pintor em va fer viure durant les nits en què em contava anècdotes viscudes d'on sorgien, novament plens de vida, personatges tan meravellosos i únics com Edith Piaf, Paul Meurisse, Théo Sarapo, Jean Cocteau, Jean Marais, Jean Genet o André Gide. Recordar Urbino és rememorar l'encontre amb Núria Espert i Víctor García a casa seva, arran d'un retrat que el nostre artista va fer a la Núria durant unes representacions de **Yerma** de Lorca a l'Auditori de Ciutat. Tenir en ment aquest pintor únic és viure novament la felicitat

que Urbino va sentir quan l'any 1995 es va inaugurar una avinguda amb el seu nom a Mouscrom, el seu poble de naixement.

Quan contemplant aquest meravellos llibre puc tornar reviure moltes pintures que avui tenia una mica oblidades i que ara, amb certa melangia, em recorden tantes i tantes hores passades entorn d'aquest pintor que ha portat pel món una imatge de Mallorca molt particular.

Com a pinzellada final m'agradaria assenyalar que els seus dibuixos eròtics són d'una sensualitat esplèndida i agosarada i, ja com a punt final, voldria recordar unes paraules que Jean Cocteau va dedicar a l'artista: "No visquis més que per a la teva pintura i sigues sincer amb tu mateix. Mai no podràs enganyar ningú amb el teu art. Ta vida és teva, però la teva pintura pertany als altres". Ω

Bernat Pujol

BAR RESTAURANT

Vista Mar
SOM ESPECIALISTES EN PEIX FRESC I PAELLES

Carrer del Rei en Jaume I, 46
Tlf. 971 23 90 44
Mòbil 908 73 25 35
(MALLORCA)

SANT ELM

Sa Capoladora

Pere Sampol contra el transfuguisme? ...!!!

El secretari general del Partit Socialista de Mallorca va declarar que no havia tractat amb Anselmo Martín, perquè aquest era un trànsfuga i amb aquest "personal" no hi vol cap tipus de tracte. Serà perquè el seu partit ha fet de pedrera al PSOE, EU i ERC?

De tota manera, aquí hi ha alguna cosa que no acaba de quadrar. El Col·lectiu Blanquerna publicava a l'Estel del 15 d'abril que a Mallorca ERC ha patit un "intent de fagocitació", en el sentit que el PSM ha ofert "a militants d'ERC l'entrada al PSM i a canvi algun d'aquests militants podria ser regidor, evidentment del PSM, a l'Ajuntament del seu poble".

Senyor Sampol, perquè no desautoritza aquest tipus d'actuacions públicament i desautoritza els líders del seu partit que volen afavorir el transfuguisme unidireccional: veniu al lliet del PSM, veniu!

Senyor Sampol, heu retirat la "vènia" del PSM a Rafel Crespí o seguïu emparant qui va "comparar" (amb tècniques retòriques) la presidenta del nostre Consell Insular amb una "somera, encara que sigui rossa i vagi maquillada"?

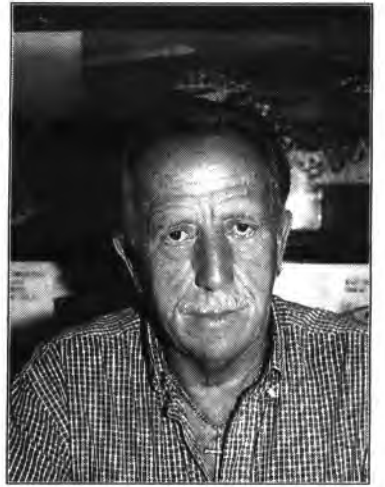
Agreement

L'acord de "pau" del territori d'Irlanda sota sobirania britànica possibilita un referèndum perquè els autòctons puguin decidir si volen constituir un estat independent o bé volen seguir amb l'anacrònica monarquia. Les competències transferides seran poques, però en el futur podran decidir si volen ésser o no independents, la qual cosa els permetrà des de la independència decidir unilateralment la reunificació d'Irlanda. No resulta estrany, per tant, que Arzallus es mostrés disposat a canviar totes les competències d'una autonomia com la basca pel miserable Agreement irlandès (segons "comparativa" espanyola,

és clar). Els catalans també podríem firmar pel canvi.

L'honorable Jaime

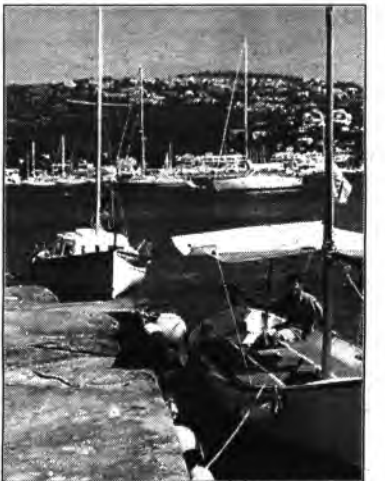
L'Intocable es treu la careta amb una freqüència inusitada. El seu gust per l'espanyol és comparable al que mostren els defensors de "ses llengos balears" (posau als accents on vulgueu si els voleu imitar) o el seu homòleg murcià que tan poc respecte mostra per la llengua i la cultura de la "comunitat" que presideix. Ni els valencians ni els illencs ens mereixem tanta misèria. A la inauguració de la setmana de la moda Adlib a Eivissa l'Intocable es va despenjar amb un discurs en espanyol que no només suposava l'incompliment de la Llei de Normalització Lingüística que va signar el president Cañellas, sinó que també presentava una gran incongruència: s'omplí la boca de tradicions i de costums ancestrals, a la vegada que ignorava personalment l'element tradicional que té més vitalitat, la llengua pròpia d'aquesta terra. Vergonya, President, vergonya!. Ω

Fa 9 anys que n'Eugeni Sarrà de Barcelona va obrir la **Immobilària Sarrà** al Port d'Andratx.

Fa 4 anys que en Michael Gierucz i na Doris Oberle, tots dos d'Alemanya obren **Sa Casa Grossa** al Port d'Andratx. Comercialitzen mobles i decoració.

Fa 4 anys que n'Alfons Garcia de Cartagena, amb n'Aureli Abellán regenten una empresa de **Lloguer de Llaüts** al Port d'Andratx. Tenen una dotzena de llaüts a motor i a vela de diferent llargària.

Fa 11 anys que en Leo Klein d'Alemanya regenta l'**Oficina Aqua Marina Diving** al Port d'Andratx. Un centre de busseig per poder caminar pels fons de la mar i veure paisatges meravellosos.

Drets històrics

El desenvolupament del dret, lligat a l'evolució històrica dels pobles, determina la vigència de les lleis i de les institucions. En el nostre cas, els decrets de Nova Planta dictats per Felip V varen suposar la pèrdua de la nostra autonomia legislativa en dret públic (associat a la pèrdua de la independència nacional). De tota manera, al Principat i les illes Balears i Pitiüses s'aconseguí mantenir el propi dret privat; al País Valencià perderen bous i esqueselles.

El dret civil, probablement constitueix amb la llengua una de les produccions més importants del poble català. El nostre és un país de dret foral, i així ho reconeixen les referències constants a "territoris forals" o "territoris de dret foral" per referir-se a aquells territoris que disposen d'un règim jurídic propi i distint del dret comú vigent a tot l'Estat.

La disposició addicional 1ª de la Constitució resulta d'aplicació als territoris de la nació catalana: "La constitució empara i respecta els drets històrics dels territoris forals. L'actualització general del dit règim foral es durà a terme, en el seu cas, dins el marc de la Constitució i dels Estatuts d'Autonomia." Aquesta disposició, d'acord amb els articles 3.1 i 4 del Codi Civil, permet estendre el concepte de territori foral als territoris de la nació catalana: La referència a drets històrics de territoris forals no s'esgota en Euskadi i Navarra i comprèn tots els territoris en què ha subsistit un sistema normatiu propi, encara que de dret privat i incomplet.

No podem ignorar que l'Estat de les autonomies no deixa d'ésser una variant concreta de l'Estat nacional que pretén respondre a les tensions que feien insostenible el manteniment

d'un Estat centralista i unitari com el del règim predemocràtic. Així, la Constitució segueix parlant de "nació espanyola, pàtria comuna i indivisible", amb la "nació espanyola" com a element de legitimació de la forma estatal comuna, una "nació espanyola" que apareix com l'únic titular de la sobirania: la resta són nacionalitats i regions, "pobles d'España" en general.

Que la sobirania radiqui en el conjunt de la "nació espanyola" suposa: a) Que s'impedesqui l'exercici del poder constituent a una fracció del poble: no existeix ni pot existir un dret d'autodeterminació de les "nacionalitats i regions"; b) Els Estatuts d'autonomia tenen poder en virtut de les atribucions que els cedeix l'Estat, però resten sotmesos a la voluntat de l'òrgan constituent estatal i a l'eventual control del Tribunal Constitucional. On és vertaderament l'Autonomia?

És més, tenint en compte que els articles 2 i 3 de la Constitució no asse-

guren el respecte a la plurinacionalitat, el plurilingüisme i la pluriculturalitat de l'Estat, resulta imprescindible que els nostres parlaments "autònoms" demanin al Govern de l'Estat l'adopció d'un projecte de Llei o trametin a la Mesa del Congrés Proposicions de Llei que impliquin la reforma constitucional (articles 166 i 87.2 de la Constitució).

Complementàriament a la reforma constitucional, caldria abordar la reforma de la Llei Orgànica 2/1980, de regulació de les distintes modalitats de referèndum, per preveure referèndums consultius territorialitzats per a l'adopció de decisions polítiques d'especial transcendència (sobre la voluntat d'autodeterminació, per exemple).

Tot això, que pot semblar un programa d'objectius mínims, suposaria un avanç espectacular cap a la bilateralitat en les relacions entre les institucions autonòmiques i l'Estat, tot i que comportaria el manteniment del nucli bàsic de constitucionalitat: monarquia, poder legislatiu comú i representació internacional, en un marc de sobirania limitada.

Aquest objectiu limitat, de tota manera, resulta imprescindible per obrir una via democràtica cap a la independència d'aquelles nacions que ho desitgin i ho manifestin mitjançant un referèndum territorialitzat: si ho poden fer així al Québec i al Sàhara, i últimament sembla que també els territoris ocupats d'Irlanda, per què no ho hem de poder fer nosaltres?

Un objectiu limitat, per tant, que obre les portes a un procés de futur il·limitat. Seria el fonament d'una transició vertaderament democràtica, absolutament pacífica. Ω

Josep Serra
President d'Esquerra Republicana-Mallorca

INDICACIONES
RECEPCION

ORGANISMU AUTÓNOMU
CORREOS Y TELÉGRAFOS
TELEGRAMA

MALLORCA TF, DE L'ESTEL

S.O.S. (STOP) ENS VOLEN ANULLAR (STOP) LA LLENGUA CATALANA DISCRIMINADA PERTOT (STOP) TERRORISTES CULTURALS CONTROLANS ELS MITJANS DE COMUNICACIÓ (STOP) ESTAT RESIDUAL A LES GRANS CADENES ESTATALS I ETIQUETATGE (STOP) EL P.P. PRETÈN EL GENOCIDI A ALACANT I VALÈNCIA (STOP) FRANÇA SOTMET CATALUNYA NORD A TOTAL SERVILISME (STOP) ATACS NAZIS DE L'A.B.C., LAS PROVINCIAS, EL G.A.V. I VIDAL QUADRAS (STOP) COLLA DE TRAÏDORS EMMASCARATS COM A "SA LLENGO BALÉÀ" I U.V. (STOP) REGIONALISME I CULTURALISME VOLEN "VENDRE'S COM A NACIONALISME (STOP) CRIDAM A LA RESISTÈNCIA GENERAL ANTICOLONIAL (STOP A LA REPRESSIÓ).

L'ESTEL DE MALLORCA. APUNTA-T'HI I ESTIMA EL TEU IDIOMA I EL TEU PAÍS.

Fa 20 anys que els Germans Cervantes obren la **Fusteria Cervantes** al Port d'Andratx. És l'única fusteria de la població.

Fa dos anys que el Dr. Harand Schwander i la Doctora Haike Strunz obren la **Clínica Dental Dent Art** al Port d'Andratx. A la foto amb la seva ajudant Anna Marguàrd de Fehst de Dinamarca. Els Dr. Schwander posa anuncis a WELT IN SONTAG; animant als alemanys a aprofitar les seves vacances a Mallorca per arreglar-se les dents

Fa un any que na Claudia Nick de Berlín és l'assistent de gerència de la Revista Alemana **Top Mallorca** que surt cada més. Una revista de luxe que surt a les principals ciutats alemanys des de fa 15 anys, i ara també a Mallorca.

David Flusser i la seva visió sobre Jesús

PER MARINA FERRÀ-HAMELYNCK

L'amic Ricard Colom m'ha fet arribar un envoltall de retalls i revistes ben interessants, entre altres informacions m'ha cridat l'atenció una que tracta del judaisme cristià. Fa poc que un jueu ortodoxe, estudiós de la vida de Jesús acaba de publicar el seu llibre "Jesús", edició que actualitza la primera publicada l'any 1968., on resumeix les seves aportacions en la recerca i comprensió de la vida i fets del Fill de l'Home. Aquest investigador nom David Flusser i és professor emèrit de la prestigiosa Universitat Hebrea de Jerusalem. Està considerat el principal expert israelià en la història del Segon Temple, en la vida de Jesús i en la de l'Església primitiva. Em permetrà de fer-li una entrevista fictícia ja que és molt curiós i innovador tot el que ell diu.

És un dia assolellat, som a la terrassa d'una cafeteria de l'avinguda Iehudà Halevi de Jerusalem, prenent un cafè que a mi em sembla una mica fort. Mentrestant el professor Flusser, amb el cap cobert per una kippàh de color negre, es lamenta de la greu situació prebèlica que es viu a Terra Santa, de l'assassinat d'Isaac Rabin... Parlant i xerrant a poc a poc arribam a les qüestions religioses i jo li demano:

-D'on ha tret, vostè tanta informació sobre Jesús de Nazareth?

-Miri, m'he basat en les narracions de l'evangeli, en les fonts clàssiques, tan jueves com cristianes primitives, en les darreres troballes arqueològiques...

-Segons vostè què reflexa la resposta dels deixebles i apòstols de Jesús a la pregunta "Qui diu la gent qui sóc jo?"?

-La resposta dels deixebles de Jesús reflexa la creència popular del judaisme de l'època segons la qual els raptats Enoch i Elies tornarien, que Moshé o Jeremies no havien mort o que ressuscitarien, com tal volta podria succeir amb el decapitat Joan el Baptista.

-La resposta dels apòstols a la segona pregunta "Qui digueu qui sóc jo?" està basada en testimonis fidedignes?

-Estic convençut que hi ha informes dignes de confiança de que el crucificat s'aparegué a Pere,

després als dotze, i després a 500 germans al mateix temps... Després s'aparegué a Jaume i després a tots els apòstols. En darrer lloc, s'aparegué a Pau al camí de Damasc... Quan Jesús respongué les preguntes del sumus sacerdot sobre el seu messianisme amb les paraules "D'ara cap endavant el Fill de l'Home s'asseurà a la ma dreta del Poder de Déu" Creguè ell que també fugiria del destí que l'amenaçava? O, com és més factible. Creguè ell que ressuscitaria de la mort? En qualsevol cas, el sumus sacerdot entengué correctament que per les paraules de Jesús Ell estava confessant que Ell era el Messies.

-Els cristians liberals han mantingut per dècades que la Cristologia-la creència de que Crist és l'etern Fill de Déu qui es va fer carn per sofrir per els pecats i després tornar a la Seva Trona com a jutge de tots- fou producte d'una Església no-jueva emergent als voltants del segle tercer. Què en pensa d'això?

-No estic d'acord perquè penso que la creència en un messies que ha de jutjar tothom a la fi dels temps va ser comuna al judaisme del període del Segon Temple i així no és necessàriament única a Jesús o als seus primers seguidors. És més, les lliçons dels apòstols de que Ell va ser el messies esperat se fonamentaren fortament sobre els ensenyaments i opinions de Jesús relacionades amb la Seva Missió sobre la terra.

-Quin seria el seu concepte general sobre Jesús?

-Per mi, Jesús representa l'únic jueu dels temps antics conegut per nosaltres que predicà no només que el poble estava a la porta de la fi dels temps, sino que la nova era de salvació ja havia començat... Per Jesús, el regne dels cels no només és el govern escològic de Déu que ja es comença a veure sino també un moviment divinament ordenat que s'extén entre el poble per tota la terra..

-Un regne que s'escampa i que abraça a més i més gent... tan a gent gran com a petita... No intentem assegurar que Jesús volgué fundar una església o encara una sola comunitat sino que volgué començar un moviment.

-Segons vostè i aquí entram en un tema espinós, qui van ser els culpables de la mort de Jesús?

-Segons el meu parer, Jesús encara que criticàs la seva hipocresia i les seves tradicions es trobava més aprop dels fariseus que no pas d'altres corrents del judaisme ja que representaven el corrent principal del judaisme no sectari. La majoria dels fariseus es mostraren compasius amb els sofriments de Jesús. Recordem, per exemple en Nicodem i en Josep D'Arimatea que ajudaren a enterrar el cos de Jesús o Gamaliel que defensà els apòstols (Fets 5,3

4). En canvi les seves relacions amb els saduceus es tornaren perilloses quan aquests veuen en perill erròniament el seu control sobre el temple, amb el consentiment romà, quan Jesús comentà la destrucció del Temple. D'aquesta manera van ser els que conspiraren amb Pilat i Herodes Antipas per crucificar Jesús. Respecte als zelotes Jesús rebutjà el seu ús de la violència i mostrà les seves divergències amb els essenis clarament. "Doncs els fills d'aquest món són més astuts que els fills de la llum." Lluc 16:8

-Finalment, quins han estat els motius principals que l'han mogut a escriure aquest llibre?

-No he escrit aquest llibre per descriure Jesús des del "punt de vista jueu". La veritat de l'assumpte és que estic motivat per interessos d'erudició per aprendre tant com em sigui possible sobre Jesús, però al mateix temps esser un jueu practicant i no un cristià, jo soc independent de qualsevol Església. Admetesc sense cap tipus de prejudici que jo personalment m'identific amb el "Weltanschauung" (perspectiva del món) del jueu Jesús tan moral com polític, i crec que el contingut dels seus ensenyaments i l'enfoc que adoptà sempre han tingut el potencial de canviar el nostre món i prevenir la major part del mal i el sofriment.

Fins despedim amb un "Shalom" i un Fins una altra. Em dirigeix a l'hotel mentre el sol s'amaga fins demà a una Jerusalem especialment daurada i bella en aquestes hores del capvespre... Ω

MARINA
BOOTSCHARTERCENTER

Yachting
Puerto Andratx
AN UND VERKAUF

Daniel Jiménez

Avinguda Mateu Bosch, Local 15 - 07157 Port d'Andratx - Mallorca
Tlf. 971 67 28 29 - Telefax 971 67 22 06 - Mòbil 908 63 67 31

LLAÜTS

Lloguer, trasllats, gestió i compra venda
Embarcador: Camí de Sant Carles, 6^a
Tlf. 971 67 20 94
Fax 971 67 13 03
07157 Port d'Andratx

La Consciència

PER RICARD COLOM

"Una vida no examinada no val la pena d'ésser viscuda"

(Sòcrates, 450-399 a.C., filòsof, obligat a morir per la decadent cultura atenenca).

"Si comencéssim a avergonyir-nos de nosaltres mateixos no tendriem temps de fer ja res més en la vida".

(George Bernard Shaw, 1856-1950, escriptor dublinès).

"La consciència és, ensems, escrupulosa i hipòcrita".

(Henry Taylor, 1800-1886, escriptor anglès).

"Cal tenir present primer la consciència i després la reputació".

(Caius Valerius Patriculus, historiador romà, s. I a.C.).

"Per l'interès i el lucre, sovint hom deixa d'obrar la virtut i ven la consciència".

(Anònim).

"La consciència no ens impedeix de cometre pecats, però dissortadament sí ens entrebanca de fruir-ne".

(Salvador de Madariaga, 1886-1978, escriptor republicà exiliat).

"Qui oli remena, les mans se n'untan".

"Qui mal no fa, mal no pensa".
"Abans és l'obligació que la devoció".

(Refranys catalans).

"No és possible d'imaginar el desplegament d'una tragèdia entre éssers que han aprofundit en llurs consciències, i els herois de les grans tragèdies no pertanyen mai a una tal mena d'éssers).

"Tothom cerca recer dins la darrera bellesa moral que li queda. L'assassí fa: jo assassí, no furt res. Qui furta no traïx. I aquell que traïx, no traïx pas son germà".

(Maurice P.M.B. Maeterlinck, 1862-1949, escriptor flamenc).

"L'home se n'entra dins la multitud per ofegar el clam del seu propi silenci".

(Rabindranath T. Tàgur, 1861-1941, escriptor bengalí).

"La consciència és la claredat de la intel·ligència per a distingir el bé i el mal".

(Confucio Kung-Fu-Tsé, 551-479 a.C., estadista i filòsof xinès).

"Perquè quan els gentils, qui no tenen llei i tot, són llei per a si mateixos, i mostren l'obra de la llei escrita en llur cors, i dona testimoni llurs consciència i els acusen o defensen llurs raonaments...".

(Pau l'Apòstol, a Romans 2:14-15, a Corint, hivern 47-58).

"(Gran és la diferència entre repòs i seguretat de consciència; res no forneix seguretat sinó la veritat; i res no forneix repòs sinó la sincera recerca de la Veritat".

(Blasi Pascal, 1623-1662, savi i matemàtic occità).

"Treballa per mantenir viva dins el teu pit aqueixa petita centella de foc del cel, la consciència".

(George Washington, 1732-1799, independentista i president E.U.A.).

"Tornava a seure al primer banc de la capella. La claror diürna ja anava decaïent i, en penetrar pel vermell dens de les cortines, semblava que el sol del dia darrer estava ponent-se i que totes les ànimes s'aplegaven per al judici final".

(Retrat de l'Artista adolescent, James A. Joyce, 1887-1941, escriptor irlandès cim de la literatura del s. XX).

"Malda per defugir tristeses, que fineixen i són consumides, mentre oblides allò que és deure teu d'evitar".

Ja hem sembla veure, clara i palesa, la teva angoixa quan damunt de tu tombarà el Destí ineludible.

L'home dirà llavors: -Qui em tornàs als temps passats, quan en la meua mà jeia la tria!".

(Ibn Hazm de Còrdova, 994-1063, *El Collar de la Coloma*, obra capdal de la literatura d'Al-andalus, escrita a Xàtiva, la Costera).

"Només hi ha ètica en els vincles de la història, en la situació concreta, en l'instant en que Déu ens crida, en què la necessitat ens interpel·la, en que les circumstàncies m'empenyen a una decisió com a resposta... El bé i el mal brollen, efectivament, com a qualitats d'una voluntat de decisió. I doncs, en la decisió ètica som emmenats al cor de la solitud més profunda, una soledat on l'home resta davant el Déu vivent".

(Dietrich Bonhöffer, 1906-1945, pastor luterà, un dels caps de la resistència cristiana militant contra l'hitlerisme, penjat pels nazis en haver estat implicat en l'atemptat contra Hitler. Visqué a Barcelona poc abans de la 2ª República).

"Direm als nostres enemics... En consciència, no podem obeir les vostres lleis injustes, perquè la no-cooperació amb el mal és, igual que la cooperació amb el bé, una obligació moral".

(Martin Luter King, 1929-1968, cap del moviment de les minories contra la discriminació racial i el militarisme U.S.A.).

"La vergonya no prové del càstig, sinó del mal fet".

(Johann Gottfried, autor alemany).

"El nostre enemic és també el nostre salvador. Ens cal ser agraïts envers els enemics. Ells només veuen clar i diuen sens embuts allò que hi ha de lleig i d'innoble en nosaltres. Ens recorden el nostre ver ésser; desperten la consciència de la nostra pobresa moral".

(Giovani Papini, 1881-1956, escriptor catòlic italià).

"Què és la consciència? La brúixola d'allò desconegut".

"La consciència és la quantitat de ciència innata que tenim a dins nosaltres mateixos".

(Victor M. Hugo, 1802-1885, autor romàntic francès).

"Sentia com si un corrent vital s'hagués exhaurit dins el seu pit, i hagués deixat sols sorres i còdols. Aquesta manca de sensibilitat el turmentava com un agut remordiment de consciència".

(Jacob Wasserman, 10.3.1873 Fürth, 2.2.1934 Altansee).

"Si cerques la salut espiritual presta atenció a ta consciència: si compleixes tot allò que et diu, en trauràs bon profit. (Cap,69).

Hom pot atènyer la bona consciència per mitjà de la pregària; i també la pregària pura per la bona consciència. Per natura una cosa ha menester de l'altra". (Cap198)

(Marc l'Asceta, s. V, *200 capítols sobre la llei espiritual*)

"Aquell qui no veu desconeix l'ensopiment. Solem mesurar el temps per la conducta que els objectes ressegueixen els quals rarament canvien tan ràpid com voldríem. Per contra, el cec mesura el temps per la successió de les representacions, i com que l'anima en produeix sense aturall, no pot sorgir-ne la consciència de la uniformitat".

(Hermann Alexander von Keyserling, 1880-1942, filòsof alemany).

"Car la fita d'aquest manament és l'amor nascuda de cor net, i de bona consciència, i de fe sense fingiment, de les quals coses es desviaren alguns, se n'anaren a vana xerrameca...".

(1ª Epístola de Pau a Timoteu, 1:5-6)

"Però l'Esperit diu ben clar que als dies darrers alguns apostataran de la fe, en escoltar esperits enganadors i doctrines de dimonis; per la hipocresia de mentiders que per tenir llur consciència cauteritzada, prohibiran casar-se, i manaran d'abstenir-se de nodriments que Déu creà...".

(1ª Timoteu 4:1-3, epístola escrita vers 63-67 d. C.

"Perquè ço mereix aprovació, si algú a causa de la consciència davant Déu, pateix molèsties, injustament. I doncs, quina glòria hi ha si, havent pecat, sou bufetejats, i ho suporteu? Ara bé, si feu el bé i patiu, i resistiu, ço és aprovat certament davant Déu".

(1ª Pere 2:19-20, epístola escrita vers 70-80 d. C.).

"Cadascú ha de ser responsable i cercar: així naix la consciència i la individualitat d'enmig la boira de la tribu i la tradició. Naix la Modernitat (a través de la consciència en la interpretació bíblica)". (Autociació). Ω

Fa 2 anys que en Sebastia Reus col·labora amb n'Andreu Felip en la gestió de la **Immobilària Andreu Felip** al Port d'Andratx.

En Joan Santjoan i Valent, de nació cubana i padrins andritxols, fa 30 anys que regenta el **Restaurant Miramar** al Port d'Andratx. Va obrir aquest restaurant, que avui és el de més solera del Port, el germà del seu padrí, en Bernat Valent l'any 1927. Se menja a la carta entre les 4.000 i les 6.000 ptes. El menú en val 2.900. A la foto amb el cap de cuina que duu 30 anys a la casa, Joan Millán.

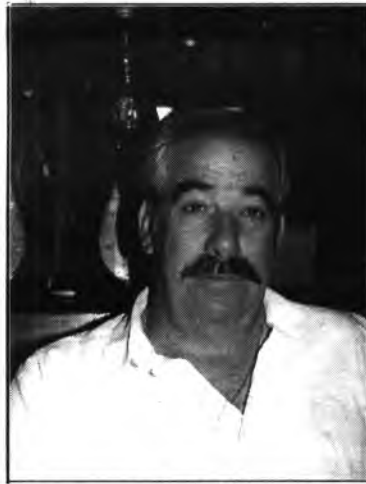
Fa 25 anys que na Maria Josepa González regenta el **Restaurant Es Port**, al Port d'Andratx, despatxa els peix fresc i el marisc. Se menja per unes 3.000 ptes a la carta. El menú en val 950.

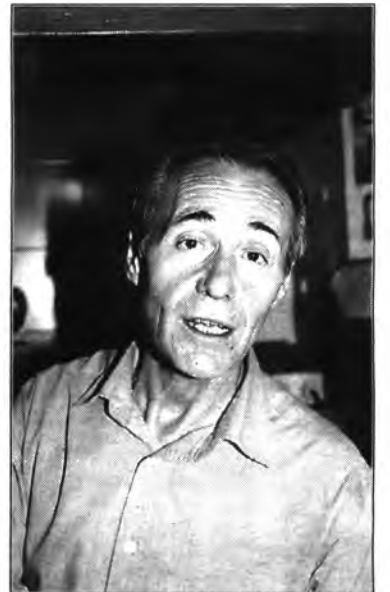
Corria l'any 1961 quan la Família Bernard-Salvà va obrir el **Restaurant Vistamar** a Sant Elm. Recomanen el suquet de peix i la llagosta i tota casta de peix a la planxa. Se menja a la carta per una mitjana de 3.500 ptes. el menú en val 1.600.

Els amos del **Bar Ramon** els seus clients volgueren fer-se una fotografia per a l'ESTEL.

Fa 6 anys que en Pep s'Eivissenc regenta el **Restaurant Bon Profit** al Port d'Andratx. Un lloc on se menja entre les 2.500 i les 5.000 ptes a la carta. Abans, va regentar durant 12 anys **Le Café** i durant 3 anys **Es Garrigó**, tot al Port d'Andratx.

Fa 4 anys que en Joan Bastida, natural de l'Argentina d'ascendència poblera, regenta el **Restaurant Festival** a Sant Elm. Despatxa l'adob de peix gadità, el conill amb ceba i la paella. Un lloc on se menja per una mitjana de 1.500 ptes a la carta. El menú en val 1.200.

Fa 3 anys que en Maties Günter d'Alemanya regenta l'Escola de busseig a Sant Elm, just davant sa Dragonera. Fa cursos de busseig, des de principiants fins a professors. Surten dues vegades al dia fins a sa Dragonera on un ha paisatges submarins meravellosos, plens de plantes i peixos al ser Paisatge Singular Protegit per la Llei. L'aigua és molt clara i té bona visibilitat fins als 30 i 40 metres de profunditat. L'oficina està al final de Sant Elm, a la Punta Blanca, un lloc amb poques cases o per això molt agradable i de fàcil aparcament.

Fa 21 anys que la Família Bonet regenta el Restaurant El Cotxe al Port d'Andratx. Un lloc especialitzat en arròsos: Arròs brouós, a la marinera cega, a la cubana. Un lloc on se menja a la carta per una mitjana de 3.000 ptes. L'amo, en Guillem Bonet (Sonerà) va aprendre l'ofici fent de cuiner als creuers de vela que trescaven per dins la mar els anys cinquanta

Fa 4 anys que en Fernando Guarch i na Marta Garriga regenten el Restaurant La Unió Peixatera al Port d'Andratx. Se menja el peix fresc a una mitjana de 3.000 ptes. a la carta.

LES MANS AL FOC (27)

Els problemes que planteja l'educació es poden dividir en dos grups: tècnics i generals. Els problemes tècnics són problemes de procediment i requereixen el coneixement de les situacions concretes i dels mitjans que puguem emprar en vista d'elles. Els problemes generals són en la major part dels casos, problemes de sentit i exigeixen una reflexió sobre els diversos fins en vista dels quals se dirigeix el procés educatiu.

Aquests dos grups de problemes no s'exclouen. Allò més usual és que l'un impliqui l'altre de tal manera que els procediments utilitzats depenen moltes vegades dels fins generals mantinguts, i aquests, a la vegada estan determinats en gran part pels mètodes emprats.

Els problemes filosòfics de l'educació han estat tractats de molt diverses maneres, però un dels problemes amb que s'han enfrontats tots els filòsofs de l'educació és el de determinar la part que li toca, o li ha de tocar exercir en l'anomenada **espontaneïtat** de l'in-

dividu en molts diversos sentits, i la part que li toca, o li ha de tocar, exercir els anomenats **béns culturals** entre els que viu l'individu. Dues teories radicals i extremes s'han enfrontat en aquest respecte. Segons una, s'ha de fomentar l'espontaneïtat individual, doncs si és al contrari l'assimilació dels béns culturals és forçada i, en darrera instància, contraproduent. Segons l'altra, s'ha de **conduir** o **educar** a l'individu mirant de fer-li assimilar els béns culturals, inclusiu, si és precís, amb amenaces i càstigs, doncs si és al contrari els béns culturals s'assimilen insuficientment, o imperfectament. La primera teoria ofereix tendències anomenades **progressistes**; la segona teoria, tendències anomenades **tradicionalistes** o **conservadores**. Els partidaris de la primera teoria desconfien sovint del valor dels béns culturals d'una certa societat, període històric etc. Els partidaris de la segona teoria confien d'una manera quasi absoluta en el valor d'un determinat complex o sistema de d'aquests béns culturals.

Uns, doncs, destaquen i fomenten l'espontaneïtat i la llibertat; altres, la disciplina i l'autoritat.

No és necessari explicar-vos a quina de les teories s'adherien els membres del Consistori de Porreres, si bé crec que he de fer una referència a un acord pres en sessió ordinària, celebrada el dia 28 de juny de 1937, per tal de poder-ho relacionar amb el concepte que, modestament, tenc jo sobre l'educació. Diu el següent: *Existint en pressupost una quantitat per a premis als escolars, s'acorda sol·licitar a l'Il·lustríssim Senyor Delegat d'ensenyament de Mallorca D. Josep Ramis d'Aireflor i Rosselló i de l'Inspector en Cap de Primer Ensenyament de Balears D. Lluís Maria Mestres, que es dignin presidir els exàmens que es pensa realitzar, per veure quins escolars es consideren mereixedors dels esmentats premis, convidant al mateix temps als mestres de les Escoles Nacionals i Privades per que prenguin part en els esmentats exàmens que es pensa realitzar els dies 14 i 19 de juliol proper, amb la col·laboració del Consell Local de primer ensenyament. S'acorda con-*

vidar també per presidir l'examen al Reverend Senyor Ecònom i a les altres autoritats civils i eclesiàstiques de la localitat.

Estic totalment d'acord amb els estoics quan diuen que la moral és com l'ànima, ja que tot coneixement té sentit per quant és necessari per guiar la conducta, per la virtut, que és el mateix que la felicitat i el mateix que la saviesa. Però, pel que fa a les finalitats de l'educació, me situaré en una posició intermitja; tenc la idea que s'han d'assimilar els béns culturals respectant a la vegada l'espontaneïtat de l'individu. No penseu que aquesta manera de plantejar-me la meua feina em va crear problemes greus en la meua convivència amb els sistemes purament autoritaris d'aquell temps, perquè sempre vaig ésser un professor respectat, tant pels alumnes com pels meus companys de professió. Així i tot, l'experiència d'aquells anys, en veure tantes injustícies, em va fer tornar molt escèptic. I segons l'escepticisme, no hi ha criteri vàlid; els escèptics no fan seva cap tesi, ni la d'això ni allò, i en general tot es fals. Ω

Córsega, una llarga lluita per la supervivència

Córsega (Corsica en llengua corsa), situada a lla mediterrània Occidental a 83 km. de Gènova i 14 de l'illa de Sardenya, sembla com una gran muntanya al mig de la mar. Les seves costes i platges, bellíssimes, són cada cop més visitades pel turisme estival. A l'interior, les construccions megalítiques formen, segons els investigadors, un cicle de cultura amb la civilització **talaiòtica** de Mallorca i Menorca. Històricament, el poble cors ha ofert una aferrissada resistència als invasors (grecs, cartaginesos, romans, vàndals, bizantins, llombards, papals, pisans, catalans, genovesos -que roman-gueren a l'illa- i finalment, francesos.

Durant tot el segle XVIIIè els patriotes corsos lluitaren constantment contra genovesos i francesos per tal de conquerir llur independència nacional. Vençuts els primers, França envai l'illa el 1768, aconseguí vèncer la resistència corsa i s'annexà el país. Amb la caiguda dels Borbons, Córsega recuperà la independència (1790), però finalment, el cap de la oposició a França i organitzador de la Córsega independent, Pasquale **Paoli**, fou derrotat per Napoleó, botifler cors i aventurer sense escrúpols amb avantpassats mallorquins -o això sembla-, i que anys després arribaria a ser, com sabem, emperador dels francesos (el cineasta Abel **Gance**, en el seu innovador film

Napoleó apuntà tangencialment -sospito que sense adonar-se'n- les intencions clarament imperialistes i genocides de la França jacobina envers Córsega -de fet, del 1796 al 1818 foren afusellats més de 14.000 (!) resistents corsos).

Després de la pèrdua de la independència, l'illa patí les terribles conseqüències del colonialisme francès, que a la llarga suposaria el col·lapse i la desaparició de l'economia corsa, la qual cosa ha provocat una masiva emigració. Durant aquest segle, centenars de milers de corsos (uns 500.000 (!), segons les estadístiques), sense possibilitat de treballar a llur terra, s'han vist obligats a emigrar a l'hexàgon francès, sobretot a la regió pari-

senca, per a sobreviure (Córsega passà de 300.000 habitants el 1914 a 170.000 el 1950, afegint-hi, a més, que 35.000 joves corsos -més del 10% de la població (!)- varen morir al camp de batalla durant la Primera Guerra Mundial, en què, juntament amb els bretons, foren utilitzats com a carn de canó). En contrapartida, del 1962 al 1982, 60.000 francesos, la majoria **piets noires** repatriats d'Algèria, s'establiren a Córsega. Aquests contingents poblacionals forans, afavorits pels crèdits de l'Administració francesa, han anat ocupant progressivament llocs de responsabilitat en l'administració i han monopolitzat l'explotació turística i el comerç, a més de fer-se amb les terres més fèrtils de l'illa, destinades al monocultiu de la vinya.

Podem dir, per tant, que l'Estat colonial francès, substituït a nivell local pel **clanisme** oligàrquic, té com a finalitat mantenir Córsega (i la Catalunya Nord, Bretanya i les altres colònies interiors) en una simple zona de consum, tot lliurant l'illa als interessos exteriors i imposant-hi una economia basada en criteris d'absoluta dependència, quan fa cent anys produïa tot el que necessitava.

Tot plegat constitueix una política deliberada de genocidi planificada per París, amb l'objectiu d'aconseguir l'anorreament del poble cors. Ω

Andreu Salom i Mir

**ASSESSORIA
TÈCNICA LABORAL**

Josep Planells i Roig
Col·legiat nº 566

C/ Militar 225 baixos
Tlf. i Fax 971 74 44 20
07600 s'Arenal de Mallorca

Leo Klein

CMAS Professor de busseig MeD 5771
BARAKUDA TL3 N. 80103
DAN Instructor E 144
Carrer Almirall Riera Alemany, 29
07157 Port d'Andratx

Tlf. 971 67 43 76 Fax 971 67 44 93 Mòbil 909 60 05 44

E-mail: amb@jet.es

Internet: <http://www.mallorca-topline.com/amd>

Memòria d'una "Herringbone Twill"

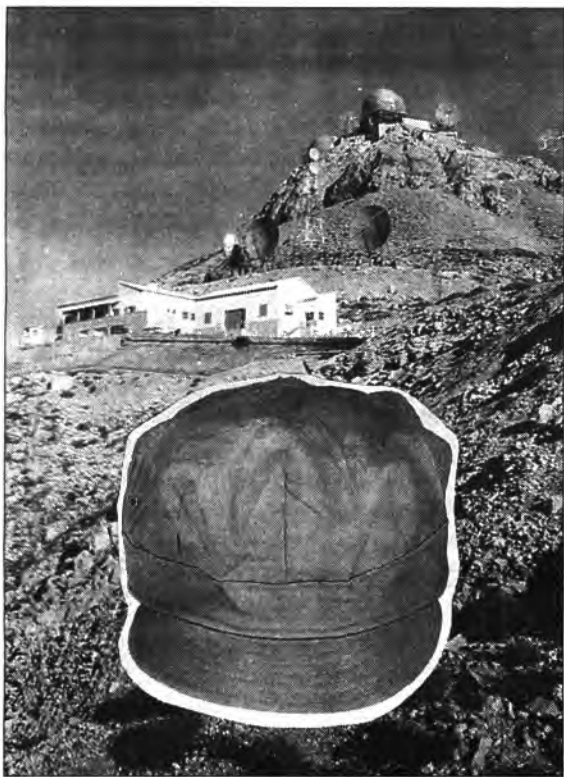
MIQUEL FERRÀ I MARTORELL, ESCRIPTOR

El 1964 vaig entrar a fer feina amb els americans, a la base de radar del Puig Major. Parlava anglès, sabia comptabilitat i tenia vint-i-quatre anys. L'estada a unes oficines de caserna sobre la muntanya més alta de Mallorca (1436 metres sobre el nivell de la mar) era, per a mi, aleshores, tota una aventura. Vaig conèixer molts d'aquells homes que un dia podien estar prenent al sol al port de Sóller i poc després esser destinats a Vietnam. Però aquell ambient, aquells militars, alts, rossos o negres, anava precedit en la meua ment de moltes imatges i curolles infantils. Aquelles pel·lícules amb els herois d'Iwo Hima i d'altres mil batalles del Pacífic i la guerra de Corea, còmics, novel·letes, cromos, jocs... Gregory Peck, Richard Wid-

xaven el cim del nostre puig per a tornar al seu país em regalà el seu barret militar de feina. Era el clàssic "Herringbone Twill" (HBT), el més popular entre els soldats nord-americans, en forma de quepis modern, de tela impermeable, que aconseguia gran fermesa a la visera gràcies als seus forts perpunts. Un dia d'abril, dijous de Setmana Santa, vaig baixar amb alguns d'aquells amics a la Platja de Palma. Anàvem amb un d'aquells "jeeps", nogens nombrosos en els dies dels "Seat 600", que l'USAF feia servir per a la seva tasca oficial. No era el cas. I a la platja estant, vaig conèixer una al·lota alemanya. Nomia Inge i m'explicà que havia vingut de vacances a Mallorca, pagades pel seu cap d'oficina i ex-amant el dia que

havien romput les relacions. Li vaig fer de "cicerone" del matí a la nit, amb aturada a un restaurant popular del carrer de Sant Matgí. Li vaig mostrar un poc de tot. Els carrerons de la ciutat antiga, la processó de la caperutxada i a la nit, jacsats, anàrem a caure a un bar de S'Arenal de Lluçmajor, al davant de l'apartament que tenia llogat... Tot el que puc dir és que una vegada més el "Herringbone Twill" canvià de cap, és a dir, s'ho quedà ella i li queia molt millor que jo, més ajustat, sobre el seu cabell pelat a l'estil "garçon",

color rogenc carabassa. He conservat, però, altres coses d'aquells dies: Un diccionari aeronàutic que em donà el sargent Green, un llibre bíblic de religió jueva que va pertànyer a un tal Aaron que era rabí militar, algunes fotografies entre la neu, unes botes de soldat... I han passat molts anys. Massa anys. Vaig voler reflectir part d'aquelles vivències a algunes de les meves novel·les, com "Cop de sol" i "No passaran!", a més d'altres escrits a periòdics i revistes. Però aquell món no era el meu i acabada aquella experiència vaig anar a Madrid on em fou possible prendre contacte amb les organitzacions universitàries d'esquerres, ben convençut que el gegant nordamericà seguia fent el joc als dictadors del món. Ω

El barret americà "Herringbone Twill" i els radars del Puig Major.

mark, Tyrone Power, Tony Curtis, Frank Lovejoy, Robert Mitchum... Mites cinematogràfics. I a tots ells els havíem vist amb aquells uniformes sobre la pantalla... Curiosament, el millor amic que vaig fer entre d'aquells soldats americans nomia Robert Taylor, com l'actor, i amb ell vaig tenir diverses oportunitats de conèixer totes aquelles instal·lacions, freqüentar els seu bar de suboficials, el seu gimnasi, la seva bolera, els menjadors... i pujar als radars, des d'on es domina una vista de privilegi sobre la Mediterrània. Era una rara sensació. Com estar en un quarter dels Estats Units sense sortir de Mallorca. Es cert que vaig aprendre moltes coses i més encara quan vaig visitar les bases de Saragossa i Torrejón. Un dels que dei-

Les imposicions antidemocràtiques de Brussel·les

Els reballadors de Corea, el poble d'Indonèsia, els treballadors de Dinamarca i de Grècia, de Rússia i d'Ucraïna, s'han aixecat en els darrers mesos contra l'aplicació pels governs dels seus propis països de la política decidida per institucions internacionals (Organització Mundial del Comerç, Fons Monetari Internacional, Banc Mundial), que atempta contra els drets i les conquestes dels treballadors, contra els serveis públics, la sanitat, l'ensenyament, les pensions, posant en entredit els drets sindicals de vaga i negociació col·lectiva, la qual cosa amenaça l'existència mateixa de les organitzacions obreres independents i, amb elles, dels fonaments mateixos on s'asenta la vida dels pobles.

A Europa, a aquesta ofensiva antisocial l'organitza la Unió Europea, amb les exigències dels tractats de Maastricht i Amsterdam. Els treballadors de l'olivar, els de correus, s'estan mobilitzant massivament, com abans els miners d'Astúries, contra imposicions de la Unió Europea que desmantellen la producció i els serveis públics.

Més de dos milions d'empleats públics amb els seus sindicats estan igualment amenaçats pel projecte d'Estatut de la Funció Pública, que desregula els seus drets i condicions de feina, agredint el conjunt de la funció i dels serveis públics, i amb aquests els drets dels ciutadans. Així el projecte de l'Estatut Marc del personal sanitari pretén aplanar el camí a la privatització, que atempta contra el dret a la

salut, com succeeix ja amb el "medicamentazo". A la vegada, les pensions es veuen sistemàticament reduïdes per l'aplicació del Pacte de Toledo i s'encongeix la cobertura de l'assegurança d'atur. Les categories i els drets dels treballadors en el transport públic, així com en les telecomunicacions, són sacrificats, desmillorant els drets dels ciutadans, a través dels plans de privatització.

Tots els sectors estan en perill per mor de les imposicions antidemocràtiques de Brussel·les, que el Govern i les Corts espanyoles apliquen en nom de l'euro, sacrificant així els drets de la població, les millores socials, el futur de la joventut. Els treballadors volen la mobilització dins les seves organitzacions, per tal de fer recular els plans de la UE i del Govern. Una i altra pretenen que aquestes organitzacions es sotmetin a les exigències de l'euro, com hem vist en el cas de la Funció Pública o de la LLei Postal.

Totes les calamitats que aquests tractats ens duen no són inevitables. Els treballadors i els pobles podem defensar els nostres drets. Podrien tal volta el Govern i les Corts seguir aplicant les directrius de la UE, si les organitzacions dels treballadors s'oposen plegats al sacrifici continuat dels drets, conquestes i reivindicacions, en aquests tractats?

Es necessari, doncs, desplegar la mobilització, tots junts, contribuint així a l'acció plantejada a tota Europa contra els "cabrons" tractats de Maastricht i Amsterdam. Ω

Pere Felip Buades

És molt senzill... Àmbit lingüístic català

Una de les objeccions, a mig camí entre la desinformació i el cinisme, del "Defensor del Pueblo Español" a la llei del català de la Catalunya central, ha estat considerar impertinent que s'hi preceptue l'ús de les llengua pròpia en les relacions amb persones i entitats de l'àmbit lingüístic català, més enllà del territori autònom estricte. Adreçar-se des de Barcelona a Perpinyà, Andorra, Fraga, València, Mallorca o l'Alguer, en la llengua comuna de tot aquest àmbit, és suspecte d'expansionisme. Quina ignorància i quina barra!

Són ignorants, per dues raons: una històrica -durant segles, el català ha estat la llengua vehicular entre València i Barcelona i només cal mirar l'Arxiu Municipal de València, que encara no han cremat, per comprovar-ho- i una altra de legal -la referència a l'àrea lingüística catalana ja figura, amb significació inequívoca, en una llei vigent: els Estatuts de la Universitat de València.

I en tenen molta, de barra: com s'atreveixen, els espanyols, a parlar d'expansionisme lingüístic (sota aquest epígraf donava la notícia *El País*), quan són ells qui han exportat la seva llengua castellana fins a les ribes de la Mediterrània, imposant-la i intentant substituir-hi la nostra?

Són tan absoluts i imperialistes que, sense més plantejament per part nostra que l'estima i defensa la llengua pròpia, no li queda altre remei que lluitar per la independència. És a dir, per la supervivència. I se'ns fa cada dia més difícil acceptar que algú pugui dir-se patriota català sense ser independentista. Qui això fa, o s'enganya o vol enganyar. **Josep Guia.** *La Brúixola* n. 59. Ω

NO EMPRENYIS

EL MEU POBLE

L'antifranquisme a Mallorca. IV part

L'Oposició Antifeixista i els Comunistes de les Illes (i III)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI, ESCRIPTOR

Les diverses publicacions dels revolucionaris de les Illes en temps de la transició

En un determinat moment del desenvolupament de l'Organització decidírem editar una publicació estrictament partidària. Teníem moltes revistes sectorials. Normalment, cada front de lluita (hostaleria, sabata, fusta, pagesia, construcció, sanitat, estudiants, barris, etc), mitjançant les Plataformes i les Comissions Obreres Anticapitalistes, editava el seu butlletí i els fulls volants necessaris per a la lluita. La revista més famosa era la del front obrer, *Mallorca Obrera*, i *L'Espira*, de les JEC.

La nova publicació s'anomenà *Democràcia Proletària* i volia complir la funció que feia el *Mundo Obrero* entre els militants del PCE. La reunió constitutiva del consell de redacció la férem en una finca del carrer Antoni Marquès Marquès. Entre d'altres que ara no record, hi eren presents en Mateu Morro (l'actual batle de Santa Maria), la periodista Gina Garcias -que havia militat amb nosaltres al Principat- i en Pep Capó (actual secretari general adjunt de la PIMEM) i aleshores màxim responsable polític de l'OEC). Em sembla que també hi devia ser en Toni Mir o en Biel Matamales com a delegats dels estudiants. El delineant Monxo Clop Molins era l'encarregat dels aspectes tècnics de la publicació (una de les millors de la clandestinitat antifranquista, en paraules dels historiadors Antoni Marimon i Miquel Martín). Moltes seccions (cultura, política estatal i internacional) anaren a raure a les meves mans. Els pseudònims que més sovint vaig emprar foren: Tomeu Torrens, Teresa Isern, Felip Cladera, etc.

Un amagatall secret

N'arribàrem a editar dos mil exemplars de cada número durant una sèrie d'anys, i tenia una bona xarxa de distribució que cobria a la perfecció Mallorca, Menorca, Eivissa i els subscriptors de la península. L'arxiu secret, l'amagatall de la propaganda, era controlat pel secretari de finances, en Paco Mengod (l'expresident de les associacions de veïns de Palma) i pel company Monxo Clop. Eren tan estrictes les mesures de seguretat emprades per

en Paco que mai cap altre militant no sabé on teníem el material. Nosaltres fèiem tota la composició de la revista: jo picava els articles a màquina, en Monxo Clop ho enllestia tècnicament amb els seus estris de delineant, i la impressió final anava a càrrec de la impremta que tenia al carrer de Matías Montero (en l'actualitat carrer de Francesc de B. Moll) l'actual dirigent del PSOE Teresa Nieto. Na Teresa feia una feina immillorable i va ser precisament a causa de la seva col·laboració que un matí sofrí un atemptat per part de la Brigada Social, i moltes anades i vingudes a comissaria. Però no va parlar mai. No digué res de res. La gent, aleshores, malgrat no milità a recer d'una organització, tenia un sentit del deure i una responsabilitat increïbles. Un dia, quan va anar a agafar el cotxe, el va trobar ple de pintades que deien "Teresa Nieto, roja, ve con cuidado". També li havien pintat un caramull de sigles de l'OEC. En va sortir publicada una foto a *Última Hora*.

A part dels material editat a Mallorca, Menorca i cada comarca i front de lluita (és a dir: *L'Espira*, portaveu de les JEC, *La Batalla*, butlletí intern dels comunistes de les Illes, *Puny Clos*, butlletí intern dels joves, *Mallorca obrera*, etc., etc.), els militants revolucionaris repartíem igualment un petit nombre d'exemplars de les publicacions d'altres nacionalitats. Record ara mateix el *Lluitem* de Catalunya, *Iraultza* (Revolució) d'Euskadi, *El Carrer* del País Valencià, *El Comunista* d'Astúries, *Surcos* dels comunistes d'Aragó, *Jove en lluita* dels joves comunistes del Principat, les publicacions centrals *La voz de los trabajadores* i *Revolución*. També distribuïem un petit nombre (entre els simpatitzats més propers a la línia del partit) un petit nombre de la nostra publicació teòrica *Izquierda Comunista*...

La premsa oficial informava (a vegades) de les detencions dels comunistes de les Illes (OEC)

Teníem diverses formes de vendre *Democràcia Proletària*. Una era la normal, a través del sistema orgànic establert per la Secretaria d'Organització. Així la publicació arribava regularment a militants i simpatitzants. Un altre sistema -que utilitzàrem a mesu-

Els comunistes de les Illes (OEC) editaven a Mallorca les revistes *Democràcia Proletària*, *Mallorca Obrera*, *L'Espira* (JEC), *Puny Clos* (JEC), *La Batalla*... També es repartien les publicacions comunistes d'altres nacions de l'Estat -totes de l'OEC: *El Comunista*, *Lluitem*, *Revolución*, *Iraultza*, *Surco*, *El Carrer*, *Izquierda Comunista*, etc.

ra que la dictadura anava moderant la repressió- era imposar la premsa comunista enmig del carrer, amb venda "a cara descoberta".

Vendre el material clandestí a la vista de tothom ens portà nombroses detencions, interrogatoris de la Brigada Social i la Guàrdia Civil. Un Dijous Bo, a Inca, n'arribàrem a despatxar més de cinc-cents exemplars. Quan estàvem en plena tasca -veníem un número dedicat a la pagesia i els problemes del camp- ens enxampà la Guàrdia Civil, i tots els membres del piquet de propaganda anàrem a raure a la garjola municipal. Na Margarida Chicano Sansó, en Joan Albert Coll i en Mateu Ramis pogueren fugir a temps.

El fet d'esser detinguts per vendre lliurement la premsa comunista no ens afectava gaire. Només les nostres respectives famílies, com és natural, restaven una mica atemorides. "Què serà d'aquests al.lots", deien mares i padrines, en veure els noms al diari. "Detenidos por vender prensa de partido", eren els titulars de sempre. *El País* informava: "Detenidos en Palma cuatro militantes de Izquierda Comunista". I continuava: "Cuatro militantes de la Organización de Izquierda Comunista, OIC, entre ellos el escritor y autor teatral Miquel López Crespí, fueron detenidos por la Guardia Civil en la localidad de Inca, con motivo de la festividad que se celebraba en esta ciudad, se dedicaban a vender el número especial dedicado a los pueblos de Mallorca del órgano de la OIC, *Democràcia*

Proletària. Los cuatro detenidos fueron trasladados a los calabozos municipales donde permanecieron por espacio de casi treinta horas para pasar después a declarar ante el juez". Per a nosaltres, l'"accident" era un "afar" normal de la lluita clandestina.

Les lluites populars impulsades per l'esquerra conseqüent eren silenciades pel sistema

Intensificàvem aquest sistema de venda perquè, de certa manera, era l'únic mitjà que teníem d'arribar a un cercle cada vegada més ampli de la població. La premsa oficial continuava silenciament les activitats dels revolucionaris que no acceptàvem els pactes amb la burgesia. No hi havia manera de fer arribar les nostres propostes polítiques al poble. La ràdio i la televisió ens estaven completament prohibides. La premsa tan sols parlava d'alguna detenció. Les lluites populars impulsades per l'esquerra conseqüent eren silenciades per sistema. Els espais de política local i nacional eren ocupats per partits que -si exceptuam el PCE- eren fantasmals. Les empreses capitalistes de l'edició només feien propaganda dels qui els semblaven menys radicals o que més s'avendrien a pactar amb els franquistes la "ruptura". El carrillisme, malgrat que a vegades insistís en la necessitat de "rompre" amb el franquisme, el cert és que feia passes efectives per a deixar dempeus tota l'estructura repressiva de la dictadura (Brigada Social i Guàrdia Civil). No en parlem pel que fa a l'estructu-

ra econòmica del capital. La qüestió de la propietat privada dels mitjans de producció era intocable! Del problema de l'autodeterminació de les nacionalitats no en volien sentir a parlar. El seu aigualit republicanisme s'anava fonent com un bocí de sucre dins l'aigua. Els Països Catalans no existien. A poc a poc esdevenien un partit del sistema, una columna fonamental de la societat capitalista contra la qual lluitàvem.

Les detencions ens servien per a rompre per uns moments aquesta muralla de silenci que -comprovàvem diàriament- cada vegada s'enfortia més a mesura que les lluites populars es radicalitzaven.

Els companys, quan sortíem de comissaria, ens venien a esperar i, puny enlaire, cantaven cançons revolucionàries -*L'estaca* de Lluís Llach, *D'un temps d'un país* de Raimon, sense faltar-hi l'himne de Plataformes que, guitarra en mà, interpretava en Toni Mir. Teníem l'absoluta seguretat que, malgrat la repressió, un dia no gaire llunyà arribaríem a la societat sense classes, deslliurada de l'opressió capitalista, per la qual lluitàvem. Aquesta fe era la nostra força, que cap detenció no podia enfonsar.

De OICE a OEC: la lluita contra l'Estat imperialista

Ja que hem parlat de publicacions (i d'algunes revistes "centrals"), caldria parlar-ne una mica de la concepció inicial del fet nacional que tenia l'originària OICE (abans de la "insurrecció" dels militants de les diverses nacions de l'Estat). A la OICE (abans d'esdevenir OEC de les Illes) li mancava aprofundir en la qüestió nacional. La direcció central (composta per responsables de totes les nacions oprimides per l'Estat espanyol) pecava sovint d'una certa ingenuïtat imaginant que, una vegada que el poble treballador hagués fet la revolució socialista, el problema de l'autodeterminació se solucionaria per si mateix tot creant, els pobles de l'Estat una Federació de Repúbliques Socialistes Soviètiques (nosaltres érem consellistes) Ibèriques. No parlàvem mai d'"autodeterminació" en abstracte perquè pensàvem que les burgesies nacionals, de seguida que l'Estat imperialista espanyol els oferís alguna almoïna -cobrar dels pressupostos autonòmics- ven-

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA

IV part

de M. López Crespí

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost del 1997 fins a l'agost del 1998)

Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

EP!!!

PARES, EDUCAU-ME EN CATALÀ,
A MALLORCA HI HA EL MEU FUTUR

Tres secretaris generals dels comunistes de les Illes. D'esquerra a dreta: Josep Capó (un dels actuals dirigents de la PIMEN); Mateu Morro (dirigent del PSM) i Mateu Ramis Canyelles, un dels màxims impulsors de les Associacions de Veïns a la part forana en els anys finals del franquisme.

drien els drets dels seus respectius pobles per aquests sous. Per a nosaltres l'autèntica autodeterminació només podria ser aconseguida per la lluita de la classe obrera i el poble treballador. L'interclassisme, en la lluita pels drets nacionals, portava a oblidar la necessària destrucció de l'Estat imperialista espanyol. Imaginàvem un futur Estat espanyol com l'actual en el qual les burgesies nacionals, cobrant de Madrid, ja no lluitarien -com mai no han lluitat- per bastir nacions sobiranes. L'acceptació per part del PNB i de CIU, en temps de la transició, d'una constitució que negava el dret d'autodeterminació de les nacions oprimides, que impossibilitava la federació de comunitats autònomes, que reconeixia el paper de l'exèrcit espanyol com a "garante de la sagrada unidad de España" i que, de rebot i per més inri, consagrava (sense previ referendun democràtic), el rei borbó imposat pel feixisme (llegat especial de Franco) ens confirmava les inicials tesis de la primera OICE. Aquestes tesis eren que l'autodeterminació només podria ser una conseqüència de la lluita de la classe obrera i el poble treballador contra l'Estat imperialista de la burgesia espanyola.

Mateu Morro: un secretari general de l'Organització d'Esquerra Comunista (OEC) nacionalista

Cal dir què, malgrat una petita incomprensió dels trets específics del problema nacional, mai -llevat excepcions que ja comentarem en el seu moment- vaig notar desinterès o control burocràtic per part dels companys que en cada moment dirigien conjunturalment l'organització, tant a nivell central com a les Illes. Homes com en Mateu Morro (actual secretari general del PSM) o en Josep Capó (dirigent de la PIMEM i antic secretari general de l'OEC), seguint les indicacions del Comitè d'Illes de l'organització, coordinaven una política autènticament

arrelada a la nostra realitat. Quan en un determinat moment decidíem pressionar i abandonar primer la E d'Espanya i més tard mudar el nom complet de l'organització i passar a dir-nos OEC de les Illes, no hi hagué cap problema intern. En el fons l'OEC (abans OICE) era un dels partits amb una de les actuacions més independents que hom pogués imaginar. Hem de tenir en compte que alguns membres de l'organització -record especialment l'amic Mateu Morro- feia anys que estudiaven els clàssics del pensament tant socialista com nacionalista. Jo mateix (a les pàgines primer d'*Ultima Hora* i després del *Diario de Mallorca*) havia publicat els primers articles sobre els lluitadors anticolonialistes Fanon, Lenin, Malcolm X, Che Guevara, Mao Zedong, etc. Cap al 1965 i fins al 1968 anàrem aprofundint en els clàssics del marxisme català (també estudiàrem pensadors burgesos i petit-burgesos com ara Prat de la Riba, Almirall, Cambó, Estelrich, etc. etc). Però en aquells moments (parl de l'època obscura de la dictadura feixista) ens interessava molt més conèixer i assimilar les experiències dels dirigents històrics de l'esquerra catalana. Fou quan coneguèrem (amb dificultats, fragmentàriament a vegades) els textos d'Andreu Nin, M. Serra i Moret, Joaquim Maurín, Jordi Arquer, Josep Recasens i Mercader, Amadeu Bernadó, Angel Estivill, Hilari Arlandis, Maria Recasens... Amics i companys del Principat ens feien arribar alguns números (una joia, els miràvem com qui mira un tresor de vàlua incalculable) de *La Batalla*, *L'Insurgent*, *L'Espurna*, *La Rambla*, *L'Hora*, *Catalunya Roja*, *Lluita*, *Avant*, *Octubre*...

Cap a l'any 1968, estudiar *Els Moviments d'emancipació nacional* d'Andreu Nin o llegir articles del tipus "Internacionalisme i nacionalisme", "Contra l'opressió idiomàtica. El dret a la llengua pròpia", o "El dret d'autodeterminació, dret fonamental dels pobles", del mateix Andreu Nin, ens

Dues conegudes militantats antifeixistes i destacades militants del comunisme illenc (OEC) i de les Plataformes Anticapitalistes. D'esquerra a dreta: Àngels Roig, destacada activista estudiantil i Margalida Chicano Sansó, dirigent d'OEC i cofundadora del GAD (Grup per a l'Alliberament de la Dona) l'any 1978.

obrien els ulls per a no tancar-los mai més. Altres treballs (entre molts) que ens impactaren en els anys seixanta varen ser els materials de Maurín (*La història d'Espanya és la història de les lluites separatistes*, *La proclamació de la República Catalana del 14 d'abril*, *L'Independentisme català no és un moviment artificial*), etc. etc.

Marxisme català i qüestió nacional catalana

L'any 1974 les Edicions Catalanes de París editaven (en dos volums) un llibre cabdal en la nostra formació de militants revolucionaris. Es tractava de *Marxisme català i qüestió nacional catalana (1930-1936)*, de Roger Arnau -Josep Benet-. Era el material que ens mancava per a fer-nos obrir els ulls a les tasques que teníem pel davant en quant al deslliurament nacional i social del nostre poble. En el pròleg, i sota aqueix pseudònim de "Roger Arnau", Josep Benet situava a la perfecció la rel del problema de certa incomprensió, per

part d'unes determinades èlits dirigents dels clandestins partits d'esquerra, del fet nacional (s'ha de recordar que ja en els anys seixanta molts fills de burgesos i d'alts jerarques feixistes i fins i tot de la rànica i estantissa aristocràcia mesetària [penseu en Nicolás Sartorius del PCE!] havien ocupat els llocs de direcció d'aquests partits). Arnau apuntava molt encertadament: "Aquesta doctrina i història [el marxisme-leninisme] asseguren que en la qüestió nacional catalana no pugui prosperar la posició pseudorevolucionària d'alguns joves catalans universitaris de les generacions més recents, neòfits del marxisme, generalment fills de la burgesia i antics alumnes de les escoles més classistes del país, que per estar mancats d'una seriosa formació marxista-leninista confonen l'internacionalisme proletari amb el cosmopolitisme burgès, i que, alienats nacionalment pel franquisme, ni s'adonen ni senten l'opressió que sofreix llur poble per part de l'Estat feixista espanyol". Ω

Fa un any que na Jeanne Duncan d'Anglaterra va obrir juntament amb na Sue Brook *El Bazar* a s'Arracó. Una botiga única a Mallorca on la gent hi duu les coses usades que no ha de menester, les deixen allà en dipòsit i es venen a comissió. Una modalitat anglesa que va molt bé a la comarca d'Andratx.

Fa 40 anys que en Pere Melià regenta el *Bar Can Viquet* a s'Arracó. Abans el regentava la seva sogra Massiana Vich qui l'havia heretat de sa mare Francina Castell. És el millor bar de s'Arracó. A la foto amb la seva filla i hereva Massiana Antònia.

Fa mig any que na Patrícia Kira, d'ascendència russa ha obert la *Botiga Expo PVC* al Port d'Andratx. Vent tancaments d'alumini: Portes, persianes, etc. A la foto amb el seu marit

Fa 3 mesos que na Maria Laura Pujol del Port d'Andratx regenta la *Immobilària Bohlen* a Peguera. La propietària de l'agència és na Susanna Bohlen d'Alemanya.

RECORDA
Quan hakis llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

CENTRE D'ESTUDI DE JUDO
Renshinkan
 — LLEVANT MALLORQUÍ —

Tlf. 971 55 15 84
 Mòbil 989 68 68 97

Ens ho roben tot!

PERE FELIP I BUADES

Damunt que ens roben la cultura, la llengua, el territori, els costums, les tradicions, el tarannà de vida i un llarg etcètera, ara, a la fi, s'ha destapat que ens estan robant els doblers. Qui? Els espanyols i els seus servidors, els polítics mallorquins, que ens "venen" per treure'n la seva "tallada". D'aquests "polítics" n'hi ha per totes bandes i

a tots els partits: de dretes i d'esquerres. Al cap i a la fi ells només pretenen enfilarse, atènyer els seus interessos i així es venen al més-dient o millor postor, sense mirar prim en ideals ni ideologies. S'aprofiten d'un poble, el mallorquí, que al seu menfotisme hi afegeix incultura i covardia, la qual cosa explica el consentiment explícit que dona a tan gran furt

i espoli cultural, lingüístic i econòmic.

Tot això ve a compte per la notícia, apareguda en els periòdics locals, d'un estudi realitzat sobre les recaptacions i inversions efectuades pel Govern espanyol a les Illes Balears. Segons aquest estudi cada ciutadà de les Balears aporta, amb els impostos que paga, 170.000 pessetes per invertir a la Península, i rep, a canvi, 5.317 pessetes. Aquesta diferència ens col·loca a la cua de les Comunitats, atenent la diferència d'allò que rebem en comparació amb el que

pagam. Per contra, la comunitat d'Andalusia rep 161.000 milions de pessetes, quan el total invertit a les Balears no passa dels 4.000 milions.

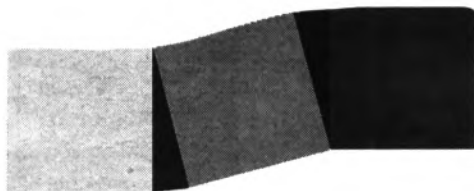
Es pot explicar tal volta tanta insolidaritat i injustícia i eximir d'incompetència, desamor, hipocresia i falsedat els polítics que ens governen o representen? Doncs bé, l'explicació, tècnicament, és clara i senzilla: les Balears produeixen tota aquesta riquesa i més a través de l'explotació turística, la qual el Govern espanyol canalitza i desvia de tal manera, que aconsegueix exprimir tots els ciutadans residents a les Balears, de tal forma que ells (Govern de l'Estat, Govern balear, turoperadors, hotelers etc.) són més rics cada dia i noltros (petits i mitjans propietaris, comerciants, assalariats, residents de peu, però empadronats) cada vegada som més pobres. Així s'explica que, mentre a Andalusia es construeixen autopistes dobles, passos elevats, dessaladores d'aigua, hospitals, col·legis etc., la qual cosa els suposa un augment constant del nivell de vida, tant en qualitat com en quantitat de benestar, aquí

només es construeixen rotondes i s'apedacen carrers. Més encara, aguantam la tassa més alta de mortalitat per accidents de tràfic (per mor de les males condicions de les carreteres); envelleixen i es degeneren els edificis i la Ciutat (Palma sencera); sofrim la invasió més alta de malanats, xoriços, pendons, clavelleres i gent de mal viure, com mai no s'havia conegut. Tot això és contemplat i animat per aquells qui, amb responsabilitat pública de poder, ho consenten sense posar-hi remei, i és vergonyosament acceptat per tot un ¿poble?, el poble mallorquí, el qual, tot i que en altre temps existí, ja és ben hora de preguntar-nos si ara existeix! Perquè o bé no existeix o bé és un poble acovardit i mancat d'estima pròpia, de conviccions, de vergonya, tan realment, jo diria, a nivell col·lectiu com a nivell individual, salvant, clar està, honroses excepcions, perquè res es pot generalitzar.

En definitiva, al poble mallorquí li ho roben tot: la llengua, la cultura, tots els doblers. Ara ja, si de cas, només ens falta que ens robin el sexe..., ja m'enteneu, l'homenia i la virilitat. Ω

Generalitat de Catalunya

Ara és demà

ENTRE TOTS, FEM ARA LA CATALUNYA DEL FUTUR

Si mires Catalunya amb els ulls posats en el demà veuràs un país capdavanter a Europa. Sense cap mena de fronteres. Un país on poder gaudir de tots els avenços en infraestructures i comunicacions. Com són l'arribada del tren d'alta velocitat o la fibra òptica. A Catalunya tenim nous reptes, importants projectes i... la feina feta. Però entre tots continuem treballant perquè el que fem ara faci que Catalunya demà sigui encara millor. Més acollidora i respectuosa amb la natura. Amb una cultura enfortida com a signe d'identitat d'un poble. Amb capacitat d'influència en l'àmbit europeu i mundial. Un país a la nostra mida i a la de les generacions futures. **Perquè, a Catalunya, ara és demà.**

Asesoría Son Mas

ASSEGURANCES

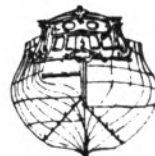
Mª Victòria Clares Palmer

Passeig de Son Mas, 21 - Local, 1
Tel. i fax: 971 23 57 66 - 07150 Andratx

Brodam el seu vestit amb el seu nom

Tlf. 971 68 50 06
Avinguda de Peguera, 17-Local 4

Restaurant Miramar

Avinguda Mateu Bosch, 22
07157 Port d'Andratx
Mallorca SPAIN

Tlf. 971 67 16 17
Fax 971 67 34 11
E-Mail: miramar@bitel.es

Lliçons no apreses

BERNAT JOAN I MARÍ.
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES
BALEARS I PITIÜSES

Quan es preparaven les eleccions gallegues, corrien tota classe d'informacions i d'opinions. Es deia, per exemple, que la candidatura "unitària" d'esquerres podia acostar-se molt al Partit Popular. Fins i tot hi havia ingenus que pensaven que la candidatura que va quedar en un discretíssim tercer lloc estava en condicions de tenir al capdavant el futur president de la Xunta de Galícia. Com que, des de les pàgines de diversos mitjans locals (entre ells, Proa), havíem afirmat que això era absolutament impossible, ara ens podem penjar la medalla del diagnòstic ben fet. Era obvi que una candidatura "alternativa" que es basàs en un discurs encara més espanyolista que el del propi Fraga i en el bandejament del Bloque Nacionalista Galego no podia guanyar mai de la vida. Teòricament, aquesta candidatura agrupava socialistes, verds i despenjats d'Esquerra Unida. Per tant, tres partits diferents. Ah! I independents, aparentment fonamentals per bastir qualsevol tipus de candidatura política unitària.

Es tractava, objectivament, d'una candidatura per perdre. Què hi podien fer, en aquestes condicions? Hi havia massa errors. El primer de tots era bandejar un dels elements cohesionadors de la societat gallega: el nacionalisme d'alliberament. Ni socialistes ni verds (llevat dels que militen al Bloque, que són la gran majoria dels verds gallegos) no semblaven gaire proclius a fer seu aquest sentiment popular.

En certa manera, el PP tampoc no en quedava despenjat: en Fraga fent queimades i rallant un gallec més o manco macarrònic, podia anar tirant. Però el batle d'A Corunha, que continua mantenint el nom de la seua població en espanyol, o farcit d'enyes (lletra inexistent en galaicoportuguès, com tothom sap), poc podia fer-hi gran cosa.

L'error més greu de tot aquell tinglado era convertir el partit socialista en una mena de pal de paller d'aquella unitat d'esquerres totalment imperfecta. L'estructura que es va bastir no podia permetre altra cosa. No només s'anava a perdre, sinó també a cedir el segon lloc (laus deo!) al BNG. Eivissa, evidentment, no és Galícia, però li sembla. Aquí i a Galícia l'antiga Aliança Popular campanya amb aire sobrat quan arreu d'Espanya estava en unes condicions realment lamentables. Aquí i a Galícia hi ha hagut una certa pervivència del caciquisme tradicional fins pràcticament els nostres dies. I tant aquí com a Galícia hi ha una esquerra espanyola incapaç de connectar amb el sentiment nacional (i amb les frustracions nacionals) de bona part de la població. Aquí i a Galícia constituïm una mena d'últims redutes de diglòssia europea... i moltes coses més.

Aquí, i a Galícia, i arreu, l'esquerra no guanyarà, l'esquerra no creixerà, l'esquerra no farà absolutament res si es manté al marge de la reivindicació nacional. Hem assistit recentment a la vergonyosa conxorxa entre el PP i el PSOE per un estatut d'autonomia heteronòmic i aigualit. Hem assistit a pactes encoberts però profunds, a una manera semblant de veure l'organització de l'Estat, a un acord en les coses fonamentals.

I encara hi ha algú que es pensa que amb un model a la gallega aquí es pot desbancar el PP de les institucions! El model a la gallega és, bàsicament, un model sense nacionalistes no espanyolistes. El model per perdre. El model caducat, probablement inacceptable per a la majoria de la societat eivissenca (el temps ens tornarà a donar la raó?). I aquest model per perdre és propugnat per dirigents d'esquerra... no del PSOE, però profundament socialistes a la gallega. Ω

Metanoia i amartia

Qui no pot ben bé creure que un o un parell de mil.lenis desfiguren el sentit original de mots i conceptes?

Metanoia és un mot grec que en psicologia té el sentit d'equilibri i plenitud mental. Es troba compost del prefix **meta**, més enllà, i **noia**, pensament. També té el verb **metanoëseîn**, "més enllà (en la manera de) pensar, aprofundir en el pensament i més enllà d'ell. Aquest concepte recorda també aquella cançó d'en Lluís Llac: *Més lluny / cal anar més lluny / dels arbres caiguts / que ara ens empresonen / i quan els haurem guanyats...* Doncs bé, en llegir el Nou Testament en l'original grec, hi trobam sovint **metanoia**, **metanoëseîn** i també una altra paraula **amartia**, la qual té el sentit de *fer figa, errar el blanc, no encertar vitalment*. No tenen originàriament, connotacions dogmàtiques o religioses, són, tots tres, mots descriptius, vitalistes, com qui conta penes i redreçaments, caigudes i renaixences. **Amartia** és un *xut* fora de l'escaire de les nostres fites més adelerades (per no seguir les lleis de la dura realitat / veritat).

Llegim per exemple: Lluç 17:3: **eam amártê o adelfós su epití mēson autô**, literalment traduït per: *Si el teu germà no l'encerta, dóna-li un toc (o crida-li l'atenció) i si ell va més enllà (canviant) la seua manera de pensar, disculpa'l*. Les traduccions en llengües d'Occident (romàniques i germàniques) de l'Evangeli provenen del llatí, i el llatí té mots equivalents a metanoia, etc., però dels quals se n'ha perdut el sentit original i han quedat en formes culturalment fòssils i vitalment menys comprensibles, conta-

minades per connotacions religioses massa gastades. Així, qualsevol Bíblia tradueix Lluç 17:3 amb els nostres mots escaients però **massa desgastats** per a expressar la força original del text grec: *Si ton germà peca, reprèn-lo; i si ell se'n penedeix, perdona'l*.

Dels homes és errar, de bèsties no esmenar, diu el refrany català.

Certament **retrobar** el camí vital duu a la **metanoia** (penediment i equilibri ensem). Comprendre la llei de la vida (els manaments) ens ensenya què és l'**amartia**, les nostres pífies, quan no l'encertem. Aquests conceptes no són sols bíblics sinó humans, escrits en la consciència humana. Els antics misteris eleusins de la Grècia clàssica es basaven també en la **metanoia**. O quan el marxisme parla de dialèctica (tesi, antítesi, síntesi), de crítica i autocrítica, parla també de conceptes vitals i pràctics anàlegs. O sia, d'un pensament dialèctic, dinàmic, que copsa el fons de les coses.

Esquil deia **páthei máthos**: aprenem mitjançant el patiment. Per ço, la fe, les religions són més sòlides i fondes que no pas la pura filosofia o les ideologies especulatives. El racionalisme és col·loca en un observatori, una torre d'ivori, i des d'allà disseca la realitat i la judica erròniament. És un fals decorat. La vida és altrament, no sols **pensaments raonables**. Per ço, la Raó és una falsa deïtat acadèmica si la prenem per guia absoluta. Ni el món ni l'home no són raonables. La **Raó** és sovint **raons** a mida de cervells còmodes i panxes agraïdes. Ω

Ajuda Evangèlica dels Països Catalans

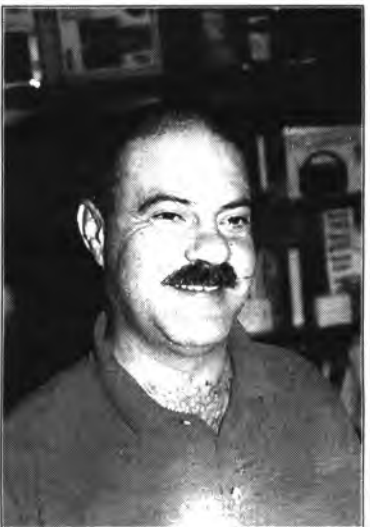
Fa 2 mesos que el Dr. Markus Künkel ha obert Consulta mèdica a Peguera. El podeu trobar al 971685197.

Fa 6 anys que na Caterina Pieres, natural de Nantes, regenta la Botiga de Mobles i Decoració Maika a Peguera.

Fa 4 anys que na Cristina Rodríguez és la dependenta de la Botiga Jeans a Peguera. Ven roba jove.

Fa 10 anys que n'Antoni Morla ven i arregla televisors i antenes al seu local del carrer de les Galeries de Peguera.

DE TU DEPEN

Els uns parlen castellà perquè consideren que "fa més fi". El que demostra que no saben ben bé allò que és realment fi, noble i normal: parlar la llengua del país on vivim.

¿PARLARÀ CATALÀ?

Perquè ja n'estem tips que encara duri el rellat de cervell que varen fer als nostres pares. La responsabilitat de la nostra generació és anar al fons del problema.

La nostra llengua està en perill.

No parleu en foraster.

PETITS ANUNCIS

BORSA IMMOBILIÀRIA

Llog per dies apartament a Palmanova. És ideal per trobades amoroses. Tel. 469441.

Deixaria cambra doble a casa compartida, jardí i hortet. Molt econòmic. Preferentment gent jove. A Santa Ponça, urb. Galatzó. Tel. 671419.

Traspàs fusteria al carrer d'Antoni Rosselló a la barriada de la Soledat de Ciutat. Tlf. 271065

Cerc cases per llogar tot l'any (anys 98/99), amb piscina. Tlf. 864424.

SERVEIS PROFESSIONALS

S'ofereix jardiner amb coneixements de cuina. Demanau per en Lluís. Tel. 604790.

Cerc feina per guardar nins petits a ca seva a ca meva per les zones de Sineu i Maria. Tel. 525380.

La Casa Catalana de Mallorca ensenya ball de bot i sardanes. Tel. 753559.

Si vols fer feina amb els àngels, apunta't al "Taller dels Àngels". Informació al telèfon 281642 (Xesca).

Cerc feina per guardar nins a Can Picafort o Inca. Carrer Nou, 5, Maria de la Salut.

S'ofereix pintor empaperador, econòmic, seriós, ràpid i net. desplaçament per tot Mallorca. Tel. 203239

Pneumàtics Son Ferriol. Equilibrat de rodes, canvi de rodes i pegats, alineament de direccions assistida per ordinador. Avda. del Cid, 73. Tel. 427553. Son Ferriol.

Si teniu qualche vidre trencat, cridau al 473819 i el vos posarem tot d'una.

Cerc feina per fer a ca meva. Tipus ceràmica, sabates o similar. Tel. 297067.

Cerc feina de representant d'arts gràfiques o comercial de publicitat. Tel. 297667.

Es confecciona o arregla qualsevol peça de vestir, cortines, coixins, etc. Tel. 771005.

Es passen treballs a màquina i per ordinador. Netejat i rapidesa. Tel. 771005.

Televisors, vídeos, ràdio-cassettes, els arreglam. Electrònica J. Garcies. C/ Francesc Frontera, 10. Tel. 264335. Coll d'en Rabassa.

Gabinet de Psicologia. Neurosis, trastorns de caràcter, psicoteràpia infantil, depressió. Tel. 427193.

Cerc feina per guardar nins a la comarca de Cala d'Or. Tlf. 842156.

PERSONALS

Al·lota de 17 anys s'ofereix per a feina seriosa o per a donar classes d'EGB. Tel. 677727.

Vull deixar d'ésser esclau dels castells. Cap partit polític m'ajuda a aconseguir la llibertat. Me vols ajudar tu? Telefona'm al 964 531 175. Josep Casalta.

Atenció, catalans i catalanes independentistes. Vull cartejar-me amb tots vosaltres. Estic boja pel bon rock català: Sau, Els Pets, Lax'n'busto. No us talleu i escriu a Marta. Indústria, 114-08030 Malgrat de Mar.

Als Països Catalans es fa molt bona música! M'agrada, però, en especial la que surt de Mallorca a càrrec d'en Tomeu Penya. Independentistes, si somnieu en una nació lliure plena de música catalana i de vibracions nostres, escriu-me: Francesc Bujet. Passeig del Migdia, 32-2-3-17200 Palafregell.

Ens agradaria cartejar-nos amb al·lots i al·lotes que com nosaltres estiguin penjats/penjades per Lax'n'busto i que defensin la nostra llengua. Raquel Llagostera Costa. Gardènia, 4-08880 Cubelles.

Cercam gent entre els 18 i els 45 anys per excursions, sortides, etc. Abstenir-se els qui vagin de mala fe. Apartat 1.792 Ciutat.

Pensionista de 78 anys, 1'80 d'altària, català. Vull conèixer senyora pensionista entre el 50 i 70 anys, per no estar tot sol. Tenc bona pensió i pis amb 5 habitacions i dos banys. Cerca'm al 462536. Ferran.

Hola! Som una al·lota felanitxera. Som molt independentista, i estic boja pels Sau, pels Ocults i pels Pets. Segur que si m'escriu feim una gran amistat. Som molt divertida. Adéu. M. Glòria. Carrer d'en Magallanes, 29-07670 Porto-colom.

Senyor seriós i responsable de 53 anys. S'ofereix per cuidar senyor major i atendre'l en totes les

seves necessitats. Per entrevista podeu escriure a n'En Carles. C/ Reis Catòlics, 31-07008 Ciutat de Mallorca.

Vull intercanviar revistes, còmics, fanzines i adhesius amb tots aquells joves que estiguin orgullosos de tenir sang catalana o basca a les seves venes. Pau Arranz- C/ 2 Volta 31-07209 Son Mes-quida-Mallorca.

Cerc al·lota fins els 33 anys amb les unges llargues, romàntica, una femella maca. Escriu-me a: Óscar, C/ Ausias March, 36-6-1 07003 Ciutat.

Jove de 29 anys, fadrí, amb estudis universitaris, agradós i simpàtic, desitjaria conèixer al·lota formal de 20 a 27 anys. M'agrada el ball de saló i som bastant actiu. Anima't i escriu-me a l'apartat 690 de Ciutat.

Estudiant de ciències polítiques de 26 anys. Som independentista andalusí i m'agradaria mantenir correspondència amb independentistes catalans. Antonio. Apartat 74 Sant Fernando (Càdis).

Hola! Soc un noi de 12 anys. En dic Josep i soc del Barça. m'agrada el futbol i el bàsquet. Voldria cartejar-me amb alguna persona. Sóc català. Escriu-me. Josep Chillida. C/ la Bassa, 23 43530 Alcanar (Tarragona).

Hola, Em dic Raquel i tenc 14 anys. Tenc ganes d'escriure'm amb gent de 14 a 16 anys. Si vols escriure'm... Raquel González-C/ Ansel Calvé, 13, 3º-08950 Esplugues de Llobregat (Barcelona).

Som un jove de 24 anys, fadrí, cansat d'espanyolistes monàrquiques. Vull cartejar-me amb al·lotes independentistes d'entre 20-28 anys. Som simpàtic, idealista, seriós en temes de parella i català. Prometo respondre. La meva adreça és: Miquel Àngel Rodríguez; Pl. Poeta Juan Boschán, 4-4c; 18013 Granada (Andalusia).

Cerc al·lota sense fills de 22 a 28 anys. Signe Lleó o Sagitari, que sia capaç d'estimar sense traïció. Telefona'm al 512018 dies feiners a partir de les 23 hores.

Fadrí sincer de 30 anys, simpàtic i agradable vol conèixer al·lota formal per una relació seriosa de parella. Escriu a: Sebastià, carrer des Cubells 6, 07660 Cala d'Or, o telefona'm al 657739.

Es passen treballs per ordinador. Perfecció, netedat i rapidesa. Interessats trucar al tlf. 474404.

Atenció: administrativa cerca amigues i amics per a sortides, excursions, i a l'estiu anar a la platja.

Bústia Postal 1400-07080 Ciutat.

Cercam músics per a crear una Banda de Música a s'Arenal de Mallorca. Tel. 971 26 17 19. Maties.

COMUNICATS

La Generalitat de Catalunya ofereix a entitats i de franc llibres, fulletons i material informàtic sobre la nostra història nacional. Per rebre'ls, cal enviar una sol·licitud a la Generalitat fent esment de l'entitat, adreça, telèfon, l'ús que hom en pensa fer i el nom complet del qui fa la petició amb la signatura i segell de l'entitat. Molt indicat per a professors d'història, ciències socials, català, centres d'ensenyament, biblioteques...

Si vols rebre la revista L'ILLA gratis, la pots demanar a Edicions Bromera, Polígon Industrial, 46600 Alzira. Tel. 96-2402254

Per a tots aquells i aquelles que vulguin lluitar contra l'invasor, contra els traïdors, contra l'exploració obrera, i per una terra lliure i catalana, els Maulets tenim obert l'apartat de correus 349 C.P. 43480 de Salou (Tarragona), per a qualsevol informació o col·laboració contra l'ocupant.

Si voleu rebre una subscripció gratuïta al Butlletí de la Fundació per la Pau (entitat contra l'armamentisme i la guerra) podeu adreçar-vos al telèfon (93) 3025129 o al carrer Pau Claris, 89, Barcelona 08010.

Si voleu rebre llibres en català gratuïts sobre diferents temes d'actualitat, socials o teològics, sols us cal escriure a *Cristianisme i Justícia*, carrer Roger de Llúria, 13, Barcelona 08010, o telefonau al (93) 3172338.

La delegació catalana de la CSEM, grup d'ajut als països de l'Est, fa una crida per enviar roba, menjar, sabates, medicines etc. Per demanar adreces on enviar-ho personalment, podeu adreçar-vos a: Benjamí Planes, CSEM, passatge Miquel Carreres, 11, 08206 Sabadell. Tel. (93) 7262 918.

Professora titulada fa classes de solfeig, piano i harmonia. Individuals i en grup. Tel. 756114. Magdalena.

Universitària fa classes de repàs d'EGB i català a la zona de Pere Garau de Ciutat. Tel. 243383.

Si voleu intercanviar adhesius, revistes, informació, etc, sobre el tema d'alliberament nacional, escriu a l'Associació «Xavier Romeu». Apartat de correus, 36. 43480 La Pineda. Tarragona.

El Consell Nacional Català ofereix diversos llibres, gratuïtament, a tot aquell que els demani, al voltant dels drets i història de la comuna pàtria catalana. Podeu escriure a l'apartat 15.071 de Barce-lona-08080.

Si voleu rebre informació sobre les Joventuts d'Esquerra Republicana (JERC), i rebre els nostres butlletins, escriu ara mateix a: JERC-Illes. Santiago Russinyol 1, àtic. 07012 Ciutat de Mallorca.

Estam interessats en un intercanvi cultural amb persones i institucions dels Països Catalans que desitgin informar-nos sobre el passat i el present del dits països i estiguin interessats en qüestions vinculades a l'Argentina. Escriu-nos a: Baigorria 1337 .200 Rosario-Argentina.

Acció Cultural del País Valencià i el Bloc Jaume I ja és a Internet. Si voleu intercanviar propostes d'acció i lluita, o informar d'activitats, etc., podeu connectar: ACPV @vlc.servicom-es

Vos recomanem boicotejar les ONG's espanyoles AGNUR Espanya, Médicos del Mundo i Unicef amb els bancs espanyols Central Hispano i Banco de Santander que els donen suport.

Subscripcions gratis a còmics en català per a nins de 6 a 10 anys. "El Llaüt de Xàbia" -Apartat 53-Xàbia 03730 Patrocinat pel Magnífic Ajuntament de Xàbia.

Cursos gratuïts de llengua andalus. Podeu adreçar-vos a: LLENGUA (Ensenians a Dittansia de la Yenwa Andalusia) P. Pedro Romana, 1-4-2-14007 Còrdova.

Si ques recibir el Puxa Asturias en to casa, y de baldre, sólo tienes qu'enviar la direcion a: Endecha Astur-Puxa. Cai Llangreu, 10, 2º-Xixon 33206-Asturies.

La meua col·lecció té 20.000 adhesius polítics. Faig exposicions. Crec persones que hem facin arribar enganxines de l'Esquerra Revolucionària. Paniello Apartat 139-22400 Monsó-Osca.

"El Full" és una publicació interna de l'Associació Roca i Ferreres. Si voleu rebre'l gratuïtament comuniquen-nos el vostre nom i adreça: Apartat de correus 9247, 08080 Barcelona.

Lluita, la revista de l'independentisme valencià és a Internet: <http://www.estelnet.com/lluïta>.

Si voleu afiliar-vos a sindicats nacionals catalans: C. S. C * 93 4541188.

Ofereim de franc cursos bíblics i subscripcions a revistes cristianes en català: Ajuda Evangèlica dels Països Catalans. Apt. de Correus 1.022. 12995 Castelló. Tlf. (964) 207607.

Els Castellans de Mallorca, necessitam gent!! Si t'agrada passar-ho bé. Si vols tenir nous amics sans i saludables. Si t'agrada fer pinya amb un projecte nou: Feste Casteller!! Vine a veure'ns!! Assagem els dissabtes a l'Escola d'Adults son Canals. Carrer son Canals, 10. Telèfon 452414, Isidre.

Pintors, escultors, fotògrafs, etc., interessats en exposar les seves obres, així com gent interessada en comprar o simplement en visitar l'exposició del moment, podeu passar pel Café es Museu. Carrer Guillem Timoner, 10-Felanitx.

A tots els menorquins que lluiten per l'alliberament i reunificació nacional, si voleu rebre infor-

Motos Salom

Jeroni Pou, 9 • Tel. 468136
Tomàs Forteza, 24 • 462686

mació sobre el Partit per la Independència (PI) i de la seva branca juvenil. Joves independentistes dels Països Catalans. Escriu a: Maür-Ruben Vinent. Carrer dels Frares, 49. Cat-07701 Maó. Menorca.

Animo a tots els independentistes de ls Illes i de la resta dels Països Catalans que solen anar a les festes de Menorca per l'estiu a que ajudin, a més de beure pomada, a fomentar la consciència nacional. Porteu tots el mocador independentista al coll.

Grup folclòric sense gaire pretensions cerca sonadors i sonadores, cantaires i gent engrescada per seguir fent coses. Actuam alguna vegada, no guanyam gaire, però ens ho passam d'allò més bé. Ens reunim els dimecres a les 20'30 al Rafal Vell (Antiga escola). Som gent acollidora. Trucau al 971 505374

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bústia Postal 1.171 Castelló 12005. Es tracta d'un sistema de llarga trajectòria provada arreu del món, molt adaptable i econòmic.

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb idees i ganes de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan els/les independentistes del Tarragonès? Subscriu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbaler de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bústia Postal, 7- 43893 Altafulla.

Si us interessen les llengües minoritzades de més a prop, adreçeuvos a: **Llengües Vives**. Bústia Postal 5224/08008 Barcelona.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

Compara cotxe molt econòmic al contact. Tlf. 121123.

Venc Harley Davison Heritatge Softail Clàssic. Modelo 95 matrícula IB 1995 BY. Tlf. 971820717.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pessetes. Tlf. 939 373 151.

ANUNCIAU-VOS DE FRANC A L'ESTEL

Nom.....DNI.....
Cognoms.....Tel. ....

ATENCIÓ • Escriu un sol anunci per cupó
• Usau lletres majúscules
• Escriu dins el requadre el text

Ompliu aquest cupó i enviau-lo a:
L'ESTEL. Apartat de Correus 124. 07600 S'Arenal de Mallorca

RECORDA
Quan hagi llegit aquest periòdic, si no en fas la col·lecció, regala'l a un amic, veí o parent
EL PAÍS HO NECESSITA

Fa 2 anys que en Michael Wolff d'Alemanya, regenta la **Perruqueria Intercoiffeur** Peguera.

Fa 2 anys que en Wilhelm Lünsmann d'Alemanya va obrir la **Botiga Betten Paradis (el paradís dels llits)** al carrer de Capdellà de Peguera.

Fa 2 anys que en Hans Dieter Menzel d'Alemanya, regenta l'**Investment Romàntica** a Peguera. Un despatx on s'ofereix ajuda per a tota casta de reparacions de cases i dels seus electrodomèstics, cases noves, netegeu, transports etc.. El seu telèfon és el 971687030

En Tim Busch d'Alemanya regenta la **Consulta Bärbel Busch** a Peguera. És una consulta d'atenció als malalts. Allò que altre temps feien les monges. El seu mòbil és el 939820567

Ben amics

PER JOSEP SERRA.
PRES. D'ESQUERRA REPUBLICANA-MALLORCA.

Ben Amics, l'Agrupació Gai i Lesbiana de les Illes Balears, no ha estat rebuda enguany pel batle de Ciutat. Ha estat el segon any consecutiu que el Sr. Fageda no ha volgut rebre personalment la invitació per a la Gala de l'Orgull Gai.

Hi ha alguna relació entre aquest fet i l'atorgament al PP dels "premis" menys desitjats en edicions anteriors? Si fos així, l'actitud del batle respondria a un estat de ressentiment, un estat d'ànim que com tothom sap no és precisament cap virtut manifesta i, a més, resulta impropri d'un polític que ocupa un càrrec públic d'aquesta rellevància; ja que això denotaria un caràcter intolerant i autoritari quan el vent no bufa d'allà on ell voldria. Si no és així, què pot haver impulsat el batle Fageda a actuar d'aquesta manera?

La tasca que han dut a terme des de Ben Amics ha estat extremadament important per avançar cap a una societat més oberta, menys repressiva, més tolerant, menys "marginadora". Quan hi ha grups considerats marginals, col·lectius estigmatitzats -gitanos, putes, moros o maricons, per no xerrar ja de les tortilleres- no hi ha termes mitjans, no hi valen les alternatives que poden permetre d'arribar a un consens entre els crítics amb veu pública i els crítics silenciats: o bé el grup marginat deixa d'estar marcat com una ovel·la, perd l'estigma i passa a ésser tolerat i fins i tot acceptat tal com és, o bé la seva situació segueix tan malament com abans.

Però, quin mèrit té la tasca de Ben Amics? Ben senzill, amigues i amics, tenen el mèrit d'haver actuat com a persones normals que són en un context que se'ls imaginava com una floristeria ambulante o com a barbudes de circ, segons el sexe de l'homosexual que es considerà. Més o manco una cosa semblant al que passava amb els independentistes mallorquins fa

una quinzena d'anys, que eren com una mescla de ieti i de drac de Sant Jordi: malcarats, amb les barres estretes, envejosos, venjatius, èmuls del comte Dràcula i de les sangoneres... A hores d'ara sembla que només el president Matas s'imagina un independentista català amb una metrallera a una mà i un paquet bomba a l'altra... si és del PSM, perquè si arriba a ésser d'ERC el retrat robot el situaria enmig d'una horda d'hutús amb el trinxet a la mà i degollant renegets.

Veritat que sembla una pel·lícula de ciència-ficció? Idò això mateix és el que ha passat amb els i les homosexuals de Ben Amics, que un bon dia van sortir de l'amagatall per cridar ben fort que eren qui eren i com eren, i que així volien seguir essent. I pel carrer es començà a sentir primer un "semblen persones normals" i després un "són persones normals". Una decisió així, emperò, mai no resulta gens fàcil: s'han de tenir totes les neurones al seu lloc, moltes ganes de lluitar pel que és just i el rebuig d'un sector minoritari de ciutadans que deuen pensar amb les ungles dels peus.

Aquest canvi de percepció de la persona i de la situació és el gran triomf dels ciutadans marginats per motius de sexe o de raça o de nació. La "mentalitat" col·lectiva ha canviat tant -enc que sempre quedin bàrbars- que el Parlament de Catalunya estudia una llei de parelles que fa tres dècades hauria dut els liberals de Convergència i els cristians d'Unió a prop del "paredón", perquè als republicans d'ERC ja els havien afusellat un parell de dècades abans. Esperem que la llei tiri endavant i que ben aviat hi hagi canvis de govern al País Valencià i a les Illes que permetin col·locar la major part de la nació catalana entre els territoris més respectuosos amb els drets individuals quan es tracta d'elegir el sexe de la parella. Ésser més lliure en aquest sentit també és ésser més lliure en general, en el més ampli sentit del terme. Ω

Els "mocs" borbònics

Només un país colonitzat com Catalunya pot tenir "mocs" al nostre Parlament i no pas al seu lloc correcte: a la brossa o a Madrid. Qui pot votar aquesta massa llefiscosa que s'encaixen en les nàpies dels Aznar, dels Borbons o de qualsevol podrit que en forma de "colonitzador" ha estat destinat a casa nostra amb la missió de mantenir la "indivisibilidad e indisolubilidad" de les restes de l'"imperi espanyol"? És més, qui pot pactar o col·laborar amb ells? De tothom és sabut que els "microbis" només porten malalties que quan no es controlen ho empastifent tot. Cap bon metge tolera que aquesta paràsit s'instal·lin en l'organisme, car podria acabar matant-lo.

Aquest, doncs, és el cas dels sucursalistes o mocs que protegits i alimentats per la "democràcia orgànica" que Franco ens encolomà, diuen defensar els drets dels castellanoparlants. En aquest sentit, valdria la pena que "mocs" com el senyor Fernández Díaz, aclarissin que ells estan defensant el "derecho de conquista" que alberga no als castellanoparlants, sinó als colonitzadors.. Ja seria hora que no es barregi als immigrants amb aquesta massa llefiscosa que sovint regalima nas avall i que marca la brutícia, la deixadesa o la malaltia de qui els fabrica.

Així, és oportú recordar que el "moc" Fernández Díaz, que nosaltres els immigrants, a diferència dels paràsits colonitzadors que l'"imperi" té aquí destacats, no necessitem que ningú defensi els nostres drets, car li recordo que per defensar el primer i més elemental d'ells, el dret a la vida, vàrem haver de marxar de les terres dels nostres avantpassats perquè els "terratenientes" i els "caciques", que també podien dir-se "Fernández Díaz", ens mataben de fam. Fa riure pensar que els "señoritos" d'allà, són els "demòcrates" d'aquí. de que va senyor Fernández Díaz? Cal ésser molt poqueta cosa per avenir-se a fer de "moc". I, té massa poca talla per a fer-se amb la voluntat de la gent -els immigrants- que són menys manipulables que els "esclaus" amb els quals vostè pacten.

No és fàcil emigrar. Bé prou ho saben els centenars de milers de cata-

lans que perseguits per un nazi sanguinari com en Franco es veieren obligats a abandonar el seu país tot fugint d'una mort segura. Genocidi que persisteix i que ha deixat en la nostra gent l'estigma de l'esclau. Malgrat tot, aquests catalans, sortien amb un gran capital: la seva extraordinària cultura i habilitats professionals. Pedagogs, literats, arquitectes, advocats, filòlegs, metges... La flor i nata d'aquesta terra fou foragitada. No tenien drets aquella gent? Per què? Perquè eren els vençuts? És per això que encara segueixen sense gaudir-ne? Es tracta doncs, d'impartir la justícia o de seguir mantenint les injustícies d'un nazi, ara, representat per un Borbó?

No s'equivoqui. No sigui còndid "moc" Fernández Díaz, car si bé nosaltres fugirem sense armes ni bagatges i sense la preparació d'aquells catalans, el fet de poder-nos guanyar la vida sense haver d'aguantar les morrades dels cacics, ha alimentat el nostre orgull, la nostra dignitat, el nostre amor propi. Ja no som els seus "jornaleros". No estam com vostè a "sou" de l'"imperi". Som persones amb entitat i identitat. Sabem defensar-nos sols i encarar-nos quan convé amb "mocs" com vostè, car som plenament conscients que el nostre enemic és l'"imperi" i no pas Catalunya.

Què ens cal protegir la nostra llengua materna? Més que l'idioma, allò que em cal protegir és ma mare. I, ella, sobrevisqué gràcies als "ronyons" d'una àvia murciana que sense saber llegir ni escriure el castellà, tingué la valentia d'aguantar una guerra i una dura postguerra, mentre el meu avi, un López Ramírez, també de parla castellana -que agafà les armes al costat de la República-, era sentenciat a la pena màxima per un fill de puta com en Franco. Aquest era l'adjectiu amb el qual es descrivia a casa meua al dictador. I, aquest i d'altres conceptes, vaig mamar-los en castellà!!

Els va servir de quelcom a la meua família ésser de parla castellana? En absolut. No pensaven, ni sentien com aquell nazi. I, ara, vostè, moc llefiscós, gosa dir que a Catalunya es pretén fer una societat "monolingüe, uniforme i de pensament únic" (Avui, 21-6-98)? Mentre els catalans, siguem de soca-rel o immigrants, no li fotem un tret entre cella i cella, o bé l'engarjolem uns quants decennis, no ens compari, ni per casualitat, amb aquell **Anormal Energumen**.

Si ha de proferir insults, encari's amb el seu propi nas o amo: el Borbó. I, potser entendrà l'assassinat del general Prim, car el govern de l'"imperi espanyol" -sigui del color que sigui- només tolera les rèpliques dels morts que no parlen castellà ni català. I, per a sobreviure a les seves ràtzies cal ésser un idiota sense idees i capacitat per a discernir. És a dir, un moc com vostè que, en el millor dels casos, t'absorbeixen forats endins. Ω

Encarna Parreño. Deixeble del Prf. Carles M. Espinalt. Presidenta del partit Espinaltià.

Volem ja la Pau. Negociacions com a Irlanda. El P.P.-PSOE no vol negociar perquè amb la sang de les víctimes d'E.T.A. ells guanyen vots.

Pepeta

JAUME SIMONET I BORRÀS

Els mallorquins sempre em tingut bo de fer el batejar de bell nou a les persones tot i posant-los un malnom degut a la seva manera de viure o de comportar-se. Record que al portal d'una finca del carrer dels Bastaixos - actual Jaume II -, una dona anomenada Maria, hi tenia parada una petita botiga per a la venda d'ous, i és clar, es feu molt estimada i coneguda amb el nom de "na Maria dels Ous".

Un altre cas fou en "Nicolau Marieta", un personatge popular dels anys quaranta i cinquanta que vivia a Ciutat, a una travessia del carrer d'en Colom. Molt conegut i apreciat, l'home ja major, s'el podia veure per tot arreu, portant una capsa plena de calsetins que els oferia posant-los a la venda, als homes, tant damunt la voravia com als llocs de treball. Aquesta mena de negoci, pocs guanys li donava, però era una forma de començar una xerrada amb els homes i joves i d'aquesta manera procurar-se qualque contacte per abastir la seva necessitat sexual, d'aquí li ve el nom de "Nicolau Marieta".

No fa gaire, hem pogut veure per la TV i llegir als diaris, com a Jaén (Espanya) un regidor del P.P. s'ha montat una història tot dient que una parella de joves d'Eta l'havia segrestat, i se'l havien emportat cap el sud de França i, que en arribar a Irun, ell tot sol i en un acte de valentia, com si fos el "Capitán Trueno" i al crit de "Santiago y cierra España" havia aconseguit alliberar-se i escapar dels seus segrestadors. Si això hagués aconseguit fiabilitat, tot haurien estat medalles i mamballetes pel P.P. Lo de "España va bien", avui seria "España va muy bien".

Sembla mentida el muntatge que són capaços de fer els espanyols per agafar notorietat i voler fer creure a la gent que són més valents que ningú, quan la veritat és que són més rucs que l'ase d'en Tià Taleca. D'aquesta manera, així com a n'en Nicolau se li deia Marieta per les seves corrieres amoroses, i a na Maria, dels Ous, degut al seu negoci, els que són com els regidors del P.P. per Jaén, i es fiquen amb tasques que són d'Eta s'els hauria d'anomenar P.P.ETA. O sigui pepeta. Ω

Tots contra el centralisme

Reunits a Madrid, els partits que varen concórrer dins la Coalició Nacionalista a les eleccions Europees de 1994 (Partido Nacionalista Vasco, Coalición Canària, Unió Valenciana, Partido Aragonés, Unió Mallorquina i Coalición Galega) així com el Partido Andalucista que ha assistit des de dates recents a les reunions del Consell General de la Coalició en qualitat de partit observador convidat, consideren necessari conformar una nova coalició de partits nacionalistes per a concórrer a les pròximes Eleccions Europees de 1999, a la vista de la valoració positiva de funcionament de l'actual coalició, tenint en compte la coincidència de plantejaments comuns i que es manté la circumscripció electoral única estatal.

En aquest sentit han acordat les bases per a formar una nova coalició a on es contempla la possibilitat d'arribar a acords més amplis amb altres formacions nacionalistes de l'Estat espanyol. Acords que

podrien contemplar des de l'ampliació de la pròpia coalició integrant altres formacions nacionalistes, fins a acords per a compartir posicions d'elaboració dels respectius programes electorals o a la formació d'estratègies compartides en el propi Parlament Europeu.

El protocol signat és un document obert a la integració amb la coalició de Convergència i Unió i amb els partits ERC i Eusko Alkartasuna (EA).

Les expectatives de la Coalició Nacionalista en la seva composició actual és assolir un nivell d'un milió de vots, amb el que s'aconseguiria un total de tres escons davant els actuals dos escons.

Els partits signants s'han compromès a presentar aquestes bases d'acord als màxims òrgans representatius dels seus respectius partits per que, una vegada aprovat i ratificat es pugui procedir a la signatura d'Acord de Coalició, abans de finalitzar l'any 1998. Ω

Unió Mallorquina

Fa 23 anys que en Benet Ferrer del Terreno regenta la Botiga B.J. on ven corretges i maletes, a l'Avinguda principal de Peguera.

Fa 3 anys que en Frank Hanning d'Alemanya va obrir l'Hamburgueseria Frankie's Bulettenbuda al carrer Palmira de Peguera.

Fa 9 mesos que en "Monty" The Bill d'Irlanda regenta el Bar Peguera Monty. És un bar irlandès amb motius i música irlandesa. Al local hi ha 47 campanetes i una campana grossa.

Fa 3 mesos que en Gerd i na Mònica, tots dos d'Alemanya, regenten el Cafè Bertram a l'entrada de Peguera per Ciutat. Un lloc on se menja i se beu per 800 ptes.

Bona Gent va celebrar el seu XXII aniversari

La Associació d'Amics de la Tercera Edat Bona Gent, va celebrar el passat dia 2 de juliol el seu dotzè aniversari dins el marc incomparable del Castell de Bellver de Ciutat.

Assistiren a aquesta gran festa unes 1500 persones que ompliren de gom en gom el castell.

Va presidir l'acte el batle de Ciutat Joan Fageda, El director general de promoció social del Govern balear, Miquel Àngel Martí. El director general de l'IBAS, Antoni Contestí i el director provincial de l'INSS, Florencio Ingelmo.

Durant més de 4 hores hi va haver

tota classe d'activitats: actuació de la Coral "Reis Catòlics", actuació de la Banda Municipal de Ciutat, actuació d'un grup brasiler -amb unes joves ballarines que tiraven d'esquena-, taula de gimnàstica i desfilada de models a càrrec d'associades a Bona Gent, recital de poesia, parlaments, etc.

Es va exposar una valuosa col·lecció de vestits típics mallorquins del segle XVIII, propietat de Bona Gent.

Per acabar es va servir un sopar de pinyol vermell.

Aquest dotzè aniversari passarà sens dubte a la història de la asso-

Pere Felip i Joan Fageda

ciació per la seva brillantor i bona organització. Cal donar corda i marxa a la gent major de Bona Gent. Com va dir molt encertadament el seu por-

taveu, el nostre col·laborador Pere Felip: *Tots els integrants de Bona Gent, tenim el cor eternament jove.* Ω

Redacció

SA CASA GROSSA

MICHAEL GIERUSZ
Arquitecte d'interiors diplomat

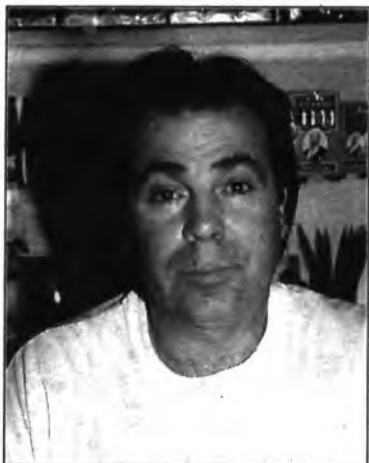
AVINGUDA GABRIEL ROCA, S/N - PORT D'ANDRATX
Tlf. 971 67 18 86 - Fax 971 67 20 97 - Mòbil 989 12 47 58
e-mail: sacasagrossa@Mallorca Web.com

Juan Clar Mascaró
Administració

LLOGUER,
VENDA I
GESTIÓ
D'EMBARCACIONS

Avinguda de Mateu Bosc, s/n Ses Veles, 17
07157 PORT D'ANDRATX • MALLORCA
Tlf./Fax: 971 67 37 55 • Mòbil: 929 33 03 53
Carrer de les Monges, 20^a
07470 PORT DE POLLENÇA • MALLORCA
Tlf./Fax: 971 86 71 28 - 907 92 03 72
<http://www.balears.com/turist.guide/prima>

Fa 6 anys que n'Antoni Pacheco de Barcelona regenta una **Botiga de Queviures** a les Meravelles de s'Arenal.

Fa 3 mesos que na Brigitte Bruntrup d'Àlemània regenta el **Bar Parietti** al Riu Centre de s'Arenal. La propietària del local és na Marianne Weigl

Fa mig any que en Víctor Fernández de Ciutat de Mallorca regenta la **Botiga Librès** a les Meravelles de s'Arenal.

Fa 25 anys que la Família Alacreu regenta la **Carnisseria Alacreu** al Mercat Municipal de Dénia.

Fa 27 anys que en Joan Català de Lluçmajor, juntament amb en Miquel Barceló, en Bartomeu Bauçà i el seu fill Antoni (del Ranxo Colorado), regenten el **Biergarten Panxo Chips** al carrer de la Porciuncula de s'Arenal. Un carrer on els vespres està ben ple de gent que va de rauxa.

Fa 7 anys que en Toni Xeli regenta el **Bar Magallanes** al Mercat de Dénia.

N'Antònia Martínez amb la seva filla Mariabet Adrover regenten la **Perruqueria Les Meravelles** a les Meravelles de s'Arenal, des de fa 18 anys. Abans, i durant una vintena d'anys, n'Antònia va tenir la seva perruqueria a la Plaça de la Reina Maria Cristina de s'Arenal.

Fa 24 anys que la Família Costa del Pedreguer regenta un lloc de Carnisseria al **Mercat Municipal de Dénia**.

La teoria de les col·lectivitats

MIGUEL ÀNGEL RODRÍGUEZ I FERNÁNDEZ

Quan un gran ideal com el de l'alliberament de Catalunya vol tirar endavant amb força, ha d'anar renovant les seves bases teòriques per a que no es perdi l'empenta; per això penso que ens cal cercar noves teories d'alliberament nacional que, sense negar les ja existents, ens ajudin a avançar una mica més cap al nostre objectiu final: la proclamació d'un Estat català independent.

En la darrera dècada, seguint el model dels països de l'Europa de l'est i el del Quebec, els catalans ens hem centrat força en l'objectiu de convocar un referèndum d'autodeterminació al nostre país. Aquesta és una via d'alliberament que jo no rebutjo, tot i que tinc les meves objeccions al respecte, la principal és que, si Catalunya no perdé la seva independència mitjançant un referèndum, per què hem de guanyar un per a recuperar-la? En qualsevol cas, torno a dir que no m'oposo a aquesta via, només dic que cal cercar altres camins alternatius que, sense negar els ja existents, ens puguin acostar una mica més al nostre objectiu.

Des del punt de vista teòric (des del pràctic ja veuríem com es podria realitzar això) jo proposo una nova teoria d'alliberament que he baptitzat com LA TEORIA DE LES COL·LECTIVITATS, i que passo a exposar a continuació.

Quan plantejem el tema de la creació d'un Estat català independent de seguida comencen a aparèixer una sèrie de problemes que jo classificaria en dos blocs:

1er Problemes de suport popular: Els independentistes, avui dia, no som majoria a ca nostra, la qual cosa ens dificulta crear aqueix Estat anant contra la voluntat majoritària de la població (ací el referèndum seria un parany mortal per a nosaltres).

2on Problemes geogràfics: En cas de fer un referèndum d'autodeterminació, com s'hauria de fer aquest?, hauríem de fer una votació diferent i per separat en cadascuna de les diferents porcions en que es troba dividida (artificialment) la nostra nació?. No semblaria raonable (ni just) fer un referèndum exclusiu, per exemple, per a la Catalunya Nord, ja que aquesta part de la nostra nació fou arrabassada, per la força de les armes, al govern de Barcelona al S.XVII. Un poble, que és u, s'ha d'autodeterminar d'una sola vegada, i no a trossets, sobretot si alguns d'aquests trossets, com la Franja de Ponent i la Catalunya Nord, han estat sepa-

rats administrativament d'una manera totalment artificial i arbitrària pels ocupants. Això seria ferlos el joc als espanyols i als francesos i plegar-nos a les seves imposades fronteres administratives. Com s'autodeterminà el Quebec en els dos referèndums celebrats fins ara, a trossets?, ni de bon tros, sinó en el seu conjunt. I Lituània, Estònia o Letònia? Si el poble català és u, per què acceptar divisions forasteres en el moment de planificar i de portar a cap la nostra lluita d'alliberament nacional?, això ens afebliria i, de fet, ens afebleix força.

Aquest dèficit pot ésser superat amb la teoria de les col·lectivitats. En què consisteix aquesta teoria?, és molt senzill. Si mirem els Estats independents que existeixen al món, ens n'adonem que molts d'ells tenen molt pocs habitants en números totals. Vejam alguns exemples aclaridors: la Ciutat del Vaticà, 750 habitants; Sant Marí, 24.100; Liechtenstein, 30.100; Islàndia, 264.000; Malta, 363.000; Luxemburg, 392.000; Nauru, 10.000; Kiribati, 76.900; Illes Marshall, 52.100; Estats Federats de Micronèsia, 103.000; Samoa Occidental, 163.000; Tanga, 99.100; Tuvalu, 9.500; Vanuatu, 160.000; Antiga i Barbuda, 66.000; Bahames, 266.000; Barbados, 260.000; Belice, 204.000; Dominica, 73.900; Sant Vicenç i les Granadines, 109.000; Santa Llúcia, 136.000; Sant Tomé i Príncep, 125.000; Seychelles, 71.300; Brunei, 275.000; Maldives, 237.000. D'exemples no en manquen, d'Estats amb pocs nacionals.

Ara, mirem el nombre total d'independentistes catalans: es diu que a la Catalunya central, un 40% dels habitants estan a favor de la independència, això suma un total d'uns 2.400.000 independentistes;

caldría sumar, a més a més, els independentistes de la resta del país i aquells que vivim fora de Catalunya. Però és que, només els votants d'ERC (305.000 en les darreres eleccions per al Parlament de la Catalunya central), ja són més que els habitants de la majoria d'Estats abans esmentats.

Alhores, si els independentistes catalans, que som un subconjunt de la raça humana, que som una **col·lectivitat** dintre de la comunitat internacional, una **col·lectivitat** major que d'altres col·lectivitats com, per exemple, la dels independentistes islandesos, maltesos, etc.; per què aquestes altres col·lectivitats tenen un Estat propi i nosaltres no?, no és just que, si grups humans més reduïts que el format pels independentistes catalans posseeixen Estat propi independent, nosaltres no el tinguem. Per tant, crec que el nostre conflicte nacional s'hauria d'internacionalitzar, no fer d'ell una qüestió interna catalana ni, de bon tros, una qüestió interna dels Estats espanyol i francès. El que hauríem de fer és plantejar, davant la societat internacional, la necessitat de crear un Estat català independent per a aquesta col·lectivitat humana relativament nombrosa i que així ho desitja. Com crearen els jueus l'Estat d'Israel després de la II Guerra Mundial, fent un referèndum d'autodeterminació entre els habitants de Palestina?, no, sinó que existia una col·lectivitat humana, la dels jueus escampats per tot el món, que decidiren autodar-se d'un Estat propi, l'Estat d'Israel, i així ho feren. I els palestins, com estant creant el seu propi Estat?, amb aquesta mateixa teoria que fins ara no tenia nom, però que sempre ha existit: la teoria de les col·lectivitats.

El debat queda obert. Ω

Compram i venem articles usats

Tel 67 18 40 Fax 67 15 06

73-75 Carrer de França, 07 59 5 Arracò, Mallorca

Lo que mos cuesta la policía

El sistema policial español salmos caru, nom solo cunta cola segunda de les tases policiales más altes d'Europa Occidental -4'7 axentes por ca milenta habitantes-, sinon que'l so gastu ye

tamién de los mayores (cuasique 18.000 pesetes añales a ca ciudadanu. La desplicación del Departamentu d'Interior ye cenciella, esi ye'l coste de defender el centralismu.

Sigun recueye un estudiu allaboráu pola Secretariá d'Estau d'Interior, l'Estáu Español cunta cola segunda tasa policial -la primera ye Italia- más alta de tola Europa occidental: 4'7 axentes policiales per ca milenta habitantes. Conforme a talu estudiu, esti número tan elleváu de policíes respunde, cimeramente, a la política desendelcada dende'l sieglu XIX pol Estáu español "p'assegurar la pervivencia del centralismu" y, al empar, combatir la "menacia del terrorismu".

En total hai 186.640 axentes policiales desplegaos, ente'l conxuntu de cuerpos policiales -estatales, autonómicos y locales.

De los 186.640 axentes, 51.025 son miembros del Cuerpu Nacional de Policía, (CNP); 75.197 pertenecen a la Guardia Civil; 6.458 son axentes de

la Ertzaintza; 305 de la Policía Foral de Navarra y 2.000 mosos d'Esquadra catalanes; los 51.665 axentes restantes son miembros de los estremaos cuerpos de policía llocal.

MÁS I MAS CAROS

El mesmu informe afita que'l sistema policial español orixina un gastu "enforma superior" al que fain nesta materia les estaos europeos más representativos.

El gastu que supón el conxuntu de toles policíes existentes nel Estáu -conforme al citáu documentu d'Interior- ye de 700.000 millones de pesetes, lo que representa un gastu de cuasique 18.000 pesetes por habitantes; mentantu que n'Alemaña el sistema policial tien un coste total de 14.500 pesetes añales per habitante,

que ye de 13.000 pesetes en Gran Bretaña i 12.000 pesetes nel Estau francés.

DIFERENCIAS NOTABLES

El mesmu estudiu dexa afitao que'l coste de la Policía ye de 5.538 pesetes al añu por habitante, mentres que'l de la Guardia Civil ye de 6.829 pesetes.

El cálculo del coste de les Fuerces de Seguranza n'atención a la población que cubre ca cuerpu -de 23'6 millones de ciudadanos nel casu de la Policía y de 14'8 millones pa la Guardia Civil espeya que l'esfuerzu contributivu del ciudadanu sendrúe de 9.245 pesetes nel casu de la Policía y de 17.031 pal istitutu armáu.

Asina mesmo, tocántenes al coste en materia de seguranza ciudadana, l'anális afita que la dotación presupuestaria de la Policía ye de 260.592 pesetes por delitu, mentres que la Guardia Civil cunta con 946.585 pesetes.

Tamien señala'l documentu que, en quantu a la formación "llama l'atención la diferencia presupuestaria asiñada a los cuerpos estatales", darréu que mentres la Guardia Civil cunta con una dotación de 106.544 pesetes al añu por axente, a la Policía toquen-y 85.832 pesetes. Ω

(d'Endecha Astur)

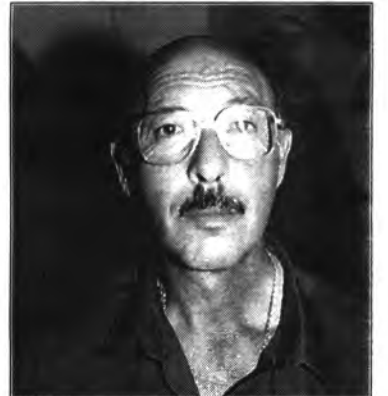
Fa 2 meses que na Kerstin Kriedemann de Turingen (Alemania), ha obert una **Botiga d'Embotits Alemanys** al Mercat de Dénia. Na Kerstin és la sisena generació de carnisers xarcuters, a la Ciutat de Turingen. Ella i els seus fills continuen la saga a la Ciutat de Dénia.

En Pere Aragonès és l'amo de la **Botiga Artesans** que està al costat de l'Ajuntament de Xàbia. Amb la seva dona, na Maria Dolors Illanes (que és la madona de la botiga), treballen i comercialitzen el guix, la fusta, els vitralls, i tot allò que es pot fer a mà. Els trobareu al 909671362.

Fa 4 anys que la Família Mondin de Suïssa ha obert la **Perfumeria Futura** a la Ciutat de Dénia.

Fa 3 anys que en Vicenç Montaner de Pego regenta la **Tasca Montaner** al Port de Xàbia.

Fa 15 anys que en Rafel Mata va obrir l'**Assessoria Mata** al Port de Xàbia.

Fa 4 anys que n'Alfons Perles regenta la botiga **Central Phone** a Dénia. Es representant de Movi Star a la Comarca.

Fa 4 anys que en Frederic Martí, de Gandia, nascut a Irlanda del Nord, va obrir la **Botiga Interpc** a Ondara. Ven ordinadors a la carta. En Frederic és un dels responsables de **Vilaweb Gandia**. Aquests dies L'ESTEL DE MALLORCA està també com a notícia de capçalera a Vilaweb Gandia. I és que de nacionalistes, en trobam per tot arreu.

Fa 10 anys que el matrimoni Pons-Bisquert regenta el **Bar Bamba** Xàbia. Aquest bar és el lloc de trobada dels nacionalistes de Xàbia. Són del Valencià i del Barça. N'Estan farts d'invasors, diuen.

Fa 2 anys que n'Esteve Waylett d'Anglaterra regenta la **Immobiliària Euro** a Ondara. N'Esteve està totalment integrat al país i sembla un valencià més.

M. Sat, S.L. VIA DIGITAL

INSTAL·LACIONS T.V. SAT
COLECTIVES ■ INDIVIDUALS
SO HI-FI ■ LIMITADORS DE SO SPC TIMER

Tlf. i Fax: 971 68 58 19 • Mòbil 908 17 26 28 - 929 30 33 04
Carrer de els Gavines, 8 • Peguera • Mallorca

1956 - 1996
40 ANYS DE TELEVISIÓ,
40 ANYS DE
MANIPULACIÓ.

"SI NO ANEU AMB
COMPTE, ELS
MITJANS DE
COMUNICACIÓ, US
PORTARAN A
ODIAR ALS
OPRIMITS, I A
ESTIMAR ALS
OPRESSORS".

Malcolm X

CAFÈ-BAR JIMMY JAZZ
Carrer del Clos, 53
08700 IGUALADA (Anoia)
Tel. (93) 803 34 26

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA PLENA (XXVI)

La història que la Ministra Aguirre ens vol escapar, silenciar i segrestar

PER RICARD COLOM -TLF. 964 207607

1362-1370: Sisè papa francès consecutiu, B. Urbà V, a Avinyó.

1362-1363: Dramàtiques Corts Generals a Montsó, on els oligarques avantposen descaradament llurs privilegis a la defensa dels regnes.

Rebrot de la pesta pel reialme valencià i el Principat: mortaldat **dels infants**.

El Cerimoniós contracta les **Companyies Blanques** de Bertran Duguesclin -soldaders de França i el Papa a la Guerra dels 100 anys- i crida Enric de Trastàmara, qui era per terres ultrapirinenques.

d. 1362: Jaume IV dedica tots els seus esforços a combatre el Cerimoniós, al costat del Cruel.

11.2.1363: El Cerimoniós pronuncia un patètic discurs blasfant els egoïsmes i la irresponsabilitat dels diputats i els increpa: *muiren, qui ens volen fer a tuits morir!*

22.4.1363: Conclouen finalment les corts de Montsó. Després d'interminables sessions, el Cerimoniós obté els subsidis bèl·lics i organitza la defensa de l'envaït Aragó.

Però el Cruel defuig l'enfrontament directe i **ataca la Catalunya sud**, molt més desprotegida, i el Baix Aragó: ocupa Terol, Sogorb i Xèrica (Alt Palància), Morvedre, Almenara (Plana Baixa), el Puig (L'Horta), Llíria (Camp de Túria) i Xiva (La Floia de Bunyol), El Cerimoniós és a Saragossa.

5.1363: El Cruel **posa setge a València**.

1363: El Cerimoniós baixa de Saragossa tot reclutant tropes pel Maestrat i d'altres llocs.

Arriben les companyies mercenàries de França manades per Enric de Trastàmara, bord però poderós. El Cerimoniós ha d'optar per donar-li suport (front al seu germanastre l'infant Ferran) a canvi de tot el regne de Múrcia.

Però el decurs desastrós de la guerra peninsular, amb superioritat económico - militar castellana, no poden redreçar-la.

Devaluació, de nou, del florí, en una nova encunyació.

El Trastàmara, interessat en mantenir la guerra, intriga contra el pacifista Cabrera.

El rei autoritza a València que *cascan ciutadà e veí de la ciutat pugui adquirir castells i poblacions a semblant d'home de paratge: equipara noblesa amb burgesia*.

2.7.1363: **Pau de Morvedre**; breu interrupció de la guerra. Carles II de Navarra hi actua d'àrbitre. Bernat de Cabrera i Alfons de Gandia, comte de Dénia hi negocien en nom del Cerimoniós. És tracta d'una **pau humiliant**, car el comte rei hi perdia moltes terres i sembla que hi havia una clàusula secreta per la qual el Cerimoniós havia de fer assassinar els dos rivals del Cruel.

16.7.1363: **El Cerimoniós fa assassinar l'infant Ferran**, germanastre seu, *apré dinar, segons diu, per les males obres que l'infant En Ferrando nos feia, e ens posava a punt de perdre la corona e lo regne*.

27.8.1363: Les intrigues del Trastàmara donen fruit amb el **Tractat d'Uncastillo**, pel qual el rei navarrès es compromet a ajudar el Cerimoniós contra Castella a canvi d'oferir protecció al navarrès contra França, sota garantia d'en Cabrera que havia de fer-se vassall del rei de Nafarroa.

1363: El partit antimonàrquic feudal - patrici (la reina, el comte de Dénia, el major dom reial) amb el Trastàmara i el rei navarrès acusen el pacifista Cabrera de traïció i d'haver provocat la guerra amb Castella. Amb la promesa de Múrcia, el Cerimoniós cedeix i sacrifica Cabrera, conscient que podia perdre l'aliança de Navarra i el Trastàmara.

De nou, fulminant atac castellà: **ocupació d'Alacant, Elx,**

Crevillent, Elda, Xixona, Dénia i Gandia.

Consolat de Mar, tribunal semblant al barceloní, per a Tortosa, llavors tercera ciutat de la Catalunya peninsular, enmig Barcelona i València.

d. 1363: Fortificació (muralls i torres de defensa) de Tamarit de Llitera.

1363-1364: Punt àlgid de preus agrícoles al Principat.

1363-1365: **29 aljames (moreries) valencianes es reten a Castella**, 12 d'elles a Serra Espadà: **Eslida, Aín, Artana, Betxi, Fondegulla**

Són l'enemic interior, la resistència musulmana a la colonització catalano - aragonesa. Les minories jueva i sarraïna pateixen exagerats impostos a causa de la guerra contra Castella.

Ca. ¿1363-1377?: Possible redacció d'un gran *best seller* medieval i de segles posteriors: *La Imitació de Crist*, d'autor incert (atribuït normalment a Tomàs de Kempis). Conrad de Fritzlaria, possible destinatari de l'obra, és un religiós de la cartoixa de Magnúcia.

1364: Jaume IV malda per envair la Catalunya nord i l'Urgell amb 6000 soldats.

Subsidis de les Corts al Cerimoniós: El Principat li dona 270.000 lliures, l'Aragó 60.000 i València 43.000. Malgrat la xifra, i els desastres, el regne de València es troba en un procés de desplegament econòmic accelerat.

Nova insurrecció sarda d'Arborea, més perillosa que l'anterior, ja que el papa Urbà IV es mostra disposat a cedir-li Sardenya en feu sota el pretext que el Cerimoniós no paga les rendes eclesiàstiques escaients al Vaticà.

L'Aragó té uns 171.000 habitants (uns 210.000 cap al 1850. Ω

N9

Pel canal 26 de l'UHF, fa unes quantes setmanes que ens arriba nítidament -amb una qualitat d'imatge i de so inusual als canals "gratuïts"- el que podem denominar segon canal de la Televisió Valenciana, el Notícies 9. L'enhonorable als promotors de la connexió i als tècnics.

Ben poca cosa a veure amb el Canal 9, la "primera" cadena valenciana, caracteritzada per una programació anodina i grollera en gran part, una programació que massa sovint ignora el valencià de Catalunya i que cerca l'audiència amb treballs d'escassa qualitat i sovint de to residual: populisme barat, folklore gratuït, espanyolisme a sac i concursos amb premi a dit. Una altra vergonya del govern Zaplana, que ja ens té acostumats a tot tipus d'agressions a la pròpia identitat nacional.

El Notícies 9 ofereix una programació de caràcter cultural i d'entreteniment que en el vessant lingüístic evidencia que és perfectament possible el respecte a la llengua pròpia sense intenció de dividir lingüísticament la nació catalana: el català que es fa servir conjuga el respecte a la variació dialectal de la zona, a la vegada que no se separa considerablement del català comú, que en aquest

casos coneixem com "estàndard". Res més enfora del posicionament dels gonelles "valencianistes", que voldrien un valencià descafeïnat que recordi tant com sigui possible al castellà, llengua amb la qual es pretén la confluència. Es tracta de defensar que el valencià no és català amb l'objectiu exclusiu de fer desaparèixer aquesta mateixa llengua que pretesament es defensa, en benefici, òbviament de l'espanyol. Canviau el terme valencià pel terme mallorquí i funciona igualment.

El doblatge de documentals o de pel·lícules també es fa sistemàticament al català, cosa que no és precisament el més habitual al Canal 9, que només utilitza el català per tractar temes folklòrics (barraça, paella i dolçaina) o bé en programes d'entreteniment que es caracteritzen pel mal gust dels reality shows que tan bon rendiment han donat a algunes cadenes privades.

Tanta cosa bona, emperò, fa mala olor. No es pot creure que l'staff zaplanista i els seus col·legues d'Unió Valenciana permetin tanta "normalitat" quan d'altra banda estan guerrejant la nació catalana des del punt de vista lingüístic en base a intents secessionistes que es pretenen recolzar en el Consell Valencià de Cultura. Aquestes besades dolces solen anar acompanyades d'una punyalada per l'esquena.

Idè? Bé, la novetat pot ésser el punt de partida per a un aprofundiment en l'espanyolització del Canal 9, de manera que les valencianes i els valencians disposarien d'una primera cadena en espanyol pràcticament en la seva totalitat i d'una segona cadena en valencià, que és com anomenen popularment el català de la terra.

Ja, però no està bé tenir tot un canal en valencià de Catalunya? No si el preu que s'ha de pagar és tan elevat. Resulten més efectives tres hores d'emissió en català a TV1 que tota la programació de TV3, perquè l'audiència de la primera és la d'un ciutadà amb un perfil marcat sovint per la no integració a la terra catalana, un ciutadà que d'aquesta manera associa allò que és bo amb allò que considera seu i "normal".

La creació d'un Canal 9 més espanyolitzat (si això encara és possible) duria a una dualitat que (im)perceptiblement es tradueix en valors: les coses importants (a la primera) en espanyol, les coses intrascendents i d'anar per casa a la segona. Les cadenes "nacionals" en espanyol i les cadenes "autonòmiques" i "locals" en qualsevol de les altres llengües que la constitució "espanyola" no anomena. Qüestió de graus: mala cosa baixar a segona. Ω

Josep Serra

Homenatge a Rosselló-Pòrcel

(La nostra enhorabona a l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Palma i especialment a la regidora de Cultura, Carme Feliu)

"Fer una ressenya de la trajectòria de Miquel López Crespí dins el món de les lletres, és retratar el panorama cultural i social de les nostres Illes en els darrers 20 anys. Les seves obres, sempre compromeses

(El passat setze de juny, amb gran èxit de públic, escriptor de *sa Pobla* Miquel López Crespí realitzà, en el Teatre Municipal de Ciutat, un recital d'homenatge al gran poeta Bartomeu Rosselló-Pòrcel. Aquest important acte cultural formava part de les activitats que, dins del marc "La vida en vers", organitza l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Palma)

Com explicava el dia del recital la col·laboradora de *Diari de Balears* **María José García** "Miquel López Crespí: autor d'obres sempre compromeses amb la nostra història més recent". I, explicant el motiu i la gènesi d'aquesta gran aventura poètica, continuava escrivint:

"Aquest autor [Miquel López Crespí], que ha fet tant narrativa, com

novel·la, i sobretot molta poesia, ha volgut dedicar aquest recital a un poeta que morí molt jove, l'any 1938, quan només tenia 24 anys: Rosselló-Pòrcel.

"Aquest, que morí de tuberculosi, ara serà recordat en una sèrie de 24 poemes (en representació dels anys que tenia quan morí) i d'una durada de 60 minuts (pels anys que fa des de la seva mort).

"Miquel López Crespí ha seleccionat dins d'una sèrie de llibres seus els poemes que van amb un viatge imaginari que es farà entorn del poeta i com a memòria del darrer i únic viatge de Rosselló-Pòrcel.

"Alguns dels llibres de poesia més coneguts de l'escriptor i dels quals n'extreu els poemes per al recital que avui farà al Teatre Municipal són: *El cicle dels insectes*; *Punt final*; *Els poemes*

amb la nostra història més recent, l'han posicionat com un autor de combat i han estat mereixedores, diria, de gairebé tots els premis literaris..." (Margalida Blanquer Genovart. Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Palma)

Miquel López Crespí en el recital-homenatge a Bartomeu Rosselló-Pòrcel.

de l'horabaixa, *L'obscura ànsia del cor* i *Planisferi de mars i distàncies*".

Margalida Blanquer Genovart (de l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Ciutat) havia dit en la presentació de l'autor de *sa Pobla*:

"Fer una ressenya de la trajectòria de Miquel López Crespí dins el món de les lletres, és retratar el panorama cultural i social de les nostres Illes en els darrers 20 anys. Les seves obres, sempre compromeses amb la nostra història més recent, l'han posicionat com un autor de combat i han estat mereixedores, diria, de gairebé tots els premis literaris que s'atorguen a l'Estat.

"...D'aquell primer **Homenatge Rosselló-Pòrcel**, en teatre, al 1984, al recital de demà: *HOMENATGE ROSELLÓ-PÒRCEL, LA POESIA DE LA VIDA QUOTIDIANA*, Miquel López Crespí, ha fet de la rima, del vers, el batec de la seva vida... diàriament, quotidianament.

"El poeta apunta que l'homenatge de demà al poeta Rosselló-Pòrcel serà un recital on hi plani el record, la memòria, l'odi, la melangia... sentiments i sen-

sacions que l'autor assumeix com qui ha assumit la realitat de la seva terra i de la seva història".

Un gran èxit aquest sentit i important homenatge a un dels més grans poetes dels Països Catalans: Bartomeu Rosselló-Pòrcel

S'encarregà de la decoració i escenografia el conegut actor i director teatral (responsable del grup **Taula Rodona, Bernat Pujol**. La música, molt adequada, immillorable segons la nostra opinió per a ressaltar, en tota la seva significació, l'alta qualitat dels poemes llegit magistralment per l'autor de *sa Pobla*, era la simfonia número 3 del gran compositor polonès Gorecki.

Un gran èxit, doncs, aquest sentit i important homenatge a un dels més grans poetes dels Països Catalans: Bartomeu Rosselló-Pòrcel. La nostra enhorabona tant a l'Àrea de Cultura de l'Ajuntament de Palma -especialment a la regidora de Cultura, Carme Feliu-; a Raphel Pherrer, que tengué la idea d'organitzar l'homenatge, i a Miquel López Crespí. Ω

(Redacció)

Països Catalans (V)

Els referits a llocs i pobles de Catalunya, els podríem classificar en tres grups. Uns fan lloança dels seus productes, bellesa natural i virtuts o manera de ser dels seus habitants. D'altres es poden considerar neutres perquè no diuen res al seu favor, però tampoc cap cosa en contra. I, els que més, ridiculitzen alguna peculiaritat o fereixen la seva gent, encara que humorísticament, basat, quasi bé sempre, en antigues rivalitats dels pobles del veïnatge.

El ferrer de Montmeló, quan tenia ferro, no tenia carbó.
Els de Bordils es mengen les botifarres i deixen els fils.
Els de Campins, dels diables són cosins.
Els de Castellbisbal, tot ho miren des de molt alt.
Els de Castelldefels, en tot troben pels.
Els de Collbató sempre fan coses : fan el roser quan no hi han roses.
Els de Copons, busca-raons.
Els de Masnou, palangrers i res més.
Els de Pauils, obren la boca abans que els ulls.
Els de Puigcerdà diuen "pêtre" al capellà.
Els de Sant Antoni són de la pell del dimoni.
Els de Santa Maria, fideuers.
Els de Vilassar, pengen ases, i els de Premià, gafarrons.
Els del carrer de Salvador, cada un val per dos.
Els del Pi són esquifits; fins els gegants són desnerits.
Els dimonis de l'infern, gasten forques d'Alentorn.
Els d'Ulldemolins, quan la tenen fora, la volen dins.
En el Vallès, tot hi és.
Esguerrats, cap a Sants.
Espluga de Francolí, carquinyolis i bon vi.
Fem com a Riudaura, que quan la pluja cau, la deixen caure.
Gavà, fes-te enllà.
Gent d'Adrall, ferm pel treball.
Gent d'Arbúcies, gent d'astúcies.
Gent de Brugarola, gent de tabola.
Gent de Gadesa, llanuts.
Gent de la Fatarella, no et fiis d'ella.
Gent de Miravet, gent del punyalet.
Gent de Móra, gent traïdora. Ω

Fa 12 anys que la Família Gómez de Xixona va obrir la **Gelateria Xixona** a Ondara.

Fa 3 mesos que na Lluïsa Bahamonde ha obert l'**Electrodomèstics Mestre** a Poblets a la Marina Alta.

Fa 4 anys que na Nicolette Kissling i en Rodolf Arribarra obren el **Service Center** a Poblets: Joieria, assegurances de malaltia, fotos, premsa, traduccions i més coses.

Fa 12 anys que na Maria Teresa Enriquetz i Coll regenta la **Botiga de premsa** a Poblets. Ven l'AVUI, el Periódico en Català, i des d'ara l'ESTEL DE MALLORCA.

Palmer C.B.
1956

ELECTRODOMÈSTICS
T.V. - RÀDIO
VIA SATÈLIT
AIRE CONDICIONAT
BOMBA DE CALOR

Avda. Joan Carles I, 63
Tlf. 971 23 60 55
Fax 971 13 66 07
07150 ANDRATX
Mallorca (Spain)

LOEWE
FUJITSU
AEG
W
White-Westinghouse

smeg
MIELE
PHILIPS
BOSE
BOSCH

YAMAHA
KRUPS
SONY
DENON
KATHREIN

Fa 2 anys que na Carme i en Víctor regenten el **Bar Pepita** a la Plaça del Castells de Poblets. Dinarem a aquests bar d'una sopa cuberta, vadella amb salsa, crema catalana, regat amb vi del Sen-

Na Vicenta Jover és l'administrativa de la **Fusteria Jover** al Verger.

Fa 2 mesos que en Robert Boxhammer de Baviera regenta el **Bar Internacional** al Port de Dénia. Turistes d'arreu del Món i gent de Dénia són els seus clients.

Fa 4 anys que en Florenci Sánchez regenta el **Bar El Timó** al Port de Dénia. Despatxa el aperitius a base de peix.

Futbol: Espanya... campiona del món

Tenc mal de panxa. De tant de riure, és clar! Gràcies Nadal pel teu mundial d'enguany i pel penalti que fallares fa uns anys. Cràcies Zubi pels gol màgic que has encaixat. Gràcies Sergi. Gràcies Alkorta. Gràcies bascos i catalans a la selecció dels espanyols. Gràcies a tots, moltes gràcies.

Les nacions oprimides de l'Estat espanyol us ho agraeixen. A molts de pobles de Mallorca es tiraren coets per celebrar la vostra gesta. Ara ja poden anar comparant —els graciosos de torn— les futures seleccions nacionals catalana, basca i gallega amb la de Lepe (el nou nom de l'espanyola?).

El nostre president va de botifarra

Algú hauria de fer arribar a l'Intocable una còpia de la Llei de Normalització Lingüística que va firmar l'Amo. A més, emperò, caldria que algú dels seus n'hi fes un resum o, si cal, una lectura comentada.

Si l'heu anat escoltant en les seves aparicions públiques (a ca seva que faci el que li roti), ja haureu detectat que té una gran predilecció per xerrar en foraster a la nostra pròpia terra, ignorant les lleis aprovades pel seu propi grup al nostre propi Parlament.

El règim fiscal per a les illes i les noves disposicions estatutàries poden quedar en paper mullat si els compleix amb la mateixa fidelitat.

Dites civilitzades

Fullejant un recull de dites dels antics espanyols, en vaig trobar dues que denoten que antigament eren un poble prou civilitzat, tal com mostra la seva voluntat de transmissió d'un missatge de respecte a la diversitat i d'integració al medi: "Adonde fueres, haz lo que vieres" i "Uno no es de donde nace, sino de donde paze".

Després vingueren els temps de l'imperi on no es podia el sol, on practicaren tota mena de salvatjades i bestieses que els transformaren fins al moll de l'os. D'aquells principis en queda ben pocacosa... n'hi ha prou amb mirar al nostre voltant!

Mateu Morro torna

Ja fa gairebé dos anys que en Mateu Morro va estar a punt d'abandonar la política, i tal vegada ho hauria fet si no hagués estat pel seu compromís com a batle de Santa Maria del Camí. La seva relació amb el PSM va passar d'esser de mel a esser de fel amb l'aprovació de la Incineradora de Son Reus i altres històries que ja contarà quan vulgui. No hi ha dubte que és un bon polític, possiblement el "millor" home del PSM, i Pere Sampol no ha tengut més remei que "repeçar-lo" per poder mantenir la pau interna al partit: cal que els militants traspuïn "ideologia", que l'estructura del partit sigui ambivalent i es mogui entre la pedagogia i l'acció, mentre que els polítics més "visibles" s'han de limitar en la mesura que sigui possible a fer el que se'n diu gestió.

En aquests dos anys d'absència de Mateu Morro, els joves del partit s'han desintegrat (els han desintegrat, per incòmodes), ha aparegut Alternativa per Mallorca... Ω

Burundi al cor de Mallorca Mallorca fa molt de temps que es manté molt lligada a Burundi

Fa una trentena d'anys, es parlava i s'escrivia que hi havia gent de Mallorca que se n'havia anat AL MATEIX COR DE L'ÀFRICA NEGRA. La majoria de vegades, això volia dir que se n'havia anat cap a Burundi, a viure i treballar a la regió dels Grans Llacs africans. Són molts els mallorquins i mallorquines que ho han fet i encara ho fan.

Avui dia emperò, una trentena anys després, hom pot comprovar que aquest petit país africà que s'anomena Burundi, amb tot el que hi ha passat i amb tot el que hi està passant, ha aconseguit instal·lar-se AL MATEIX COR D'UNA MALLORCA cada cop més europea.

Encara és molt recent l'arribada a la nostra illa de nombroses i destacades personalitats del món polític i religiós d'aquest país africà. Encara es mantenen ben fresques dins la memòria de molta gent de Mallorca les visites que ens han fet bisbes burundesos com Mons. Andrea MAKARAKIZA, o Mons. Nestor BIHONDA; o la venguda a l'illa mallorquina de la vídua del primer President de la República elegit democràticament, Mme. NADADAYE; o la de diversos representants del seu successor a la Presidència de la República, Sr. Silvester NTIBATUNGANYA; o la de aleshores Ministre d'Affers Estrangers, Sr. Vénérand BAKEV-YUMUSAYA.

Aquests mateixos dies, s'ha fet present entre nosaltres l'Arquebisbe del Burundi, Bisbe de la diòcesi burundesa de Gitega, Monsenyor Simon NTAMWANA. Se'l pogué veure, fins i tot, a la mateixa processó del Corpus que es va fer diumenge passat a Palma.

El contacte freqüent que, com a formació política nacionalista, podem mantenir amb la Presidència de l'Assemblea Nacional de Burundi, via internet, ens ha permès informar-hi sobre l'acollida que la gent de Mallorca ha dispensat a aquest il·lustre representant eclesiàstic del País de les Mil i Una Muntanyetes.

La resposta no ha torbat gens a arribar al grup municipal del PSM Nacionalistes de Mallorca a l'Ajuntament de Palma: des del Gabinet de Presidència de l'Assemblea Nacional Burundesa se'ns ha informat que avui mateix, dia 16 de juny, a la ciutat tanzana d'Arus-

ha, sota la presidència del President Julius NYERERE, han començat les negociacions globals entre totes les forces implicades en el conflicte burundès, amb la finalitat de trobar una solució perdurable a la situació problemàtica que s'està patint.

Tenim coneixença que hi ha partits polítics que reclamen l'inici d'aquestes negociacions des del mes d'agost de l'any 1995. Com és el cas del FRODEBU (el Front Democràtic Burundès, que guanyà les primeres eleccions democràtiques el mes de juny de l'any 1993, dos Presidents del qual varen ésser assassinats en molt poc temps).

S'hi està reclamant l'establiment d'UNA ACTA CONSTITUCIONAL DE TRANSICIÓ, i una plataforma política amb un PROGRAMA DE GOVERN TRANSITORI, que el FRODEBU accepta de seguir.

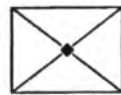
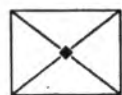
Se'ns ha comunicat que assisteix a l'obertura d'aquestes negociacions el mateix

President de l'Assemblea Nacional de Burundi. En uns moments en què s'ha acabat el període de sessions parlamentàries a la seu de l'Assemblea Nacional, el President fa comptes continuar el seu viatge cap a Europa (Bonn i Brussel·les), amb la confiança que, a través de les negociacions, s'arribarà a trobar una bona solució a la crisi burundesa.

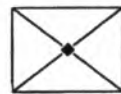
L'objectiu d'aquest viatge del President de l'Assemblea Nacional Burundesa a diversos països europeus —i sens dubte la de qualsevol representant destacat d'aquell país africà— és molt clar: el Burundi, país tan fortament marcat per unes situacions de violència extrema, necessita trobar molt de suport a aquestes negociacions que s'han iniciat al país veí de Tanzània. Necessita que la nombrosa gent amiga amb què compta aquest país africà l'ajudi en l'esforç d'aconseguir una convivència pacífica i justa entre la població tan diversa que hi resideix.

Sens dubte que el Burundi continua estant ben endins del cor de Mallorca. Tant de bo que sigui molta la gent mallorquina que li doni tot aquell suport que necessita. Ω

Cecili Buele i Ramis.
Regidor del PSM

L'orat
Restaurant - Pizzeria
Centre Comercial Ses Veles, 6
Port d'Andratx - Mallorca
67-44 -55

Gorg Blau
de Viatges

Carrer Mallorca, 2 - 07600 S'Arenal (Mallorca)
Telf. 971 44 50 42 • 44 50 43
Fax 971 44 50 35

7é Centenari Jaume II

Coordinadora d'Associacions Cíviques

Manifest Cívic per l'Any Jaume II

L'any 1996 es commemora l'inici de la incorporació a la corona catalano-aragonesa dels territoris situats al sud de la línia Biarbusot i que poc després formaren l'antiga Governació d'Oriola. Aquest procés, iniciat el 1296 durant el regnat de Jaume II, es tanca l'any 1308, amb diverses provisions reials segons les quals aquestes terres es consideren a tots els efectes jurídics part integrant del Regne de València.

La celebració del 7é. centenari d'aquest esdeveniment tan important hauria de servir per a recuperar la nostra memòria històrica i contribuir així a reforçar, mirant cap al futur, el sentiment d'unió d'aquests territoris amb la resta de les terres valencianes.

És per tot això que les persones i les entitats sotasignants, amb motiu d'aquesta commemoració manifesten:

1. Que el coneixement de la nostra història és fonamental per a entendre la realitat actual i per poder avançar en la construcció d'una societat valenciana unida en la diversitat dins el marc d'una Europa plural i respectuosa amb les identitats que la conformen. Ser valencians és, per tant, la nostra manera de ser europeus.

2. Que la difusió i el coneixement de la història, la llengua, la geografia i la cultura dels valencians ha de ser la base en què es fonamenti la reflexió sobre la nostra identitat de futur com a poble.

3. Que cal que tots els valencians, amb les institucions locals i autonòmiques al capdavant, treballen en aquest projecte de recuperació de la memòria col·lectiva que ens permeti consolidar una societat democràtica i moderna amb més justícia social, integrada en el context internacional i capacitada per a ser activa i destacada de la nova Europa.

ENTITATS QUE SIGNEN AQUEST MANIFEST: Associacions Cíviques per la Normalització del Valencià de Santa Pola, La Cívica de l'Alacantí, El Tempir d'Elx, el Raig de Crevillent, El Bull de Monòver, Institut d'Estudis Comarcals del Baix Vinalopó.

Es van adherir a nom particular, gent del món de l'ensenyança, els sindicats, la universitat, els partits polítics, treballadors i estudiants, els quals van donar suport a aquest manifest

públicament en la seua publicació al diari Informació, el 9 d'Octubre de 1996. 7é Centenari Jaume II

Coordinadora d'Associacions Cíviques

El Gabinet d'Informàtica de l'Associació Cívica va encetar la seua tasca enllentint:

JOAPRENC. Aquest és un programa didàctic en entorn MS-DOS amb suport informàtic.

Aquesta eina us ajudarà a conjugar correctament els nostres verbs. JOAPRENC demana l'infinitiu del verb i el conjuga en totes les seues formes verbals. JOAPRENC permet conjugar qualsevol verb de la nostra llengua a partir de l'infinitiu i, fins i tot podeu inventar-ne d'altres, sempre que aquests s'adeqüen a les regles pròpies de les terminacions de les conjugacions: AR, ER, RE, IR i

UR. Pel que fa als verbs existents, cal escriure correctament l'infinitiu. A més de la seua accentuació, ens haurem d'atènyer a la forma estàndard dels nostres verbs i fugir de les formes vulgars o castellanitzades.

Posteriorment, es va presentar un estudi de les nostres comar-

ques. És per això que s'han preparat una vintena d'arxius gràfics susceptibles de ser utilitzats per mestres, professors, universitaris i qualsevol persona interessada en la recerca i l'estudi del nostre país. Les fonts consultades per a elaborar els mapes corresponen al "Nomenclàtor Geogràfic del País Valencià, 1970". Els arxius han estat fets mitjançant el programa: Paintbrush de Microsoft Windows (Versió 3.1, Copyright 1985-1992 Microsoft Corp.). Aquest producte ens ha permès crear els dibuixos amb extensió BMP.

Posteriorment, i atenent a la popularitat del processador de textos Wordperfect, s'han duplicat amb la extensió WPG.

I per últim ENCERTA, un divertit joc de preguntes i respostes sobre les comarques, continuant amb la mateixa línia. Destinat al públic infantil i per a qualsevol que vulgui posar a prova els seus coneixements de geografia comarcal.

Aquests productes són gratuïts, i podreu obtenir-los demanant-los mitjançant correu electrònic a la nostra adreça: acnv@dip-alicante.es, especificant quin producte trieu i l'adreça de mail on voleu rebre'l en un únic fitxer en format zip, o en la forma que més us convingui. Ω

Els germans Pons són els amos joves del **Restaurant l'Anfora** al Port de Dénia. Recomenen l'arròs a banda i tota classe de peix fresc. Se menja a la carta per una mitjana de 2.500 ptes. El menú en val 1.100.

Fa 30 anys que en Pep Bisquet va obrir al **Taller Bisquet** a Xaló. Un poble que viu de la vinya i del vi.

En Damià Fullana i n'Elisabet Font, tots dos de Tàrbena, regenten des de fa 3 mesos el **Celler del Vinater** a Xaló.

Fa 10 anys que na Juliet Morley d'Anglaterra regenta la **Botiga Jays** a Xaló. Ven mobles, llibres de segona mà i moltes més coses.

Comunicat de Premsa

11 de Juliol del 1715

El centralisme polític espanyol, l'espoli econòmic que pateixen els Països Catalans per part del govern central, les contínues vexacions lingüístiques i culturals a què es veuen sotmeses la llengua i la cultura catalanes al seu propi domini històric, no són precisament resultat de cap evolució natural de la situació social, econòmica i política interna.

L'ocupació de Barcelona, ciu-

tat més rellevant de la federació catalano-aragonesa, l'11 de setembre de 1714, significà de fet la pèrdua dels drets de la sobirania nacional gairebé per al conjunt de la nació catalana, ja que anunciava l'ocupació de les illes Balears i Pitiüses per les tropes de Felip de Borbó: les tropes felipistes entraren a la Ciutat de Mallorca a les ordres del general d'Aspheld l'11 de juliol de 1715, mentre que

el País Valencià ja havia estat ocupat militarment l'any 1707; Menorca es salvaria inicialment de la desfeta, fins que fou anexionada a Espanya el 1782..

Un cop consumada la victòria borbònica, els decrets anomenats de Nova Planta imposaren les lleis, usos i costums propis de Castella en els si de la nació catalana, amb la consegüent obligatorietat de l'espanyol a nivell oficial (també a l'ensenyament), les lleves de soldats i una aclaparadora explotació fiscal, a més d'altres disposicions que encara suportam totalment o parcialment.

Així, no deixa d'esser significatiu que el Principat de Catalunya celebri la seva Diada commemorant una data associada a aquesta derrota i les posteriors imposicions. Ho volem recordar, perquè a les illes Balears i Pitiüses també ens col·locaren dins el mateix sac: els espanyols, si més no, tenien prou clar qui eren els catalans, si bé de vegades sembla que nosaltres ens hem oblidat de la nostra pròpia història. Ω

Àrea de Comunicació
ERC-Mallorca

RAMON
CAFE
C/ Isaac Peral, 47. Port d'Andratx 07157. Telf 672753

FUSTERIA
Germans Cervantes
MOBLES I DECORACIÓ
Carrer Isaac Peral, 71 • Tlf. 971 67 11 72
PORT D'ANDRATX

El nacionalisme català (1985)

(Idees i pensaments de Mossèn Josep Armengou i Feliu)

Avui podem observar una notable presència de l'independentisme al carrer, extensió de la seva simbologia, eslògans, propaganda...

No cal dir que entre el jovent dels instituts, és gairebé l'única ideologia present, i amb prestigi, pel que representa de qüestionament global i radical de la situació actual, i sobre el paper de pare

explotador de l'Estat espanyol.

Malgrat tot també hem de constatar esclatxes i fissures dins l'independentisme. Tots voldríem que fos més compacte. Alhora s'esdevé un cert envelliment d'actituds i línies de treball que no responen a les realitats actuals.

Podem dir, però, que a grans trets el balanç és favorable, el manteniment d'una actitud constant de

contesta a l'Estat espanyol junt amb l'elaboració d'alternatives teòriques i pràctiques, dona la mesura d'una vitalitat més que notable.

Les darreres enquestes fetes per la Generalitat (per cert no publicades), sobre l'increment de la convicció separatista, reflexa un 30% a l'àrea de la Catalunya Central, ens diuen quina és la capacitat de penetració i el convenciment en

el si del poble català.

L'expansió de la nostra simbologia en àmbits fins ara impen-sats, és un fet esperançador. Ho és també el grau d'adhesió i suport que han rebut els nostres patriotes empresonats. Caldria potser extreure'n les conseqüències pertinents de la voluntat de resistència -que els millors- sempre han mostrat a la voluntat d'enfronta-

ment contra l'Estat opressor. El FAC (Front d'Alliberament de Catalunya) l'EPC (Exèrcit popular Català) l'OLLA (Organització de Lluita Armada) Terra lliure, etc., assenyalen la ferma voluntat d'independència i reunificació nacionals que han tingut tots aquests intents.

Deixarem la paraula al poeta:

*No diré avui el teu nom
Perquè no és amb paraules
Com cridarem l'estel
Damunt la bandera. Ω*

Fèlix Cucurull

La bandera de la independència, la reunificació i el socialisme dels Països Catalans, de tot Catalunya

ESTAT, NACIÓ, ÈTNIA I CONSCIÈNCIA NACIONAL

Les societats existents poden ésser concebudes com el resultat d'un procés de desenvolupament de l'home en la lluita pel domini de la natura. El treball i la cultura (aquesta entesa com a resultat de l'acumulació d'experiències i representacions), interrelacionats van evolucionant cap a fases superiors de control de la natura i de desenvolupament tecnològic.

Així, doncs, cal distingir el concepte general d'ètnia (ètnia bretona, ètnia sarda, ètnia jueva...) del concepte **nació** referit concretament al fenomen desenvolupat a Europa amb l'aparició dels estats moderns.

No cal, ara, entrar en distincions prèvies tan elementals com les existents entre el concepte d'Estat (forma de poder polític) i de nació (fenomen social), encara que cal observar que sempre ambdós conceptes apareixen estretament relacionats (en el sentit que no hi ha Estat sense base social nacional ni nació que no hagi posseït formes de poder de tipus estat en un moment de la seva evolució. L'existència d'estats dominants, sobre diferents nacions repartides sota dominació de diferents estats afavoreix la fàcil distinció entre ambdós conceptes.

Si observem el fenomen produït a Europa a l'edat moderna podem resumir com a trets característics de la nació:

I- L'existència d'una base territorial on se situa un poble diferenciats concret.

II- L'existència d'una homogeneïtat de grup, caracteritzada per:

Una estructura cultural geogràfica constituïda pel medi natural, la llengua i l'acumulació cultural.

Una formació social peculiar constituïda per unes estructures

sòcio-econòmiques conformades a través de la història i per tant, amb característiques pròpies tant a nivell de simple divisió estructural com de dinàmica interna a causa dels ritmes propis d'evolució.

L'ascensió d'un nucli social capaç de donar coherència a la nació, vertebrant i articulant els diferents elements. Una avantguarda capaç de dirigir la nació erigint-se en intèrpret dels seus interessos globals. És evident que aquest procés no pot realitzar-se sense unes formes de poder estatals.

LLENGUA, CULTURA I PODER

Symmons-Symonolewicz diu: **El nacionalisme és la solidaritat activa d'una àmplia col·lectivitat humana que participa d'una cultura comuna o d'un fons comú d'experiència i d'interessos significatius, es concep a si mateix com una nació i aspira a la unitat política i a l'autogovern.**

Fitxem-nos com l'autor de la definició proposa, enfocar el nacionalisme com un tipus de moviment social, és a dir, com un sistema d'acció social, en el qual la ideologia, la consciència de grup i l'organització constitueixen un conjunt de components bàsics interrelacionats.

Fishman defineix la nació: **Aquella organització més general i comprensiva i les creences, valors i comportaments específics, que les nacionalitats desenvolupen en benefici del seu propi i definit interès etnocultural.**

Fishman entén la nacionalitat com una unitat sociocultural de tipus més avançat, ampli i complex que el grup ètnic.

De l'anàlisi de la definició podem desprendre'n que: els nacionalistes s'esforcen perquè la pobla-

ció esdevingui conscient de la seva pertinença a un grup definit com a nacional, de característiques pròpies i diferents, i que sia conscient d'aquesta pertinença. És a dir arribar a la més intensa i àmplia unitat possible, no només territorial, sinó social i moral.

Promoure, assegurar, reforçar la pertinença a la nació i a la seva identitat diferenciada són els interessos i objectius en què creuen els nacionalistes, per aconseguir els quals actuen i s'organitzen.

En termes generals podem dir que els nacionalismes són moviments de modernització de la pròpia societat en termes propis, no en els termes definits per la nació opressora. Així, és normal que l'aparició i expansió dels moviments nacionalistes/independentistes coincideixi gairebé sempre amb l'inici de la revolució industrial o política i de les següents transformacions socials.

En el cas concret dels Països Catalans ens trobem en la situació d'ésser una nació sense estat, amb el nostre territori nacional a mans de l'Estat francès (Catalunya Nord) i la resta de l'Estat espanyol.

Nosaltres ens trobem en una situació de defensa enfront de l'expansió dels trets distintius (culturals) de la nació dominant (espanyola) i d'afirmació de la nostra identitat cultural.

Malgrat tot ara podem observar una actitud més sibil·lina, l'acceptació de la **varietat cultural** a condició de mantenir la **unitat essencial**, és a dir, acceptar la cultura catalana com un element especial, un apèndix d'una única i suprema cultura integradora com és la espanyola.

Cal per tant mostrar que la nostra cultura és una altra cultura, que el propi poble és un altre poble, és a dir, reforçar la diferència, la identitat distintiva, posseir una cul-

tura nacional pròpia, combinació de la cultura popular i l'elitista. Cal deixar ben clar que els catalans no som espanyols ni francesos.

Un **nacionalisme** que accepta per al propi grup nacional com a situació definitiva, irrevocable i normal la condició de subordinat, dependent, dominat, no és tal nacionalisme.

Es per això que cal anar a la reconstrucció de la nació com a comunitat moral, això té diverses etapes:

L'estructuració d'un sistema escolar nacional complet, junt amb la Universitat en llengua pròpia i amb valors i continguts propis. La difusió de la llengua nacional escrita, com a base per a la reconstrucció d'una cultura nacional.

La constitució d'un àmbit intern de difusió i creació de cultura, no subordinat ni coincident amb l'àmbit de l'Estat ni amb el de la nació dominant, sinó amb el de la pròpia llengua ja definida com a nacional. Que els escriptors, historiadors, científics, entenguin l'àmbit nacional com el seu propi de relació i activitat.

Reduir o neutralitzar el control que sobre l'Estat exerceix la nació dominant, trencar l'estructura del mateix Estat de forma que el propi espai nacional pugui ésser el d'exercici d'un poder polític propi. És a dir, el context de la nació cultural és el marc on els líders polítics, partits i militants participen d'ideologia, estratègia i acció de l'àmbit nacional concret, quan això ha estat aconseguit podem dir que: tenim ja, una societat política homogènia, vertebrada.

Algú ha dit: la comunitat nacional, és la comunitat lingüística, normalment ens veiem obligats a combinar el sentit polític i el cultural de la nació. Pertàn-

yer a una nació és un afer de compliment de voluntat. Malgrat tot, l'idioma és el primer, el més clar i diferencial dels trets definitoris d'una nació.

Tots els nacionalismes reivindicatius europeus dels segles XIX i XX han estat nacionalismes lingüístics. Tots els nacionalismes expansius d'Estat en la història europea, han anat acompanyats de la imposició i expansió de la llengua de la nació dominant.

Cap moviment nacionalista no ha deixat d'identificar-se amb la ideologia aplicada i en l'acció política -reconstrucció nacional, amb reconstrucció de la llengua, unitat nacional, amb unitat lingüística.

En el decurs de la història, no coneixem cap cas en que qual dues llengües de cultura estiguin presents de manera igual i equivalent com a vehicles indistints per a la mateixa societat, per a la mateixa gent i en el mateix territori. Només una por ésser la llengua pròpia original del poble-ètnia de l'esmentat territori: no hi ha cap poble originàriament bilingüe.

La presència de l'altra llengua en posició de superioritat, d'hegemonia prepotent o d'igualtat institucional, és el resultat d'una imposició-domini exterior, històric o encara present.

Com més forta sigui la presència de la cultura estrangera estrangera, com més ampli sigui l'espai ocupat, més feble i reduïda serà la presència de la cultura nacional d'origen propi.

Una llengua que no és el vehicle i expressió d'una cultura nacional, en les condicions polítiques i socials contemporànies entra en un procés d'extinció accelerada.

Fins aquí unes bases teòriques de les quals es poden extreure conclusions pràctiques. Ω

A.B.

Fa 10 anys que en Pere Vives regenta el **Bar 4 Cantons** a Xaló. Despatxa menús a 1.300 ptes. a la carta se menja per unes 2.500 ptes. Recomana els fesols amb naps, el conill a la mostassa i la paella de magre i verdura.

Fa 8 anys que n'Antoni Puig de Tàrbena regenta la **Cooperativa de la Mare de Deu Pobra** a Xaló. Fabriquen i comercialitzen l'oli, el vi i els fruits secs. També és una cooperativa de subministres als seus associats. Amb el moscatell fan vi blanc sec i sucs de mistela. Amb la garnatxa fan el vi rosat i el negre, a més de la mistela negra (particularitat de Xaló). Aquesta cooperativa està interessada en comercialitzar els seus productes a Mallorca.

Fa 7 anys que en Josep Tomàs Mascaró i Monjo és el **Batle de Tàrbena** pel PSOE. Quan ens identificarem com a mallorquí, el batle ens digué: *En aquest moment estava intentant telefonar a Mallorca; ens hem agermanant amb el poble de Santa Margalida i ens han de tornar la visita que els férem l'any passat.* El batle Mascaró, ens aclarí que tant ell com la gent del poble són d'ascendència margalidana, arribats als llocs fe uns 400 anys arrel de l'expulsió dels moros. Que aquest poble que a principis de segle tenia 3000 habitants, quan hi arribà la filotxera, les vinyes que poblaven les baldanes de les muntanyes moriren i la gent v haver d'emigrar, a les amèriques o a altres llocs. Avui són 700 habitants la majoria pensionistes. Hi ha 5 restaurants per donar menjar a la gent que hi arriba per la carretera del Coll de les Rates (780 metres d'altura). També promouen la restauració de les cases del poble i la construcció de cases a la muntanya que compren els estrangers.

Fem-la parlar

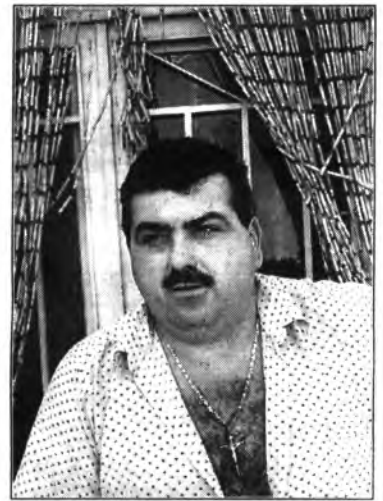
Volem cinema en català, efectivament, volem cinema en la nostra llengua (i què si no és la "nostra", és que les llengües poden ser d'algú?) tant és, no cal explicar amb raons gaire transcendents per què volem, desitgem, i cobegem cinema en català. Potser tan sols és perquè la crítica del diari que ens recomana les pel·lícules és en català, perquè quedem amb la colla a dos quarts de sis i no pas a las cinco y media, perquè hem llegit la novel·la en una bona traducció catalana, perquè al cinema comprem crispetes i no pas palomitas, perquè el senyor que demana els tiquets és de Tortosa i ens ha dit "lo bitllet, si us plau", perquè demanem perdó i no pas perdón, quan

toquem el caparró de qui seu davant nostre, perquè la botiga de mobles, i la de jaquetes de pell, i el restaurant, ens els anuncien en català i perquè després, en sortir, a la cua dels serveis, demanem qui és l'últim/a i no pas quien es el último/a. Molt sovint (més del que se'n vol fer i creure i menys del que hauria de ser), la litúrgia del cinema és en català; fóra lògic, doncs, que a la pel·lícula també s'hi parlés. Fóra fins i tot convenient que la pel·lícula parlés en català per a qui l'estudia en els cursos de qualsevol servei de català de la geografia catalana; fóra interessant que l'actor ídol de les adolescents (que tenen un projecte de normalització lingüística en els seus instituts) parlés

català, fes abraçades en català i enamorés en català; fóra escaient que el musculós de la pel·lícula lluités pel bé comú del planeta de la Galàxia Nord en català, o que la comèdia americana de la temporada fes riure també en català.

Hem de demanar que se'n permeti la tasca de mantenir realment viva, d'aprendre i usar la llengua de les oposicions i concursos, la dels exàmens dels divendres a tercera hora, la de les notificacions de l'ajuntament, la dels indicadors de les autopistes, la dels llibres escrits en una llengua que gairebé no té veu, o no la hi volen posar... Ω

Puri Pinto

En Josep Francesc Salvà, de Tàrbena, de malnom Petitó, té un supermercat a Tàrbena. Els dimarts horabaixa fa mercat a Bolulla.

N'Ester Ferrer és la filla del batle de Bolulla, un poblet de 270 habitants dins les muntanyes de Tàrbena, a la foto amb na Sílvia Massanet, una amiga de la família.

Fa un any que n'Antoni Pons regenta el **Bar Dos Colors** a Pedreguer. (Marina Alta).

En Vivenç Garcia Ribes i la seva filla Rosa regenten des de fa 25 anys la **Peixateria Cavaller** a Pedreguer (Marina Alta).

La realitat del 23-F

Ha arribat a les meves mans la còpia d'una carta de l'escriptor i coronel de l'Exèrcit espanyol, Amadeu Martínez Inglés que dona nova llum sobre avortat cop d'Estat del 23-F.

Fa mig any que es complí el 17è. Aniversari de la Tejerada. Eren les 18 hores i 23 minuts del 23 de febrer de 1981 quan militars de la Guàrdia Civil, comandats per un tinent coronel amb antecedents, entraren al Congrés dels Diputats disparant les seves armes i retenint a tots els presents en espera de rebre ordres superiors.

Encara que la sang no arribà al Manzanares, la població sempre ha tingut clar que, des d'aleshores, les coses han canviat profundament dins la Pell de Brau. I no precisament per a millor. La monarquia, que perillava, en sortí reforçada. Els dirigents de la mal anomenada esquerra es tornaren ximplers i submisos com a anyells. I com sempre, fórem els ciutadans els qui en sortirem nafrats.

Mentre que als manipuladors de la opinió pública s'omplien la boca amb alabances àuliques, molts pensàvem que

dins l'operatiu del 23-F hi havia gat amagat. Allò feia pudor. Molta pudor.

Disset anys i mig després, un honest coronel de l'Exèrcit (al que els polícies de l'esperit volen fer passar per orat) afirma i firma que "ni allò resultà un cop seriós, ni els guàrdies i militars que sortiren al carrer estaven contra el sistema, ni contra el nou ordre democràtic establert després de la mort d'en Franco, ni, per suposat, contra la Corona. Amb el pas del temps s'ha sabut, ha sortit a llum amb meridiana claredat, encara que ningú tingui molt d'interès en reconèixer-ho (i més que ningú els mitjans de comunicació que han mantingut sempre un espès silenci sobre els responsables), que l'anomenada **intentada colpista del 23-F** sols fou en realitat un cop de timó palatí, una maniobra político-militar muntada des de les més altes instàncies de l'Estat (llegiu Sarsuela, Junta de Caps d'Estat major i cúpules de partits majoritaris) per a salvar (...) a la recent restaurada monarquia borbònica".

El coronel Martínez Inglés, continua contant que "tot fou,

encara que de moment pocs vulguin reconèixer-ho, un muntatge institucional, un cop flux palatí que contà amb la inestimable ajuda dels dos generals més monàrquics de l'Exèrcit espanyol i el consens vergonyós dels principals partits polítics.

Després d'un breu repàs dels personatges implicats, el Senyor Amadeu acaba afirmant que *convindria fer quelcom a fi que els ciutadans d'aquest país que estudiïn Història d'Espanya en els pròxims segles (aquesta que la ministre Esperança Aguirre vol ensenyar als nins espanyols com si fossin les aventures de Roberto Alcazar i Pedrin) puguin conèixer la veritat sobre la mal anomenada intentada del 23-F, i es neguin a seguir acceptant com a heroic acte de salvació de la democràcia espanyola allò que en realitat sols fou un afortunat i carambolesc episodi del més tradicional i ortodox borboneu històric.*

Disset anys i mig mes tard segueix fent molta pudor per aquestes contrades. Realment molta pudor. Traduït dels Cadiz-Infomacion, signat per **Jesús Prieto. Ω**

Ein paar Worte zum Katalanischen...

Das Katalanische (català) gehört zu den romanischen Sprachen und wird dabei im Allgemeinen der Iberoromania zugeordnet.

Zutreffender wäre wohl, es als Brückensprache zwischen Gallo- und Iberoromania zu bezeichnen.

Katalanisch wird heute von ca. 9 Mio. Menschen als Muttersprache gesprochen, etwa nochmals dieselbe Zahl von Personen hat tagtäglichen (mehr oder minder passiven) Kontakt mit der Sprache. Das Sprachgebiet, das unter dem Begriff der Katalanischen Länder (Països catalans) zusammengefaßt wird, umfaßt dabei im einzelnen:

* auf spanischem Territorium die Autonome Region Katalonien, d.h. das ehemalige Principat de Catalunya mit der Hauptstadt Barcelona; weite Teile des País Valencià (das der Autonomen Region Comunitat Valenciana entspricht) mit der Hauptstadt València die Balearischen Inseln (Mallorca, Menorca, Eivissa) die östlichen Randgebiete Aragons das Staatsgebiet Andorras, wo das Katalanische alleinige offizielle Landessprache ist

* auf französischem Territorium: Nordkatalonien (besser unter der nicht ganz zutreffenden Bezeichnung Rosselló / Roussillon bekannt) mit der Hauptstadt Perpinyà / Perpignan

* auf italienischem Territorium die auf Sardinien gelegene Stadt L'Alguer / Alghero

Das Katalanische ist eine Sprache mit reicher literarischer Tradition. Über seine Geschichte schreibt K.H.Röntgen: "Mit dem Jahr 218 v.Chr. beginnt die römische Eroberung der iberischen Halbinsel. Überwiegend römische Veteranen siedeln im Gebiet des späteren Katalonien und ihre Sprache, das Lateinische, wird zur Grundlage des Katalanischen. Durch Zerfall des Weströmischen Reiches und im Zuge der großen germanischen Völkerwanderungen sind es die Westgoten, die vom 5.-7.Jh. weite Teile der Halbinsel beherrschen. Im 8.Jh. erobern die Araber das Land. Aber schon 785/803 werden Girona und Barcelona befreit. Durch die Heirat Ramon Berenguer IV., Graf von Barcelona, mit der Thronerbin Petronila von Aragon vereinigen sich die Grafschaft Barcelona und das Königreich Aragon 1137 zur "Krone Aragon". Im Laufe der "Reconquesta" erobern katalanische Heere, vor allem unter Führung von Jaume I. el Conqueridor, zwischen 1229 und 1235 die Balearen und 1238 València. In den

nachfolgenden Jahrhunderten erlangt die Krone Aragon eine Vormachtstellung im westlichen Mittelmeer, Katalanisch ist in jener Zeit verbreitete offizielle Verwaltungssprache. Nach dem Tod des letzten Grafen von Barcelona (1410) wird Ferdinand von Antequera aus dem kastilischen Geschlecht der Trastámara durch den "Kompromiß von Caspe" (1412) neuer König der Krone Aragon. Die ersten, z.T. noch fragmentarischen katalanischen Texte stammen aus dem 12.Jh. Begründer der katalanischen Schrift- und Prosasprache war der Philosoph, Wissenschaftler und Schriftsteller Ramon Llull (lat. Raimundus Lullus, 1235?-1316?). Durch ihn, der als erster ein relativ reines Katalanisch schrieb, wird das Katalanische zur ersten romanischen Sprache, in der philosophische und wissenschaftliche Abhandlungen geschrieben wurden. Die Zeit zwischen 1350 und 1500 kann als das Goldene Zeitalter der katalanischen Literatur gelten. Die bedeutendsten Schriftsteller dieser Zeit sind Bernat Metge (1346?-1413) mit seinem Werk "Lo Somni", Joanot Martorell (1414?-1468) mit seinem Roman "Tirant lo Blanc" und Ausiàs March, der sich als erster katalanischer Dichter wirklich vom Okzitanischen löst.

Nach der Heirat (1469) der sog. "Katholischen Könige" Isabella von Kastilien und Ferdinand II. von Aragon kommt es 1479 zur Vereinigung der Krone Aragon mit dem Königreich Kastilien, wodurch sich das Kastilische (Spanische) auf Kosten des Katalanischen ausbreiten konnte.

Aufgrund des nun folgenden kulturell-literarischen Niedergangs wird die Zeit zwischen dem 16. und 18.Jh. auch als "Decadència" bezeichnet. Der spanisch-französische Krieg führte im Pyrenäenfrieden von 1659 zur Abtretung der nordkatalanischen Gebiete, vor allem des Rosselló (frz. Roussillon). Wenig später verliert Katalonien unter dem im Spanischen Erbfolgekrieg siegreichen Philipp V. seine Autonomie und das Katalanische wird als offizielle Sprache erstmals verboten; ein Verbot des Katalanischen als Kirchen- und Unterrichtssprache folgte. Doch 70 Jahre später, begünstigt durch die europäische Romantik, kommt es zu einer Renaissance des Katalanischen, der "Renaixença", deren Beginn Bonaventura Carles Aribau mit seiner Ode "La Pàtria" markiert (1833). Herausragender Vertreter der Renaixença war zweifellos Jacint Verdaguer (1845-1902) mit seinen Hauptwerken "L'Atlàntida" (1877) und "Cani-

gó" (1886). Gegen Ende des Jahrhunderts entstehen neue Stilrichtungen wie Naturalismus, Modernismus und Noucentisme. Das Katalanische wird nun in allen literarischen Gattungen verwandt. Ab 1907 wird eine Sprachreform, eine Fixierung und Normierung der katalanischen Schriftsprache durchgeführt. Pompeu Fabra (1868-1948) vereinheitlicht die katalanische Orthographie und Grammatik. Nach Errichtung der zweiten spanischen Republik (1931) wird Katalonien wieder autonom (bis 1939), das Katalanische wieder offizielle Sprache. Durch den Sieg Francos im Spanischen Bürgerkrieg (1936-1939) erlischt die katalanische Autonomie erneut, das Katalanische wird abermals verboten. Seit dem Tod Francos (1975) hat sich die Situation Kataloniens und des Katalanischen indessen entscheidend verändert. Aufgrund der neuen spanischen Verfassung konnte Katalonien 1979 seine Autonomie zurückerlangen, und das Katalanische wurde wieder (neben dem Kastilischen) offizielle Sprache in Katalonien." (K.H.Röntgen, Einführung in die katalanische Sprache, 3. Aufl., Bonn 1990, pp.7-10 [gekürzt und leicht verändert])

Zahlreiche Sprachwissenschaftler möchten das Katalanische und das nördlich angrenzende Okzitanische zu einer Sprachgruppe zusammenfassen, wofür sich innersprachliche, aber auch -wie angedeutet- historische-kulturelle Gründe anführen lassen. Der führende Okzitanist Pierre Bec hat deshalb das Konzept eines "okzitano-romanischen Diasystems" eingeführt, dem die verschiedenen okzitanischen und katalanischen Varietäten zuzurechnen seien. Das katalanische Sprachgebiet wird in zwei große Varietätengruppen ("Dialektgruppen") unterteilt, in das West- und das Ostkatalanische. Grundlage der Normierung Pompeu Fabras und auch heute die durch die katalanischsprachigen Medien am weitesten verbreitete Varietät ist das (Ost-) Katalanische des Umlands von Barcelona. Zwar gibt es zahlreiche regionale und lokale Untergliederungen des katalanischen Varietätenraums und auch weitere regionale Standards; die dialektalen Unterschiede sind jedoch eher gering, und die Einheit der katalanischen Sprache in ihrem gesamten Verbreitungsgebiet steht, rein linguistisch betrachtet, außer Frage. Vor allem im País Valencià gibt es allerdings immer wieder Tendenzen von sprachlichen Sezessionismus, wobei von den sog. "valencianistes" für ihr (westkatalanisches) Idiom der

Status einer eigenständigen Sprache postuliert wird. Dabei handelt es sich jedoch um eine rein (sprach- und kultur-)politisch motivierte Forderung.

Das Katalanische ist die bislang am besten im Sprecherbewußtsein, aber auch im Bildungswesen und in den Medien verankerte Minderheitensprache im spanischen Staat (zu diesen zählen daneben das Baskische und Galicische sowie mit anderem Status- das Aragonesische und Asturische).

Obwohl nach Klassenstufe und Region unterschieden werden muß, ist in Katalonien doch bereits in bis zu 75 % der Schulen Katalanisch nicht nur Unterrichtsfach, sondern (häufig einzige) Unterrichtssprache. An den katalanischen Hochschulen dominiert das Katalanische deutlich.

Schlechter sieht es natürlich in den übrigen katalanischen Ländern aus, besonders im País Valencià, noch düsterer dagegen im zu Frankreich gehörenden Nordkatalonien, wo das Katalanische als "langue ethnique" nur freiwilliges Wahlfach in bestimmten Schulen ist. In den zu Spanien gehörenden Regionen ist das Katalanische auch in den Medien präsent: mit dem in Barcelona erscheinenden AVUI, "El Periódico" und andere regionale Zeitungen gibt es eine vollständig katalanischsprachige Tageszeitung. Sowohl in Katalonien (mit TV3) als auch im País Valencià (mit Canal 9) gibt es katalanische Fernsehprogramme. Die geringste Wirkung hat die in den katalanischen Ländern mit je unterschiedlichem Impetus eingeschlagene Politik der sprachlichen Normalisierung des Katalanischen im wirtschaftlichen Bereich gezeigt, wo das Kastilische nach wie vor eindeutig dominiert. Das Katalanische ist von allen Regionalsprachen des spanischen Staats diejenige mit der intensivsten Ausstrahlung ins europäische und überseeische Ausland, was nicht zuletzt auf eine aktive Politik internationaler Kultur- und Sprachverbreitung durch die katalanische Regierung (Generalitat de Catalunya) zurückzuführen ist. Katalanisch ist die einzige bei den Einrichtungen der Europäischen Union zum Gebrauch zugelassene Regionalsprache. Die Generalitat de Catalunya finanziert (teilweise oder ganz) weltweit ca. 65 Lektoratsstellen für den Katalanischunterricht an Hochschulen (die größte Zahl von Lektoraten unter allen von dieser Maßnahme begünstigten Ländern weist übrigens die Bundesrepublik Deutschland auf). Ω

Fa 13 anys que els germans Grimalt regenten la **Carnisseria Grimalt** a Pedreguer.

Fa un any que en Pere Moranta i Noguera ha obert la **Carnisseria Pere** a Pedreguer.

Fa 8 anys que n'Alfons Soler va obrir **Òptica Gata** a Gata de Gorgos.

Fa 35 anys que en Francesc Arabi regenta el **Bar Nou** a la Plaça de la Constitució de Gata de Gorgos.

Um mehr über das Katalanische zu erfahren...

Einführende Literatur zu Katalonien und der katalanischen Sprache (insbesondere für Deutschsprachige):

* Lüdtke, Jens (1984): Katalanisch. Eine einführende Sprachbeschreibung. München. Hueber.

* Brummer, Rudolf (1975): Katalanische Sprache und Literatur. Ein Abriß. München: Fink.

* Holtus, Günter / Metzeltin, Michael / Schmitt, Christian (1991): Lexikon der Romanistischen Linguistik Bd. V,2: Okzitanisch, Katalanisch/L'occitan, Le catalan. Tübingen: Niemeyer.

* Stegmann, Til und Inge (1992): Katalonien und die Katalanischen Länder. Stuttgart u.a. Kohlhammer.

* Granell, Francesc (1988): La Catalogne (= Que sais-je Bd.2426). Paris: P.U.F.

* Bonells, Jordi (1994): Histoire de la littérature catalane (= Que sais-je Bd.2833). Paris: P.U.F.

* Um Katalanisch zu lernen (Selbstlernkurse, Grammatiken, Wörterbücher etc., insbesondere für Deutschsprachige):

* Guàrdia, Roser u.a. (1995): Digui, digui... Curs de català per a estrangers. Kursbuch. Barcelona: Publicacions de l'Abadia de Montserrat; ein spritziges Lehrbuch, aufbereitet für Deutschsprachige, mit begleitenden Audio- und Videocas-

setten. Wird zumeist auch in den dozentengeführten Katalanischkursen an Universitäten etc. verwendet.

* Radatz, Hans-Ingo (1992): Katalanisch für Globetrotter - für Katalonien, València und die Balearen (= Kauderwelsch Bd.72). Bielefeld: Rump: handlicher Sprachführer mit Begleitcassette, für alle, die vor dem (oder im) Urlaub noch grundlegendes Alltags-Katalanisch lernen möchten.

* Röntgen, Karl-Heinz (1987 u.ö.): Einführung in die katalanische Sprache (= Bibliothek romanischer Sprachlehrwerke 1). Bonn: Romanistischer Verlag; auch als Grundlagengrammatik geeignetes Lehrbuch.

* Poole, Stuart (1995): Catalan in Three Months. Catalan Cassette Course.

Woodbridge: Hugo's Language Books: Schnellkurs inkl. 2 Audiocassetten, gut für alle, die "schnell noch Katalanisch lernen wollen"

* Yates, Alan (1994): Teach Yourself Catalan. A Complete Course for Beginners. Lincolnwood: NTC. SALC (Servei d'Autoaprenentatge de Llengua Catalana) bietet Selbstlernmaterialien: (Übungen, grammatische Erklärungen) on-line Brumme, Jenny (1997): Praktische Grammatik der katalanischen Sprache. Wilhelmsfeld: Egert: die erste ausführliche katalanische Gebrauchsgrammatik auf deutsch.

* Batlle, Lluís C. u.a. (1991 u.ö.): Diccionari català-alemany / Katalanisch-deutsches Wörterbuch. Barcelona: Enciclopèdia Catalana (in Deutschland auch als Langenscheidt-Wörterbuch erhältlich)

* Batlle, Lluís C. / Haensch, Günther (1981 u.ö.): Diccionari alemany-català/Deutsch-katalanisches Wörterbuch. Barcelona: Enciclopèdia Catalana

* Enciclopèdia Catalana (Hg.) (1993 u.ö.): Diccionari de la llengua catalana. Barcelona: Enciclopèdia Catalana und Institut d'Estudis Catalans (Hg.) (1995): Diccionari de la llengua catalana. Barcelona: Enciclopèdia Catalana / Edicions 62: zwei umfangreiche einsprachige Wörterbücher, beide auch als CD-ROM erhältlich

* Badia i Margarit, Antoni M. (1994): Gramàtica de la llengua catalana. Descriptiva, normativa, diatòpica, diastràtica (= Biblioteca universitària 22). Barcelona: Proa.

Institutionen, Forschungseinrichtungen, WWW-Dienstleistungen:

* Das Institut d'Estudis Catalans (I.E.O.) ist die maßgebende sprachnormierende Institution Kataloniens

* Das Centre de Terminologia Catalana (Termcat) informiert insbesondere über Neologismen und Zweifelsfälle der katalanischen Sprache

* Cercle d'Agermanament

Occitano-català, Bonavista, 10, pral. 1a, E-08021 Barcelona, Tel + Fax ++34-93-217 74 48

* Consorci Català de Promoció Exterior de la Cultura (CoPEC), Paul-Zobel-Str.8k, D-10367 Berlin, Tel. 030 / 551 95 40 / Fax 030-5514 89 105

* Centre UNESCO de Catalunya, Mallorca, 285, pral., 2a., E-08037 Barcelona, Tel. +34-3-207 58 05, Fax +34-3-457 58 51

* Die Bibliotheca catalana, Gräfstraße 74 in 60486 Frankfurt a.M. Tel. 069 / 79 82 84 32, Fax 069 / 79 82 84 38, ist die umfassendste katalanistische Bibliothek Deutschlands, Teilbibliothek des Instituts für Romanische Sprachen und Literaturen der Universität Frankfurt a.M. Lincaweb verfügt über das wohl umfangreichste Verzeichnis an katalanischen, katalanischsprachigen und katalanistischen Web-Seiten und erleichtert das Suchen durch seine übersichtliche Gestaltung

* Das Journal of Catalan Studies (JOCS) / Revista Internacional de Catalànística ist die erste elektronische Fachzeitschrift für die wissenschaftliche Katalanistik

* Das Romanistische Nachwuchskolloquium hält unter seinen "Nützlichen Adressen" ebenfalls einige Tips zur katalanischen Sprache bereit und bietet noch allerhand mehr...

Romanistische Fachverbände für katalanische Sprach- und Literaturwissenschaft:

* Deutscher Katalanistenverband e.V. (DKV), Technische Universität Braunschweig / Romanisches Seminar, Wendenring 1, D-38114 Braunschweig, Tel. 0531 / 391 31 27; Fax 0531 / 391 82 15

* Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (AILLC), c/o Institut d'Estudis Catalans, Carrer del Carme 47, E-08001 Barcelona, Tel. +34-3- 318 55 16, Fax +34-3-412 29 94

* North American Catalan Society (NACS)

* Anglo-Catalan Society, Sekretär: D. Dominic Keown, Cambridge University, Fitzwilliam College, GB-Cambridge CB3 0DG, Tel. +44-1-223 332 018, Fax +44-1-223 332 057 pusch@mail.uni-freiburg.de. Ω

Fa 10 anys que la Família Signes regenta el **Bar la Pau** a Gata de Gorgos. És un bar del Barça.

Na Pepa Padrós, a qui veiem amb les seves filles, regenta des de fa 10 anys el **Bar Camico** al centre de Gata.

En Jaume Signes i Soler i en Joan Vicens Caselles són els bensingers de Gata.

Fa 9 anys que en Rafel Trencó regenta el **Bar Victòria** a la Plaça de la Constitució de Teulada. El seu avi, Joan Vila el va obrir l'any 1945. Aquest bar és la seu de la **Associació de Coloms Bútxes**. Amollen una coloma i cinquanta coloms. El mascle que està més temps amb la femella és el que se'n duu més punts. Se posen en contacte amb les associacions de **Coloms missatgers de Mallorca** per tal de no amollar els coloms el mateix dia que llavors tot se faria malbé.

Josep Bestard, president d'UM a Andratx

En Josep Bestard, empresari de la restauració al Port d'Andratx i president d'Unió Mallorquina al municipi andritxol, ens convida a cafè i ens concedeix una curta entrevista per als lectors de *l'Estel*.

-Ens pots parlar del turisme del terme d'Andratx, Pep?

-Unió Mallorquina va proposar no fa gaire la creació de la Junta Local de Turisme per a coordinar els esforços dels hotelers, restauradors i comerciants del terme, però el PP no ho va veure bé i no s'ha fet.

-Com veus les eleccions municipals a un any vista?

Josep Bestard.

-Ara només tenim un regidor a l'Ajuntament, però com que els independents de s'Arracó aniran amb UM i com que els del PP estan molt desgastats, feim comptes de guanyar la batalla d'Andratx, la qual cosa serà molt beneficiós pel Terme. El PP se limita a tapar forats i anar fent sense cap idea de futur. Ara estan construint un poliesportiu nou quan el poliesportiu actual està descuidat i infrutilitzat. Ara en tindrem dos de descuidats i infrutilitzats. Ω

Mateu Joan i Florit

Son Mas el reconstruim entre tots

En Francesc Ivars i Guardiola i na Roser Búhigues i Cervera regenten des de fa 20 anys el bar de la **Associació Recreativa i Cultural** de Teulada. Una associació que organitza balls, conferències i més coses.

Fa 8 anys que els germans Alegre regenten la **Perruqueria Unisex Neura** a Teulada. En Marçal és el tresorer del **Bloc Jaume I** del poble. Són 30 socis de pagament i 75 simpatitzants que lluiten en defensa de la cultura catalana a la comarca des de fa 4 anys. Tenen una casa llogada on es reuneixen setmanalment. Ara a través de L'ESTEL estaran en contacte amb els independentistes de Mallorca.

En Vicenç Peres i Gilabert fa 38 anys que va obrir l'Estanc Penyó d'Ifach a Calp.

fa 4 anys que la Família Pons i Pons regenta el **Bar Pianola** a Atsuvia, a l'entrada del Vall de la Gallinera.

D'aquí a pocs dies serà inaugurat el castell de Son Mas com a nova seu de l'Ajuntament d'Andratx. I, coses de la vida, el batle que presidirà la cerimònia serà del Partido Popular, el mateix que es va oposar a la seva compra allà per l'any 1990. Encara avui dos regidors d'aquells tres que votaren en contra formen part del consistori (en la seva tercera legislatura, contravenint l'opinió del seu líder el Sr. Aznar qui creu que més de dues no es convenien).

"Cornuatera" i "Buendar" en temps dels àrabs, així es coneixia a Son Mas (l'alqueria estava dividida en dos rafals). Més endavant el bisbe de Barcelona, senyor per drets de conquesta, cedí la propietat a la família Seriol. Pere Seriol va ésser batle d'Andratx l'any 1414 i fins el 1435 dita família fou la propietària, quan apareix el llinatge Pomar, que segons l'escriptura la canvien per una casa a la Plaça de Santa Eulària a Ciutat de Mallorca. Més endavant canvien els noms del propietaris a Jaume Pasqual, Guillem des Mas, Compte de Zavellà, Comptes de Peralada, Truiols "Marquesos de la Torre" i finalment D. Antoni Mulet Ferragut qui farà una important remodelació al edifici fins deixar-lo tal qual el coneixem i que heretarà D. Bartomeu Ozones. (Dades bestretes de l'anyorat semanari Andratx, en un article datat el quinze de gener de 1977).

Els andritxols recordarem Son

Mas per moltes raons. Uns per les feines pròpies del camp (vàries son les famílies conegudes com de Son Mas perquè foren els amos, que no propietaris. D'altres amb nostàlgia recordarem aquells agradables balls, sobre tot a l'estiu: ¿Quantes parelles no es formaren a prop del llegendari bust den Barbarotja, sota la frescor dels arbres i palmeres. També es va fer famós el seu bon

restaurant, apreciadíssim pels estrangers i poc freqüentat pels andritxols (llavors lluïem en els cotxes aquell paperet que deia "Ja hem anat a Cal Dimoni"). Però es celebraren allà innumerables banquets, noces, baptismes i comunions que tancaren una plana d'aquesta llarga història per a obrir-ne una altra.

Els darrers vint-i-cinc anys, ja reinstaurada la democràcia, el Sr. Ozones, després d'haver urbanitzat "Sa Tanca" (avui Passeig de Son Mas) i els costats del camí de Son

Xina, amb bon criteri ofereix al consistori el castell i la resta de les seves propietats, excepció feta de "s'hort" que l' reserva pel seu fill Bartomeu. No gosaren qui governaven llavors el nostre municipi. Els pressupostos que s' manejava no eren els d'ara i temeren endeutar-se. Es va perdre una gran oportunitat i mols de diners, com veurem.

Una empresa madrilenya com-

pra el que havia estat ofert al consistori i s'aprova una urbanització, s'obren els vials i l'enllumenat que mai no va lluir. El 1990 la construcció pateix un recés generalitzat i les dificultats en la empresa aconsellen vendre part del comprat. S'ofereix el castell al consistori, l'equip de govern del qual estava format pel P.S.O.E, els independents i el G.I.E.S. de S'Arracó. Aquí fou quan votaren en contra els tres regidors del P.P. i a favor els d'U.M. que lamentaren no haver realitzat

abans l'operació ja que el sobrepreu era molt alt. Però no quedava altra opció. (Vist desde el futur inclús va ésser barat).

Després de les eleccions de 1991, el P.S.O.E. tot i ésser el partit més votat, no aconseguí els socis per fer govern i aquest passa a mans d'una coalició entre P.P., U.M., A.L.A. i G.I.E.S., que no es decideixen començar les obres per dues raons: el fort endeutament envoltant l'aconsellable 25% i la discrepància del Sr. Hidalgo (A.L.A.) que no considera idòni el castell i es partidari més be d'un edifici funcional situat a la resta dels terrenys.

Passen els anys, es produeix una forta davallada dels tipus d'interés que permet una renegociació amb bancs i caixes i després de les eleccions de 1995 amb una nova majoria del P.P. a la qui dona estabilitat el recolzament del regidor d'U.M. ja no hi ha excuses per a més tardances. Encara hi ha un lapsus en el que el P.P. pareix fer seves les pretensions del Sr. Hidalgo però finalment la raó impera i passades totes aquestes lògiques vivències polítiques sembla prest a arribar el dia en que els andritxols "tots" podrem gaudir d'un immillorable ajuntament.

Hem de desitjar que funcionaris i polítics estiguin a la alçada i tot vaja en benefici del contribuent.

Desde Unió Mallorquina es el que de veritat desitjam.

Enhorabona a tots. Ω

Raó i fe

Escrigué Ramon Llull, a les belles pàgines del *Libre d'Amic e Amat*, que "tant amava l'amic son amat, que de tot ço que li deia lo creia; e tant lo desirava entendre, que tot ço que n'oïa dir volia entendre per raons necessàries. E per açò l'amor de l'amic estava entre creença e intel·ligència". Poc més d'un centenar d'anys després, Bernat Metge escrivia a *Lo Somni* l'impactant "ço que veig crec, e del pus no cur" que marcava l'inici encara titubejant de la dualitat "ideologia"- "ciència" que es consolidaria definitivament amb la il·lustració i el positivisme que segueix al segle XVIII.

Actualment, l'antagonisme ciència-no ciència s'ha reforçat fins al punt que pràcticament s'identifica la "ciència" amb la veritat i allò que no és considera ciència (encara ningú no ha explicat satisfactoriament on hi ha la frontera entre l'una i l'altra) és un terreny abonat per al debat i la discussió on "tot val", ja que no són més que punts de vista individuals els tra-

dicionals "contraris" veritat i mentida, bé i mal, positiu i negatiu, bo i dolent... Sòcrates sabia que era ignorant després de tota una vida d'esforç intel·lectual, avui ho sap qualsevol estudiant de secundària.

Les implicacions que això té per a la vida quotidiana dels temporals humans, els catalans i les catalanes entre d'altres, és la identificació -per extensió analògica- de tot allò que és poderós amb el món de la lògica, la raó i la veritat general (home-blanc-ric-culte-espanyol...) i del que és més dèbil en l'actual conjuntura amb el món de l'arbitrarietat, la fe i el particularisme, amb el corresponent toc d'irracionalitat i de negativitat (dona-negra-pobra-analfabeta-catalana...).

Espanya, Espanya, Espanya! Diuen que l'esport espanyol és en el seu millor moment. Bàsquet: final entre bascos (TAU) i catalans (TDK). Tennis: finals a París amb la catalana Arantxa Sánchez i els catalans Carles Moyà i Àlex Corretja. Handbol: jugadors catalans a dojo. Hoquei: més catalans que enlloc. Futbol: dos equips catalans a les competicions europees l'any

qui ve. Natació: catalans també. Vela: què us diré? Motociclisme: ja ho veis. Els mitjans de comunicació espanyols, però, s'encarreguen de posar el toc racional i veuen gestes i armades espanyoles a tort i a dret. La possibilitat de crear seleccions nacionals catalanes, a l'estil d'Escòcia o Gal·lès, posem per cas, és un malson que combaten amb un ultranacionalisme espanyolista feréstec, penós.

En el terreny de la política, a la pràctica d'un nacionalisme agressiu i amb voluntat d'extermini de tot el que entra dins el seu camp d'acció i no s'ajusta al seu propi model se l'anomena patriotisme (González o Aznar són dos gran patriotes!), mentre que a les persones que defensam el dret d'un poble a decidir lliurement sobre el seu propi destí se'ns qualifica despectivament de nacionalistes, un concepte que utilitzen amb una càrrega de negativitat brutal i no perden calada per associar-lo, per exemple, amb Bòsnia, ells, que saben que Jugoslàvia era semblant a Espanya perquè els uns comptaven amb la gran Sèrbia i els altres encara compten amb la gran Cas-

tella. Poden jugar tant com vulguin amb els conceptes, però ells saben que nosaltres sabem que són nacionalistes i patriotes espanyols i nosaltres sabem que ells saben que som nacionalistes i patriotes catalans.

Al carrer o a la botiga, quan qualcú surt amb un "hábleme en castellano/español" es creu dotat de la raó que confereixen els tancs, les metralleres, les fragates i els caçabombarders del seu exèrcit, pagats majoritàriament per nosaltres, és clar. Voler mantenir la nostra llengua i la nostra cultura és com un joc d'infants o com una ofensa, segons l'interlocutor: l'espanyol és la llengua de la gent adulta i seriosa i responsable -i de l'exèrcit, i la guàrdia civil i la policia nacional, què més voleu? La nostra llengua pertany al món de la infància, del malcrium i de la provocació gratuïta.

Què volem, mallorquines, mallorquins, caure simpàtics o que ens respectin? No és hora ja de prendre consciència que som majors d'edat... i fer que ho sàpiga tothom? Ω

Josep Serra

Associació Cívica

L'Associació Cívica per la Normalització del valencià (ACNV) és una entitat amb seu a la ciutat d'Alacant (l'Alacantí) al País valencià; va nàixer com associació ara fa més de 10 anys per a impulsar activitats adreçades a la normalització del valencià en la ciutat d'Alacant i comarca. Tot açò passava després de publicar-se l'Estatut d'Autonomia valencià i La Llei d'Ús i d'Ensenyament del Valencià.

En aquestes lleis i en els decrets posteriors de la Generalitat Valenciana, que desplegaven la normativa que afectava l'ensenyament valencià, es va veure l'oportunitat ara ja legal d'oferir en la ciutat i la comarca la possibilitat de fer els estudis obligatoris de Primària en valencià, la llengua pròpia de la ciutat i del País Valencià. A tal efecte es van fer reunions amb els pares i les mares que tenien fills en edat escolar i es va buscar un centre públic que oferís la línia d'immersió en valencià als escolars de la ciutat,

han passat ja uns anys i en l'actualitat s'ha passat des d'un únic centre, l'escola pública Enric valor d'Alacant, a més de 16 centres públics de Primària, 2 escoles infantils, i 4 centres de Secundària, per a tota la comarca de l'Alacantí.

Seguint el circuit escoles i de pobles l'ACNV ha muntat en escoles de la comarca les Trobades Escolars de Primavera que en l'actualitat i per a 1998 arribarà ja a la seua desena edició. En l'última Trobada que es va celebrar en el campus de la Universitat d'Alacant es van reunir més de 5.000 persones durant tot un dia celebrant activitats al voltant del valencià.

També l'ACNV ha treballat en l'extensió i la normalització del valencià, s'han fet nombroses reunions amb els responsables d'ajuntaments de la comarca i amb la Diputació d'Alacant amb la finalitat de promoure l'ús oral i escrit del valencià en la relació habituals amb els ciutadans.

Des de la Cívica de la ciutat d'Alacant s'han impulsat associacions semblants en les poblacions pròximes d'altres comarques veïnes: El raig de Crevillent, El Tempir d'Elx, L'Antina de Santa Pola, totes en el Baix Vinalopó; i El Bull de Monòver, El Rogle de Novelda en les Valls del Vinalopó.

Una altra part important de la Cívica ha segut el seu paper en la dinamització de la cultura feta en valencià i en la comarca de l'Alacantí, així s'han editat els Quaderns de Migjorn, 1 i 2, i pròximament apareixerà el Quadern de Migjorn 3 monogràfic dedicat a la figura de Jaume II, de qui l'any 1996 es compleixen 700 anys de la seua arribada a Alacant, amb aquesta efemèride la Cívica va publicar en la premsa local i en companyia de les altres Cíviques el Manifest Jaume II.

En la mateixa línia ens dediquen a la organització periòdica de sopars de germanor, presentació de llibres, homenatges, projectes i conferències en les quals es reflecteix el nostre esperit de promoció de la cultura local. Ω

La gran fam de Corea del Nord

Cuinem i mengem l'escorça dels arbres fins a ficar-nos-en malalts.

I encara així, seguim menjant-ne, amb l'esperança que el nostre cos en guardi, sia com sia qualque cosa.

Així parlava fa poc un nord-coreà a un visitant estranger.

A Corea del Nord, el règim més stalinista (amb un delirant culte a la personalitat de la Dinastia comunista que hi governa - el fill hi heretà el govern del pare-existent arreu del món, hi ha devers 100.000 cristians. P.O.

Quinze minuts mensuals, al Vietnam

En Luà es troba presoner d'ençà novembre del 1994 a uns 75 Km. De ca seva. Sa muller sols té un permís de visita d'un quart d'hora per mes i cada mes n'ha de renovar el permís.

Després de la caiguda del Vietnam-sud en mans dels comunistes, totes les esglésies hi foren clausurades i els pastors que no se'n fugiren empresonats.

En Luà i sa muller eren membres d'una església protestant i es veïren aïllats. Ell caigué en l'alcohol i el tabac.

Però el 1992 uns joves de les esglésies casolanes (clandestines) arribaren a llur població, i el matri-

moni hi reprengué el contacte i ell deixà el vici. Des de llavors, les esglésies casolanes s'estengueren ràpidament arreu la contrada i en Luà esdevingué pastor.

El govern s'adonà llavors com la taxa de consum d'alcohol i tabac davallava, i decidí actuar contra les esglésies clandestines, amb mesures com la confiscació de terrenys a la tribu d'en Luà, una minoria ètnica sota ocupació dels vietnamesos. També han prohibit als infants cristians d'assistir a escola; i han efectuat diverses detencions i empresonaments entre dirigents protestants.

Per una altra banda, el govern vietnamès autoritzà la traducció al vietnamès del film de la vida de Jesús segons Sant Lluc. El grup d'esglésies del pastor Ai (176 parròquies) pensa usar aquest film tant com podrà. (P.O.) Ω

D'esquerra a dreta hi veiem, na Maria Teresa, l'amo de la casa en Jeroni Monjo i Pasqual (Pinet), l'altra neta, Anna, la seva filla Frieda, el seu gendre Joan Josep Mas i Monjo i la madona de la casa que és n'Aina Ferrer i Sala. Des de l'any 1974 regenten al **Restaurant Casa Pinet a Tàrbena**. D'aquest lloc, en Manuel Sanchis Guarnier en va dir, *El Santuari del País Valencià*. Al Restaurant Pinet hi ha encesa de manera perenne **La Flama de la Llengua Catalana** que hi dugueren fa anys des del Canigó, i és un vertader museu de banderes, retrats i records. En Jeroni Pinet ha estat regidor de Tàrbena les dues primeres legislatures pel Partit Comunista. Ara no és de cap partit, però te grans simpaties per ERC i la agradaria poder estendre aquest partit pel País Valencià, encara que ho veu mal de fer degut a la des mobilització que hi ha entre el jovent d'arreu dels Països Catalans.

Fa 6 anys que la Família Garcia regenta la **Ferreteria Fabià** a Pedreguer. L'avi de la casa la va obrir l'any 1938.

L'any 1929 en Miquel Joan i Camarassa va obrir el **Bar Miquel Joan** al carrer de Loreto de Dénia. Avui, els seus nets continuen. És un bar, bodega, estanc, dedicat especialment a l'art del fumar. A la foto el seus nets, Josep Tur i Francesca Morei.

Institut d'Estudis Baleàrics

L'Institut d'Estudis Baleàrics enregistra la veu dels poetes de les illes

L'Institut d'Estudis Baleàrics ha enregistrat en cassettes diversos poetes de les Balears recitant els seus poemes. Les cintes, d'una hora de duració, seran distribuïdes en els centres escolars. Aquesta iniciativa (segons explicava recentment Bartomeu Picornell en *Diari de Balears*) va sorgir d'una conversa entre el desaparegut **Josep Maria Llompart de la Peña** i **Lluís Aspiroz**, que dirigeix el projecte. Llompart

va suggerir una llista d'uns trenta poetes insulars per al projecte i va ser el primer en enregistrar la seva veu. Dissortadament Josep Maria Llompart moria poques setmanes després i no podia veure editada la seva casset. Després el projecte es va veure paralitzat fins que l'Institut d'Estudis Baleàrics va assumir les propostes de Lluís Aspiroz. Les primeres entregues de **Temps de poesia. Els poetes insulars en la**

seva veu, que és el títol de la col·lecció inclourà les aportacions de poetes com **Antoni Vidal Ferrando**, **Bartomeu Fiol** (la casset del qual ja és al carrer), **Blai Bonet**, **Jaume Santandreu**, **Àngel Terrón**, **Miquel López Crespí**, **Damià Huguet** (ja editada) i **Miquel Bezares**, entre d'altres. Com es pot veure serà una mostra molt completa del que ha estat la poesia durant els darrers anys. Ω

L'ase descontent

En un fred dia d'hivern, una ase esperava amb anheli que arribàs la primavera, perquè així podria menjar herba fresca i verda en lloc de la palla seca que li daven. Gairebé sense adonar-se'n, la primavera arribà, i amb ella l'herba tendra. Però el pobre ase hagué de treballar el doble, i ben aviat se'n cansà. Tenia ganes que vingués l'estiu.

Els seus desigs es van complir; però amb l'arribada de l'estiu, res no havia canviat: li feien carregar farratge i verdures tot el dia, a més de patir molta calor.

Ja només quedava una esperança; la tardor, Mes fou tan dur el transport dels sacs de blat, dels cistells de pomes, dels feixos de llenya i més coses, que el descontent animal s'adonà que l'hivern, encara que no li donaven gaire bon pinso, és quan podia descansar.

Qui és conforma amb el present,

Per sempre viurà content.

Comentari a la falla d'Esop: De la mateixa manera que el Creador posa al nostre abast la conformitat per asserenar l'esperit, també hi deixa l'afany de superació per a engrescar-lo. Ω

Qirze Solà

Taula d'Aram

Desfer la impostura: en Sòcrates, en Plató, n'Aristòtils

EN JOAN QUETGLES, PROFESSOR DE FILOSOFIA

Justificació. Aquest escrit no és una lliçó de Filosofia. La revisió d'aquest autors de l'Antiguitat és una excusa - i un recurs - per a investigar alguns mecanismes que el Poder usa per tal d'aconseguir el control ideològic de les classes populars o, si més no, l'hegemonia intel·lectual. Impulsivament, un hom podria pensar que aquests autors formen part de la Història, que el seu temps i les seves idees ja van passar, i que, per tant, només poden despertar interès als que tenen afecció a la Filosofia o a la Història antiga. Però hem de veure - així ho esperem - que aquests tres autors o qualssevol altres tres autors (per exemple, En Protàgores, En Gòrgies i N'Epicur) ens haguessin servit igualment d'excusa.

Si diguéssim que En Sòcrates, En Plató i N'Aristòtils són una triada de reaccionaris, diria veritat, però aquesta veritat ja fa temps que es va fer sentir dins l'Univers Anglès (Vegeu *Història Social de la Ciència*, John D. Bernal, ed. 62). Són reaccionaris i els continuen utilitzant als nostres dies com a material de combat ideològic dins l'Univers Hispano-romà. Breument, reaccionaris: històricament, perquè

eren del partit oligàrquic (p. dels terratinents); eren de família aristocràtica i estaven de ple implicats dins els intents d'esfondrar la república d'Atenes. Hem de fer fora la cantilena que En Sòcrates era pobre; era un pobre al servei de la reacció. En Plató mateix ho declara: En Sòcrates sempre és present i distingit als àpats, festes i orgies dels seus amics rics. Fou processat i condemnat a mort per culpable de col·laboració amb el règim dels trenta tirans. Ni En Plató ni el Sòcrates d'En Plató no tenen ni una paraula de censura contra la repressió homicida que va desfermar la tirania oligàrquica. Podem constatar que els tres filòsofs donen positiu a un test de reaccionarisme. Test de la dona: teoria i pràctica de marcada discriminació de la dona. A les seves reunions, àpats i festes, mai hi ha cap dona. El cas d'En Plató és d'una misogínia inaudita i expressa; podem dir que és el número u de la Història de la Filosofia. Arriba a l'extrem de proposar, sense fer broma, - *La República*, llibre 5è - una loteria on el premi serien les dones, propietat de l'Estat. N'Aristòtils és el reaccionari "prudent"; proposa com a educació ideal de la dona, l'economia domèstica, la discreció i l'o-

bediència al marit; ni se li passa pel cap la possibilitat d'una dona independent o no casada; una terratinent o una empresària, posem per cas. Test de la democràcia: Amb dificultat trobaríem un dels *Diàlegs* on no aprofiti per fer un atac contra qualsevol aspecte de la democràcia d'Atenes. De manera banal, s'ha dit que la República d'En Plató és la primera utopia comunista. Res d'això; ni és república, ni és comunisme dels treballadors. En Plató es recrea imaginant la ciutat ideal d'un oligarca ultra-reaccionari: una ciutat de 5040 habitants (el creixement de la població angoixava l'oligarquia) (5040, número màgic, és el factorial de 7), els quals perdrien l'últim racó de privacitat, obligats fins al detall més nimis a seguir uns programes solament comparables, per la seva inhumanitat, a les Reduccions dels jesuïtes al Paraguai, on els indígenes eren "reduïts" a minoritat. Pitjor encara a la "Reducció" platònica, perquè posades a no tenir res, les dones tampoc han de gaudir dels fills, els quals, al moment de néixer, han de ser arrancats a les mares i donats a les dides estatals. Per altre costat, s'ha d'evitar que els lletjos i discapacitats procreïn. Allò que no explicita En Plató, ni En Sòcrates-Plató, és de quina manera s'ho faran "aquests savis-dèspotes" per emparar-se del poder polític. Aristòtils, amb tota la seva "erudició" sobre la política, d'una manera serena i tranquil·la, no sent cap mena d'escrúpol a l'hora d'explicar que l'esclavitud és una "cosa" natural, pròpia d'una societat ben ordenada; a més a més - la naturalesa és sàvia i no fa res inútilment -, és bo que hi hagi esclaus i servents, perquè així els homes lliures - és a dir, els rics - "s'alliberen" dels treballs mecànics, embrutadors, i es poden dedicar a

les activitats superiors, a les tasques intel·lectuals.

Fet aquest test, torn a l'afirmació inicial. Per a guanyar espai, faré un seguit d'enuncis breus, a manera de resum.

er. Fins al segle XVIIIè, la Filosofia europea ha seguit els pressupòsits essencials d'aquesta tríada de pensadors.

2n. El tomisme, la filosofia oficial de l'Església catòlica romana, té per base la filosofia aristotèlica. L'agustinisme - En Plató al servei del cristianisme - fou la Filosofia catòlica oficial fins al segle XIIIè. Però ni N'Agustí ni En Plató mai han estat impugnants per les autoritats intel·lectuals catòliques - entengui's, el Papa de Roma -.

3r. El pas de la quantitat a la qualitat (Continua essent vàlida la Dialèctica d'En Hegel). Els estudiants espanyols i els catalans - tenen quasi idèntics programes d'estudi - i la població en general, per l'extensió que es dedica a aquests pensadors en treu la conclusió que eren els filòsofs més grans de l'Antiguitat, o de tota la Història.

La tesi que vull defensar és aquesta: Que la "grandesa" d'un pensador no és mai quantificable objectivament. Que l'èxit literari d'En Plató i de N'Aristòtil no és de la seva època, sinó de l'època i el moment en que l'Església Romana va decidir apropiarse del discurs filosòfic d'aquests autors. Als primers segles de la nostra Era, N'Aristòtils era un desconegut. Qui va establir la mida de la grandària de la Filosofia de N'Aristòtil, no fou un jurat de científics, sinó el Papa de Roma amb els seus "cardenals-científics". Com a paradigma, En Roberto Bellarmino, declarat sant, el qui va condemnar a En Giordano Bruno i a En Galileo Galilei.

A la pregunta inicial del lector impacient, responc amb una segona pregunta: Com és que es manté la ficció de la Història tot i essent que l'Església romana va intel·lectualment de rota batuda? Com així els Psoe al Poder va mantenir sense canvis significatius els programes oficials d'Història? Moltes vegades és realment difícil distingir si un llibre de text és de l'època de Franco o d'ara.

La veritat és que el panorama intel·lectual de l'Univers hispano-romà continua allà on era: alimenta les ficcions i les impostures, no denuncia les mentides, continua amagant la Història vertadera, s'espanta dels qui diuen la veritat, està encantat amb els erudits, continua aferrat a idees peregrines com la de la "Unidad nacional", és a dir, que de dues nacions se'n forma una de sola per causa d'un contracte matrimonial, etc.

Tot això és un indicador fiable que assenyalava que l'estructura de Poder a l'Estat espanyol manté intactes els seus fonaments. Al proper article haurem de veure alguns aspectes d'aquesta estructura de Poder, i, en especial, la relació entre Religió i Poder, i el perquè del manteniment del reialme filosòfic dels nostres tres grans reaccionaris. Ω

Fa 10 anys que en Joan Bautista Febrer regenta el Bar Pastisseria el Raset al costat del Castell de Dénia.

Fa 24 anys que na Josefina Parreño regenta el Bazar del Leon al costat del Castell de Dénia. Ven art, pintura, cristall, perles...

Fa 14 anys que en Diego Rodriguez regenta el Bar Denienc a Dénia. En Diego és del Betis.

Fa mig any que en Paco Adsur ha obert estudi fotogràfic al carrer Major de Dénia. Des dels 20 anys, en Paco ha participat en concursos fotogràfics i ha guanyat molts de premis. Ara, s'ha professionalitzat.

PASSATEMPS

TARGETES

La vídua de Bogart

CAIXA D'ENGINYERIA DELS PPOC

LU BACALLANER

2050 3131 2386 1726

Esposa de baró multimilionari

CAIXA D'ENGINYERIA DELS PPOC

TERE TIRAVAC

2050 3131 2386 1726

DIFERÈNCIES ENRIC III

Entre aquests dos dibuixos hi ha 8 diferències

UNA DE DEU

Al costat de cada paraula hi ha el nombre de lletres comunes amb la paraula a descobrir

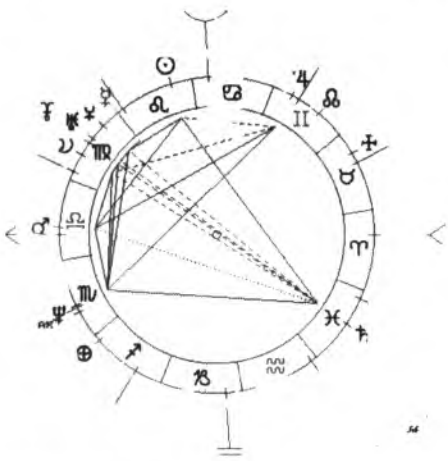
C	L	E	R	A						
R	E	U	N	I	O	=	1			
T	R	O	L	E	I	=	3			
B	U	I	D	O	R	=	0			
A	D	I	P	O	S	=	1			
F	I	L	T	R	E	=	4			
I	S	O	L	A	R	=	2			
A	Q	U	E	S	T	=	3			
C	A	L	D	E	U	=	3			
X	I	U	L	E	T	=	4			
						=	6			

SOLUCIONS

UNA DE DEU: FLETXA

TARGETES: LAUREN BACALLANER, TERE TIRAVAC

Estudi d'astrologia i tarot ★ Aurora Negre ★ Tel. 971205825 - 939008402

ÀRIES 21 Març a 20 Abril

Tornaràs trobar aquests dies la teva activitat habitual i et tornaràs sentir ple de forces renovades. Són bons dies per fer totes aquelles feines a casa que estan pendents però si tenen a veure amb les finestres ves amb compte. Et trobaràs especialment motivat amb tot el que té a veure amb els doblers i amb les ganes de fer inversions però no et llencis de cap com es el teu costum, les inversions poden estar bé però és necessari mirar-les detingudament. Pel que fa a l'amor et trobaràs tan envelat amb els doblers així que t'esperen bons dies.
Millors dies, 17,23,25

TAURE 21 Abril a 20 Maig

Es possible que aquests dies et trobis amb bones oportunitats econòmiques que et surtin mitjançant els amics així que ves amb compte del que t'ofereixen.
Per altra banda et sortirà algun dispendi a fer a la casa o amb la família.
Et trobaràs amb moltes ganes de discutir i això pot crear enemistats amb algú de família o be amb algun veí. Pel que fa l'amor et trobaràs especialment animat. Si tens parella organitzaràs activitats fora del que feis sempre. Si no tens parella es bon moment per fer sabre a la persona que t'agrada les teves intencions
Millors dies, 24, 27, 30

BESSONS 21 Maig a 20 Juny

Et convé organitzar tota casta de bautes abans del die 20 ja que si ho deixas per dresprès et trobaràs amb conflictes inesperats. La llibertat, fer allò que vols a cada instant, seguirà sent la tendència més important del teu comportament aquests dies i això pot dur enfrontaments a tots els nivells, amb la feina, amb algun superior, amb els pares, o be fins i tot amb la parella que et deixarà anar per impossible.
Es quasi ben segur que gastaràs més doblers dels previstos i et pot fer tenir un agost una mica cap amunt. Si no tens parella no són dies per formar-la.
Millors dies, 15,17,20

CRANC 21 Juny a 20 Juliol

Els dies que quasi be tot-hom es dedica a gaudir de les vacances tu et dedicaràs a fer més feina que de costum perquè trobes el moment oportú per preparar el terreny per una promoció laboral. Els esforços que facis aquests dies els veuràs recompensats econòmicament al

començament de l'hivern. Cuidaràs molt la teva imatge tant amb els companys com amb les persones del sexe oposat inclosa amb això la parella si la tens. Si no la tens et passejaràs una mica com un indiote amb les plomes obertes però fins i tot pots trobar algú que les miri.
Millors dies, 17, 22, 24

LLEÓ 21 Juliol a 20 Agost

S'et presentaran oportunitats de feina o be de promoció laboral que semblaran meteòriques i que a l'hora de la veritat acabaràn com un coet de fira. És important que t'esforcis amb la feina però mira be amb quina i amb quines condicions. Els doblers han pres per tu molta importància darrerament i ara t'empanets de les despeses que vas fer l'hivern passat. Tot es tracta de no voler fer sempre el més gros i organitzar-te unes vacances menys llargues o be a un lloc menys car. La teva parella entendreà la situació i no et presentarà massa impediments i fins i tot pot ser que t'ajudi econòmicament.
Millors dies, 22,27,30

VERGE 21 Agost a 20 Setembre

La diplomàcia i fer les coses així com volen els altres no son aquests dies el teu punt fort, t'allunyaràs un poc de le gent i mancaràs una mica els teus compromisos socials i això no et sabrà gens de greu, tot el contrari et trobaràs quasi be alliberat i content de fer el que vulguis sense que et diguin com. Tampoc és el moment de voler fer canvis dins la feina coneguda ni de demanar més doblers, això podràs fer-ho mes endavant.
Pel que fa a l'amor et trobaràs molt selectiu així que si no tens parella no et decidiràs aquests dies a formar-la
Millors dies, 25, 27,30

BALANÇA 21 Setembre a 20 Octubre

Les relacions amb els germans es fan especialment complicades aquests dies i res més que

Maria Rotger, nascuda el 31/07/65 a les 12 h am

Estimada Maria, espero que te agradi

El Sol al signe de Leo i dintre de la casa X et dona molt bones qualitats, et fa ser activa, sempre jove, generosa amb els altres amb ganes de ajudar-los. Ets una persona molt segura de tu mateixa i no cal que tinguis por de fer el ridícul i això et passa algunes vagades i aquesta por no et deixa fer coses que et podrien sortir molt be.

La paciència no es la teva millor virtut, ets nerviosa vols tenir les coses aviat i les esperes et desesperen. Si t'illusiones amb alguna cosa nova ets impetuosa i és necessari que aprenguis a dominar les teves investides perquè si ho fas et sortiran millor les coses. Ets molt responsable amb la feina i molt seriosa, necessites que els qui t'envolten reconeixin els teus valors i conseqüentment t'esforcen amb fer les coses lo millor que saps.

El teu ascendent fa que siguis molt amant de la pau, la tranquil·litat, l'equilibri, les converses pausades, que no t'agradin ni poc ni molt les disputes al contrari sempre intentes conciliar els assumptes fins i tot els que no són teus però que t'envolten.

La teva imatge, procures que sigui sempre perfecte, vull dir que pares esment a la forma de vestir i la presència.

Necessites sentir-te estimada pels altres i et crees unes necessitats de companyia de forma molt precipitada, lo que crec que pot haver fet que te casis abans de hora i que el teu primer matrimoni es rompi ja que la teva carta indica clarament dos matrimonis.

Has tingut una educació un poc restrictiva i molt conservadora però ets una gran amant de la teva família i ten sents orgullosa. Al mateix temps, tu amb als teus fills tendràs certes dificultats per entendre-los però no voldràs imposar els teus criteris.

Amb l'amor pots equivocar-te perquè ets molt apassionada i vols lo que vols i al moment que vols, però alguna vegada veus les coses mes grosses del que són. Ω

el temps podrà aclarir les entremaliadures que es faran.

Els amics poden ser la causa de que guanyis uns doblers inesperats així que convé que estiguis molt pendent de tol el que t'ofereixin. Els doblers que vinguin de manera inesperada els empraràs amb les vacances i poden fer-les molt bufones.

Dintre la feina habitual trobaràs algú que te favorirà amb le seva recomanació.

Millors dies, 17, 21, 23

ESCORPÍ 21 Octubre a 20 Novembre

Pot ser que aquests dies et trobis amb l'oportunitat de canviar de vivenda o be vendre la teva casa, és molt important que no facis res fins que estiguis ben segur i encara així espera al mes següent, ara no és moment de fer canvis.

Dins la feina pot ser et donin oportunitats de millorar o de fer més coses que suposin més doblers i això conve agafar-ho. Pel que fa a l'amor si tens parella no li faras massa cas aquets dies però si no la tens si que voldràs trobar algú costí el que costí i corres el risc de no triar massa bé.

Millors dies, 20,22,27

SAGITARI 21 Novembre a 20 Desembre

Aquet dies son especialment bons per tornar a fer les amistats amb aquells que dies abans t'has enemistat i per aclarir mal antesos. No podràs fer el que tu vulguis com és el teu costum i hauràs d'aprendre a pactar amb els altres. Es pesentará l'oportunitat de fer unes vacances compartides amb alguns amics i et pot ser molt distret i millor del que tu penses. Amb la teva parella si la tens, és millor que no li facis la contra aquests dies perquè tanmateix es sortirà amb la seva. Si no tens parella són molt bons dies per trobar-ne.
Millors dies, 15,17,27

CAPRICORN 21 Desembre a 20 Gener

Si no tens parella aquets dies semblarà que t'haguin donat corda, estaràs especialment

agressiu i emvestiràs a tot això que no has estat massa capaç de dir abans, és un bon moment per dir a la persona que t'agrada quins són els teus sentiments, pot ser fins i tot que et sorprenguis de la bona acollida de les teves paraules. Ves amb compte amb les despeses perquè darrerament no mires massa prim amb els doblers t'ha pegat per comprar tot el que veus i la meitat de coses no et fan falta. Amb la feina són dies per descansar si tens vacances ja hi pensaràs amb tornar.
Millors dies, 16,17,25

AQUARI 21 Gener a 20 Febrer

Són dies maravillosos per trobar feina si no la tens, pot ser la te proporcioni un amic. Es molt possible que aquests dies vulguis començar a colleccionar alguna cosa vertaderament insòlita.

Pel que fa a l'amor les diferències d'opinió dels dies abans encara no estan resoltes ni tampoc hi estaran amb tot el que queda de mes així que hauràs de seguir pactant per poder continuar sense que la relació es faci trinques, una vegada sortiràs tu guanyant i l'altre serà ell o ella. Si no tens parella tothom et pareixerà merevellós però seran coses de poca durada.
Millors dies, 15, 23, 27

PEIXOS 21 Febrer a 20 Març

Als piscis aquest mes pareix que vos han donat corda, no aturareu un moment i fareu amistats noves i la vostra vida social es repartirà amb un parell de grups de gent. Es possible que et trobis amb la necessitat de decidir alguna cosa important, pensa que la frissor és dels altres així que no es moment de corre, és millor que facis esperar a que t'equivoquis. Pel que fa a l'amor si tens parella estareu més sortidors que mai i la relació pareixerà una altra vegada de noces, si no la tens és molt possible que la trobis dins els grups de gent nous amb qui començaràs a relacionarte.
Millors dies, 17, 23, 25

**Per aquells de vosaltres que desitjeu que la vostra carta es publiqui al nostre periòdic podeu omplir la papereta i enviar-la a:
L'ESTEL. Apartat 124-07600-s'Arenal de Mallorca**

NOM .....

DATA DE NAIKEMENTE .....

LLOC DE NAIKEMENT .....

HORA DE NAIKEMENT .....

(aclariu si es abans o passat el mig dia)

Els glosadors no fan vasa

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR.
Tif. 971 66 53 36

S'home glosador que neix,
Amb aquesta facultat,
Que ningú la ensenyat,
A dins tan agut procés.
Se serveix de ell mateix,
Ha creat ell sa cançó,
Ningú li dona valor,
No fa flamada el seu feix.

Sa gent intel·lectual,
Que va estudiar vint anys,
No se veuria capaç,
De pujar al cadafal,
D'improvisar amb detall,
Ses cançons per ell cantades,
Moment, dites i pensades,
Amb un compàs magistral.

Sa cançó que ha creada,
Aquell hàbil glosador,
La après un cantador,
Que té sa veu estilada.
Ell l'ha popularitzada,
Passejada per mig món,
Els èxits, ells, de qui són?
D'aquell que la entonada.

És públic ignorarà,
De qui és sa melodia,
Que ella tan aprecia,

Perquè dins són cor entrà,
Però si ressaltarà,
Sa veu del qui la cantada,
Amb una gràcia extremada,
Que el gran concurs va guanyar.

Els famosos cantadors,
Que ja estan coberts de glòria,
Duen dins son repertori,
Moltes i bones cançons.
Les guarden amb bons amors,
Perquè entraren dins son cor
A elles guardaré jo,
Per haver-me fet famós.

Aniran guanyant milions,
Cantant a dalt s'escenari,
Però ningú té constànci'
De sa lletra, els autors.
El cant serà esponerós,
Recitant sa poesia,
Amb això el públic conquista,
Te un èxit clamorós.

Que seria de s'artista,
Ben dotat de bona veu,
Si a un paper no veu,
Sa cançó d'un altra escrita?
Ningú el coneixeria,
Romandria oblidat,

Pel fet d'haver-li faltà,
Allà que ell llegiria.

Aquell famós glosador,
Que tantes cançons ha fetes,
Mes de bones que de lletges,
Ell viu d'inspiració.
Això és la condició,
Que Déu a ell el dotà,
Perquè llum pogués donar,
Al baríton i al tenor.

Dins s'història mallorquina,
Cap glosador trobaréu,
A pesar que molt cerqueu,
Cap ni un de ells se'n cita.
Qualcún de ells deixa escrita,
Dins plagues ses cançons,
Per dins obres majors,
Al glosador no té vida.
Sent un obra mallorquina
Tanta alegria donà,
Els glosadors convidà,
Per fer sa festa garrida.

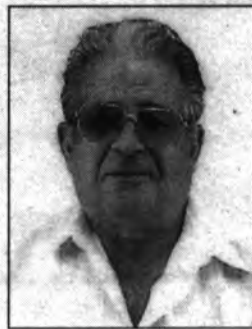
Sa ximbomba s'empraria,
Per sa cançó acompanyar,
I sa festa aguantar,
Fins que el sol els sortiria.
I havia preparat
Els acops de figues seques,
Bessons ben torrats d'ametlles,
I vi d'aquell escarxat.
Per sa gran festa major,
Que se feia acabaió,
Des sequer, i des sembrat
Els veinats se convidaven
Això era tradició,
Els joves amb gran passió,
Aquest dia somiaven,
Perquè qualcún en trobaven,
Que era del seu agrat,
I amb ell feien lligat,
Era lo que els dos cercaven.

Ses molt velles tradicions,
Dins Mallorca s'ha perdudes,
I agafades noves mudes,
Per tenir reunions.
Discoteques de salons,
Per trastornar al jovent,
Amb molts altaveus potent,
Tocant molt rares cançons.

Sa música que se tocava.
Per sa gent poder ballar,
Es pas doble se va emprà,
Bolero que te animava.
Sa rumba tampoc mancava,
Que es un ball ben animat,
Tothom ben acomodat,
Allà dedins gust passava.

Un nou ritme ha vingut,
Quatre o cinc que peguen bots,
Sa guitarra duen tots,
Amb uns focus de molt llum.
Sa joventut en conjunt,
Estan drets d'espectadors,
Els demostren ses passions,
En aquell tan gros rum rum. Ω

Futbol

Escandell

Que ho és de gran es futbol,
Mou milions a carretades,
La afició ben bé resol,
Tant si plou com si fa sol,
Paguen ses entrades cares.
Cobren grosses quantitats,
Els millors de cada equip,
Fan partits molt fracassats,
Mala sort o mal jugats,
O ser àrbitres mal parits
home amb tota l'energia,
Te poder i molt resol,
Amb astúcia i picardia,
Si entrena molt cada dia,
Pot brillar som un bon sol.
S'estrevè moltes vegades,
Pretenen de jugar bé,
Ses lligues són complicades,
I passen moltes jornades
Jugar bé, i fer mal paper.
Als àrbitres jo los diria,
Per norma estricta seguir,
Que el que s'equivocaria,
Tres partits seguits, seria,
Just, poder-lo fer fugir.
Es ben lleig i humiliant,
Aquestes coses mal fetes,
Resulta decepcionant,
Que el futbol costi tant,
I d'injust, creï protestes. Ω

ES GALL

Escainades a Trenc d'Alba

1 - Sabran els nins català
per Madrid i altres redols?
Si ells el volen estudiar...
però els d'aquí el castellà,
"tant si vols, com si no vols!"

2 - De premis de l'ONCE enguany
aquí en cau qualcun de gros
i a mi que en tenc tant d'afany
no m'arriba mai cap guany...
Ben pensat, és que no hi pos!

3 - Porreres té una germana
com "Na Mirem-i-no-em tocs";
nom Porrera, és catalana
del Priorat, conra avellana...
I Porreres? Aubercocs!

4 - Damunt el cap d'una dona
caigué un fasser... Quins ciurons!
Ara als seus la bossa sona,
perquè l'Estat els abona
i es reparteixen milions.

5 - Ara l'ETA amb indecència
reparteix assassinars;
però el PP amb diferència
té més por a la independència
que als mateixos atemptats. Ω

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....

Adreça.....

.....C.P.....

Població.....

C.I.F. ....Tel.....

M'interessa una subscripció

ANUAL 3.500 PTS

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....

Adreça.....

Núm. entitat.....Núm. sucursal.....

Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

PROU d'IMPOSTOS!

ABUSIUS

- :- Prou de peatges a les autopistes!
- :- Prou a l'electricitat més cara d'Europa!
- :- Prou als telèfons més cars i dolents d'Europa!
- :- Prou a la vergonya de la RENFE!

PERQUÈ MADRID NO ES QUEDI AMB ELS NOSTRES DINERS

el lleu de tots
mereix un
respecte
FORA FUMS!